

ISBN 978-83-68188-11-0

Babakandov O.N.

TURAR JOY VA JAMOAT BINOLARI INTERYERI

O'quv qo'llanma

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT ARXITEKTURA
QURILISH UNIVERSITETI
"INTERYER DIZAYNI" KAFEDRASI

Babakandov Otabek Nuritdinovich

TURAR JOY VA JAMOAT BINOLARI INTERYERI

O'quv qo'llanma

70210401 - Dizayn (interyerni loyihalash) magistratura
mutaxassisligi va

60210400 - Dizayn (interyerni loyihalash) bakalavr yo'nalishida tahsil olayotgan
talabalar uchun mo'ljallangan

Warszawa - 2024

*O'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024 yil 29 maydagi 194-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat etilgan.*

Tuzuvchi:

Babakandov Otabek Nuriddinovich - SamDAQU, "Interyer dizayni" kafedrası v.b. dots.,
arx.f.b.f.d (PhD).

Taqrizchilar:

B.B. Mustayev – SamDAQU "Interyer va landshaft dizayni" kafedrası, arx.f.b.f.d (PhD);
O.S. Kasimov – MRDI "Interyerni loyihalash" kafedrası dotsenti.

Babakandov O.N. Turar joy va jamoat binolari interyeri [Matn]: O'quv qo'llanma – Warszawa:
iScience Sp. z.o.o. – 2024. – 124 s.

Mazkur o'quv qo'llanma 70210401 - Dizayn (interyerni loyihalash) magistratura mutaxassisligi va 60210400- Dizayn (interyerni loyihalash) bakalavr yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun mo'ljallangan bo'lib, turar-joy va jamoat binolari interyerining xususiyatlari hamda interyerni shakllantirish masalalari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, bino turlari, interyer dizaynidagi asosiy uslublar, interyer elementlari, komponentlari, interyerni loyihalashning tartibi va tarkibi keltirilgan. Interyerni loyihalash jarayoni va undagi elementlarni tasvirlash usullarining batafsil tavsifi talabalarga badiiy loyihalashning asosiy tamoyillarini tushunish uchun asos yaratadi.

Данное учебное пособие предназначено для студентов, обучающихся по специальности 70210401 – Дизайн (дизайн интерьера) магистратуры и 60210400 – Дизайн (дизайн интерьера) бакалавриата, рассмотрены особенности интерьера жилых и общественных зданий и вопросы дизайна интерьера. Также представлены типы зданий, основные стили в дизайне интерьера, элементы интерьера, компоненты, порядок и композиция оформления интерьера. Подробное описание процесса проектирования интерьера и способов изображения его элементов даст студентам основу для понимания основных принципов художественного проектирования.

This textbook is intended for students studying in the specialty 70210401 - Design (interior design) for a master's degree and 60210400 - Design (interior design) for a bachelor's degree; the features of the interior of residential and public buildings and interior design issues are considered. Also presented are the types of buildings, the main styles in interior design, interior elements, components, order and composition of interior design. A detailed description of the interior design process and how to depict its elements will provide students with a foundation for understanding the basic principles of artistic design.

ISBN 978-83-68188-11-0

© Babakandov O.N., 2024
© iScience Sp. z o. o.

MUNDARIJA

KIRISH	9
I. BINO TURLARI	11
1.1. Turar joy binolari	11
1.2. Jamoat binolari	16
1.3. Sanoat binolari	19
II. TURAR JOY VA JAMOAT BINOLARI INTERYERINING DIZAYN YECHIMLARI	22
2.1. Interyer dizaynida uslub(stil)lar	22
2.2. Interyer elementlari	44
2.2.1. Interyer elementlarining tasnifi	51
2.3. Interyerda rang va yorug‘lik	53
2.4. Interyer perspektivasi va uni qurish metodikasi	63
III. INTERYERNI LOYIHALASH TARTIBI VA TARKIBI	79
3.1. Konseptual tahlil va texnik vazifalar	79
3.2. Eskiz loyiha	80
3.3. Ishchi loyiha	86
3.4. Interyer maketini yaratish	87
3.5. Interyerni loyihalash bo‘yicha amaliy mashqlar	91
ORALIQ NAZORAT SAVOLLARI	105
GLOSSARIY	107
TEST SAVOLLARI	110
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR	121

ОГЛАВЛЕНИЕ

ВВЕДЕНИЕ	9
I. ТИПЫ ЗДАНИЙ	11
1.1. Жилые дома	11
1.2. Общественные здания.....	16
1.3. Промышленные здания.....	19
II. ДИЗАЙНЕРСКИЕ РЕШЕНИЯ ИНТЕРЬЕРА ЖИЛЫХ И ОБЩЕСТВЕННЫХ ЗДАНИЙ	22
2.1. Стили дизайна интерьера.....	22
2.2. Элементы интерьера	44
2.2.1. Классификация элементов интерьера	51
2.3. Цвет и свет в интерьере	53
2.4. Интерьерная перспектива и методология ее построения.....	63
III. ПОРЯДОК И СОСТАВ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ИНТЕРЬЕРА	79
3.1. Концептуальный анализ и технические задачи	79
3.2. Эскизный проект.....	80
3.3. Рабочий проект	86
3.4. Создание планировки интерьера.....	87
3.5. Практические занятия по дизайну интерьера	91
ПРОМЕЖУТОЧНЫЕ ВОПРОСЫ	105
ГЛОССАРИЙ	107
ТЕСТОВЫЕ ВОПРОСЫ	110
СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ	121

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	9
I. TYPES OF BUILDINGS	11
1.1. Residential buildings.....	11
1.2. Public buildings	16
1.3. Industrial buildings	19
II. DESIGN SOLUTIONS FOR INTERIOR OF RESIDENTIAL AND PUBLIC BUILDINGS	22
2.1. Interior design styles.....	22
2.2. Interior elements	44
2.2.1. Classification of interior elements	51
2.3. Color and light in the interior.....	53
2.4. Interior perspective and methodology for its construction.....	63
III. ORDER AND COMPOSITION OF INTERIOR DESIGN	79
3.1. Conceptual Analysis and Technical Challenges.....	79
3.2. Draft design	80
3.3. Working draft	86
3.4. Creating an interior layout	87
3.5. Practical classes in interior design.....	91
INTERMEDIATE QUESTIONS	105
GLOSSARY	107
TEST QUESTIONS	110
REFERENCES	121

ANNOTATSIYA

Bugungi kunda me'morchilik maktabidan bizni o'rab olgan san'at olamida, talab va ehtiyojlarimiz, did va istaklarimizga hamohang, go'yoki ikkinchi muhit yaratishdek faoliyatimizga mos keladigan yo'nalish (soha) "Dizayn" ajralib chiqdi. Oxirgi paytlarda har qanday muhit obyektlarini tahlil qilish funksiyasini arxitekturaning o'zi bajarardi, xolos. Bugun uning bu funksiyasi yo'qolib bormoqda – keng ko'lamda olib borilayotgan me'moriy–qurilish ishlaridagi ichki va tashqi dizayn, dekoratsiya va ochiq maydondagi ulkan imkoniyatlarning dizaynini talqin qilishning iloji bo'lmay qoldi. Buning uchun alohida soha mutaxassislariga ehtiyoj paydo bo'ldi. "Interyer dizayni" ana shunday vaziyatda vujudga keldi.

Mazkur o'quv qo'llanma o'quv rejasida ko'zda tutilgan bo'limlar asosida yozilgan. Ilova qismida sohaga doir izohli lug'at va o'z-o'zini tekshirib borish uchun misollar ham berilgan. Ishda ilgari foydalanib kelingan darslik, o'quv qo'llanmalari va monografiyalardan foydalanildi. Jumladan, S.M. Mixaylovning "Istoriya dizayna", A.E. Jonuzakovning "Interyer perspektivasi", B.I. Inog'omovning "Zamonaviy bino va inshootlarni loyihalash", D.A. Nozilovning "O'rta Osiyo dizayni tarixidan" va hokazolar.

Ushbu o'quv qo'llanma talabalarni yangi bir olamga "Turar joy va jamoat binolari interyeri dizayni" muhitiga olib kiradi. Ularning asosiy qismi bo'lgan loyihalash ishiga o'zgacha mas'uliyat bilan qarashga o'rganadi.

АННОТАЦИЯ

Сегодня в окружающем нас мире искусства из школы архитектуры возникло направление (сфера) «Дизайн», которое соответствует нашей деятельности по созданию второй среды, гармоничной с нашими требованиями и потребностями, вкусами и желаниями. Еще недавно функцию анализа любых объектов окружающей среды выполняла только сама архитектура. Сегодня эта функция исчезает – уже невозможно интерпретировать дизайн интерьера и экстерьера, отделку и огромные возможности открытого пространства в масштабных архитектурно-строительных работах. Для этого возникла потребность в специалистах в определенной области. «Дизайн интерьера» создавался в такой ситуации.

Настоящее учебное пособие написано на основе разделов, предусмотренных учебным планом. В приложение также включены пояснительный глоссарий по данной области и примеры для самопроверки. В работе использованы ранее использованные учебники, учебные пособия и монографии. Например, «История дизайна» С.М. Михайлова, «Перспектива Интерьера» А.Э. Джонузакова, «Проектирование современных зданий и сооружений» Б.И. Иногамова, «Из истории среднеазиатского дизайна» Д.А. Нозилова и др.

Данное учебное пособие знакомит студентов с новым миром дизайна интерьера жилых и общественных зданий. Он учится с особой ответственностью относиться к проектным работам, составляющим их основную часть.

ANNOTATION

Today, in the world of art around us, the direction (sphere) “Design” has emerged from the school of architecture, which corresponds to our activities to create a second environment, harmonious with our requirements and needs, tastes and desires. Until recently, the function of analyzing any environmental objects was performed only by the architecture itself. Today, this function is disappearing - it is no longer possible to interpret interior and exterior design, decoration and the enormous possibilities of open space in large-scale architectural and construction works. For this purpose, there was a need for specialists in a certain field. “Interior Design” was created in such a situation.

This study guide is written on the basis of the sections provided for in the curriculum. The appendix also includes an explanatory glossary on the subject and self-test examples. Previously used textbooks, teaching aids and monographs are used in this work. For example, “History of Design” by S.M. Mikhailov, “Interior Perspective” by A.E. Dzhonuzakov, “Design of modern buildings and structures” B.I. Inogamov, “From the history of Central Asian design” by D.A. Nozilov and others.

This textbook introduces students to the new world of interior design for residential and public buildings. He learns to treat design work, which constitutes its main part, with special responsibility.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasidagi siyosiy va ma'naviy rivojlanish, jamiyatni demokratlashtirish islohotlari, ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-texnik taraqqiyot mamlakatimizdagi arxitektura sohasida olib borilayotgan bunyodkorlik ishlarini jadal rivojlantirdi. Bu esa o'z kasbiga mehr qo'ygan, chuqur bilim va ko'nikmalarga ega bo'lgan, kasbiy faoliyatini ilmiy asosda rivojlantira oladigan va nazariy bilimlarini bevosita amaliyotga tadbiq eta oladigan yosh arxitektor-dizaynerlarni tayyorlashni talab etadi.

Bizning oldimizda har tomonlama rivoj topgan, komil insonlarni tarbiyalash vazifasi turibdi. Biz shuni aniq anglashimiz kerakki, xalqning ma'naviy yuksalishi, an'analarning qadrlanishi, madaniyat va san'atning, ilm-fanning rivojlanishi har bir sohaga o'z ta'sirini ko'rsatadi.

Moddiy ishlab chiqarish negizini tashkil etuvchi dizayn sohasining amaliy loyihalash fani talabalarining yetuk mutaxassisi bo'lib yetishishiga, kelajakdagi yaratuvchanlik faoliyatiga asos bo'lib xizmat qiladi. Aynan shuning uchun ham, badiiy loyihalash bilan shug'ullanuvchi oliy o'quv va maxsus bilim yurtlarining talabalari badiiy iqtidor va tafakkur bilan bir qatorda ilmiy-texnik bilim va malakalar majmui bilan ham qurollangan bo'lishi, ushbu sohaning mohiyati va vazifalarini hamda u bilan bog'liq bo'lgan amaliy ko'nikmalarni yaxshi tushunib yetishlari lozim. Ular kelajakda yetuk dizayner, rassom, professional loyihalovchi sifatida yuqori madaniyat va didga ega bo'lishi, o'z kasbining bilimdoni bo'lishi talab etiladi. Chunki ular o'zlarining ish faoliyati davomida yoki turmushda u yoki bu buyum, jihozlarning tayyorlanishida, ish joylarini yaratishda, binolar interyerlarini jihozlashda bevosita va bilvosita ishtirok etadilar. Ushbu fikrlardan kelib chiqadiki, dizayner faqat san'at kishisigina emas, balki arxitektor, pedagog, psixolog, muhandis, yuksak madaniyatli shaxs va ziyoli bo'lishi kerak.

Mutaxassis san'at sohasida, ilmiy manbalar va eksperimental tadqiqotlar natijasida keng miqyosdagi ilmga ega bo'lishi, hajm, fazo va muhitni kengroq anglay olishi kerak. Chunki, dizayner – har bir masalaga kompleks va tizimli tarzda yondashadi. Arxitektor va dizaynerlarni o'qitish jarayonida loyihalashning muhim qismlaridan biri bo'lgan interyer loyihalashni o'rgatishga alohida e'tibor qaratiladi.

“Turar joy va jamoat binolari interyeri” fani O'zbekiston Respublikasi va chet ellarda yaratilgan darsliklar, uslubiy qo'llanmalar, ko'rsatmalar va me'yoriy hujjatlar (QMQ, ShNK), shuningdek O'zbekiston Respublikasi Prezidenti ko'rsatmalari va mamlakatimiz arxitekturasi bilan bog'liq bo'lgan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari asosida o'qitiladi.

Auto CAD, 3D MAX, Corel DRAW, Fotoshop va boshqa kompyuter grafik dasturlarini qo'llashga alohida e'tibor beriladi. Arxitektura fakulteti tarkibidagi ma'ruza auditoriyalari va foto, audio, video-laboratoriyalarni maxsus texnik vositalar bilan jihozlangan holda rangli va oq – qora tasvirda slaydlar va videofilmlar ko'rsatish, shu bilan birga talabalarning mustaqil shug'ullanishi uchun kafedrada ma'ruza matnlarining elektron variantlarini saqlash maqsadga muvofiqdir. O'tilgan mavzu materialini mustahkamlash uchun har bir yangi dars boshlanishidan oldin qisqacha savol-javob o'tkazish maqsadga muvofiqdir.

Ushbu o'quv qo'llanma 70210401 - Dizayn (interyerni loyihalash) magistratura mutaxassisligi va 60210400 - Dizayn (interyerni loyihalash) bakalavr yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar uchun mo'ljallangan bo'lib, turar joy va jamoat binolari interyeri fani bo'yicha topshiriqlarni bajarish, ularning tuzilishi va mazmuniga qo'yiladigan talablarni muvofiqlashtirish hamda samarali tashkil etilishiga xizmat qiladi.

I. BINO TURLARI

1.1. Turar joy binolari

Jamiyat rivojlana borgani sayin, insonda zamonaviy turar joy va jamoat binolariga bo'lgan talab yanada osha boradi. Natijada, qurilish sanoati, texnikasi va texnologiyalari ham takomillashib boradi, sohaga yangi qurilish ashyolari kirib keladi. Zamonaviy binolar, shahar qurilishida asosiy o'rinni egallay borgani uchun, ularni loyihalash jarayoniga katta e'tibor berilishi lozim bo'ladi [1].

O'z navbatida yangi sharoitdagi zamonaviy talab va ehtiyojlar asosida yangicha qurilish jarayonini tipologik tarzda o'rganish taqozo qilinadi. Bunday yondashuv sohani chuqurroq va kengroq tushunishga asos bo'ladi.

Tipologiya so'zi, predmetlar, narsalar yoki voqea-hodisalarni umumiy mushtarak alomatlariga qarab, ilmiy asosda tiplarga ajratish, tasnif qilish (klassifikatsiyalash) orqali o'rganishni bildiradi. U binolar tipologiyasi, zamonaviy tasnifi va tiplarini o'rgatadi, ularning me'yoriy qurilish parametrlarini, jamiyat taraqqiyotining rivojlanib borishi jarayonida, bino va inshootlarning qay tarzda qurilishi, - davr bilan hamnafas bo'la oladi, degan savollarga javob beradi [2].

Turar joy binolari – kam qavatli, o'rta qavatli, ko'p qavatli, yuqori qavatli va undan baland binolar turkumidan iboratdir (1-rasm).

Turar joy binolari funksiyasiga qarab kvartirali va yotoqxona tiplariga ajratiladi. Kvartirali uylar qurilish xarakteriga qarab ko'p qavatli va kam qavatli maydonchali tiplarga bo'linadi. Rejalashtirish sxemasiga ko'ra shahar kvartirali uy-joy binolari ko'p seksiyali, galereyali, bir seksiyali va koridorli turlarga bo'linadi. Ko'p seksiyali binolar eng ko'p tarqalgan hisoblanadi. Bitta qavatdagi seksiyali kvartiralar soniga ko'ra 2, 3, 4 xonali tarzida loyihalanadi.

Kam qavatli (1-3)

O'рта qavatli (4-5)

Ko'p qavatli (6-9)

Yuqori qavatli (10-25)

Yuqori qavatli (+25)

1-rasm. Turar joy binolari turlari

Kam qavatli uylar (1-3 qavatli) asosan qishloq joylarda tarqalgan bo'ladi. Nafaqat qishloqlarda, balki hozirgi paytda shaharlarda ham o'z o'rnini topgan.

O'рта qavatli uylar (4-5 qavatli) umumiy zinapoyadan hamma foydalanadigan liftsiz turar joydan iborat bo'lib, shaharlarda ko'p tarqalgan, ular iqtisodiy jihatdan foydali deb topilgan. Bundan tashqari bu xildagi uylarni qurish aholini nisbatan zichroq joylashtirish imkoniyatiga ega. Ammo, yirik shaharlarda eng asosiy narsa yer sathini tejash masalasi bo'lib, aholini zich joylashtirish maqsadida o'рта qavatli uylar qurilishi kamaytirilib, ularning o'miga ko'p qavatli turar joy binolarini qurish kundan-kunga oshib bormoqda. Mutaxassislarining tekshirishlaridan shu narsa ma'lum bo'ldiki, bizning tabiat va iqlimimiz sharoitida 5 qavatli uylarga zinapoyadan chiqib borish yoshi o'tib qolgan odamlarning sog'ligiga zarar yetkazar ekan. Shuning uchun O'zbekiston sharoitida o'рта qavatli liftsiz uylarning balandligi 5 qavatdan oshmasligi kerak.

Ko'p qavatli uylar (6-9 qavatli) umumiy foydalaniladigan zinapoyadan tashqari tik vertikal bog'lanishlari uchun lift bilan ta'minlangan bo'lishi kerak. Qurilish iqtisodiyoti nuqtayi nazaridan qaralsa, uylar o'рта qavatli uylardan qimmatroqqa tushadi, ammo yer sathida ko'proq aholini joylashtirish imkonini beradi. Shuning uchun bu xildagi uylar katta shaharlar uchun asosiy turar joy binolari hisoblanadi.

Yuqori qavatli uylar (10-25) va 25 qavatdan yuqori bo'lgan binolarning kiraverish yo'lagida umumiy zinapoyadan tashqari 2 xil lift bo'lishi kerak, ya'ni aholini va yukni tashiydigan liftlar. Aholini yong'in

paytida binodan tez chiqarib yuborish yoki evakuatsiya qilish uchun xonadonlar bilan yozgi xonalar orqali uzviy bog‘langan bo‘lishi va tik (vertikal) zinapoyalar yoki dimiqmaydigan zinapoyalar orqali bog‘lanish bo‘lishi kerak.

Bino ichida seksiyalarning joylashuviga ko‘ra ular qatorli va ko‘ndalang tiplarga bo‘linadi. Ko‘p seksiyali binolarda har bir kvartiradan umumiy dahlizga va zinapoya maydonchasiga chiqiladi. Galereyali tipdagi binolarda kvartiralar umumiy galereyaga tutashadi va zinapoya bilan birikadi. Bunday binolar mamlakatimizning janubiy rayonlarida quriladi. «Mehmonxona» va yotoqxona tipidagi vaqtincha turadigan yakka ishchi va xizmatchilar, shuningdek talabalarga mo‘ljallangan yotoqxonalar dahliz tipida qurilgan bo‘lib, 2-3 kishiga mo‘ljallangan katta xonalardan tashkil topadi (2-rasm).

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=5e89e7ac6547ce42d336b32b10bc31526fa6db9f-10414645-images-thumbs&n=13>

https://polito.uz/wp-content/uploads/2022/09/photo_2022-09-14_09-25-56-2.jpg

2-rasm. Mehmonxona, yotoqxona tipidagi turar joy binolari

Maxsus yotoqxonalar u yerda yashaydigan kishilarning maishiy xizmatini to‘liq qondirish uchun quriladi va internatlar deb ataladi. Bu yerdagi xonalar buyurtmachilarning talabiga asosan 1,2,3 va 4,5 kishiga mo‘ljallangan bo‘ladi. 1 yoki 2ta kishining doimiy turar joyi uchun bir yoki ikki xonali kvartiralar bo‘lgan mehmonxona tipidagi binolar qurilishi maqsadga muvofiqdir.

Panelli uylar - 2 ta sxema bo‘yicha quriladi (3-4 rasmlar).

1. Karkas panelli
2. Panelli

Karkas-panelli sxema barcha og‘irliklarning karkasga berilishini nazarda tutadi. Karkassiz sxemada og‘irliklar ko‘ndalang devorlarning panellariga tushadi. Kup qavatli panelli uylar qurishdagi muammolardan biri uning mustahkamligidir. Og‘irlik tushuvchi ustunlar, ya‘ni panellarning konstruksiyasini bajarishda devordan devorga beriladigan kuchlarning bevositaligini ta‘minlashi lozim bo‘ladi. Bunday konstruksiyada panelli uying balandligi 16 qavatgacha yetishi mumkin.

https://avatars.dzeninfra.ru/get-zen_doc/4519444/pub_60cf783efab4fe56d734c2fb_60cf7873c0acaa6a7f5a1427/scale_1200

3-rasm. Panelli

https://avatars.dzeninfra.ru/get-zen_doc/4519444/pub_60cf783efab4fe56d734c2fb_60cf7873c0acaa6a7f5a1427/scale_1200

4-rasm. Karkas panelli

Platformali birikuv zonasining mustahkamligini oshirilishiga vertikal panellarning tayanch zonasini shakllantirish yo‘li bilan qat‘iy belgilangan qalinlikdagi tayanch detallarini ishlatish yo‘li bilan erishiladi.

Karkas panelli uylarning yutuqli tomonlari: og‘irliklar siniq sxema bo‘yicha beriladi, chegaraviy konstruksiyalar uchun yuqori markali beton va pulatning ishlatilishi; beton va sementning kam sarflanishi; binolarining 30 qavatgacha qurilishi.

Yigma temir-betondan kup qavatli industrial uy-joy qurilishiga o‘tish binoning asosiy parametrlarini bir shaklga keltirilishini talab qiladi.

Binolar tiplari - yirik panelli konstruksiyalarda barcha tipdagi binolar quriladi:

1. Ko‘p seksiyali
2. Bir seksiyali
3. Galereyali (5-rasm)

Ko‘plab turar joy binolarining qurilishida ko‘pincha 5-9 qavatli seksion uylar va 12-16 qavatli bir seksiyali uylar uchraydi. Bunday baland bo‘lgan binolar yaxlit betondan yoki aralashmalardan karkas – panelli yig‘ma monolitdan quriladi.

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=afb4a31e96937f2cde0f3df69e6d3cca2efc8984-12475369-images-thumbs&n=13>

a

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=5fac69c9793861666443fec3ecd00767f390c69a-9227066-images-thumbs&n=13>

b

https://vikmar-realty.ru/wp-content/uploads/doma_v_ishpanii_mnogoetazhnye_620x349-7.jpg

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=1a2f3352a931b7cfe38cc7243d3ab350fe0f1776-9209611-images-thumbs&n=13>

c

5-rasm. a-ko‘p seksiyali, b-bir seksiyali, c-galereyali

Yirik panelli binolar uchun qat‘iy shakl xosdir va bir xil loyihalashtirish usulining natijasidir. Yirik turar joy binolarining me‘moriy kompozitsiyasidagi funksional elementlardan foydalanish xarakteri boshqa tipdagi uylarnikidan farq qilmaydi. Bunday binolarda ahamiyatga molik narsa – bu binoning old tomoniga sayqal berilishidir.

Yaxlit temir-betondan qurilgan turar-joy binolari ijobiy imkoniyatlarni beradi. Yaxlit beton shaklining o‘zgaruvchanligi sababli, undan qurilgan binolar o‘zining funksiyasiga ko‘proq mos keladi, binolarning relyefda qad ko‘tarishi uchun qulay material bo‘lib xizmat qiladi.

Standart oddiy to‘siqlardan foydalanish har xil kenglikdagi korpusli binolar qurilishini ta‘minlaydi. MDH mamlakatlarida rejasi murakkab formaga ega bo‘lgan uylar qurish qabul qilingan. Qavatlar rejasini o‘zgartirish usuli bilan deraza va balkonlarni binolarning burchak qismlarida joylashtirish binoni terrasa usulida qurish mumkin bo‘ladi. Yaxlit beton qo‘llanilganda qavatlarining balandligi ham o‘zgartirilishi mumkin.

Fasadlar, ya‘ni bino old tomonining me‘morchiligi xarakteriga ko‘ra ayvonli panellardan qurilgan devorli va yaxlit tashqi devorli turlari bo‘ladi.

Yaxlit binolarga sayqal berishda oq yoki buyoq qo‘shilgan rangli sementdan foydalanib suvoq qilish mumkin. Yaxlit binolar qurilishining yunalishlaridan biri – tomni ko‘tarib quyish usulidir. Bunda uyning ustini yopadigan tomni yerda tayyorlab, keyin yuqoriga ko‘tarib yopadilar. Bu usul rejadagi har qanday binoni ko‘rishda qo‘l keladi. Bu holda karkasning yig‘ma elementlaridan keng foydalanish mumkin.

G‘ishtdan qurilgan uylar, g‘ishtdan turli xil formadagi, har xil fasadli binolar qurish mumkin. G‘isht terish yo‘li bilan murakkab kompozitsiyalar yaratish imkoni bo‘ladi (6-rasm).

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=fdb4f353244d982f90e8cd3253a2007506e030bb-11382060-images-thumbs&n=13>

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=5054f0cf27855be1179d7da6b0b8c2c5c7bd0e74-7011884-images-thumbs&n=13>

6-rasm. G'ishdan qurilgan turar joy binolari

Binoning fasadi, ya'ni old tomoni vertikal tashqi va ichki burchaklardan iborat bo'ladi. Binoning ko'rinishi nishabli tomlar bilan murakkablashadi. G'ishtli binolar qurilishida yog'och, beton, metall, toshlar ishtatilsa, bino yanada ko'rkamroq bo'ladi.

1.2. Jamoat binolari

Jamoat binolari va uning majmualari sun'iy yaratilgan muhit bo'lib, bir yoki bir nechta jarayonlar o'zaro bog'liq bo'lgan insonning hayotiy faoliyatini o'tkazishga mo'ljallangan. Jamoat bino va inshootlarining eng asosiy omili uning hajmiy rejalashtirilishi asosini insonning hayotiy faoliyati davomida jamiyatga xizmat qilishiga erishishdan iborat. Shuning uchun ham jamoat bino va inshootlarini loyihalashda turli xildagi kompleks omillarni hisobga olish kerak bo'ladi. Bular ijtimoiy, shaharsozlik, tabiiy iqlimiy, milliy-maishiy, konstruktiv, fizik-texnikaviy, iqtisodiy, arxitekturaviy-badiiy va boshqalar. Asosiy omil esa, uning insonga xizmatidir. Inson turmush tarzining beqiyos darajada o'sib borishi texnik jarayonlarning aktivligi bilan bog'liqligi natijasi o'laroq funksional-texnologik jarayonlar ham jamoat binolarining yangi-yangi tiplarini yaratishni taqozo etadi [3].

Turli vazifalar uchun mo'ljallangan jamoat bino va inshootlar quyidagi guruhlarga ajratiladi.

1. Ta'lim-tarbiya vazifalari uchun mo'ljallangan binolar.

1.1. Ta'lim va kadrlarni tayyorlashga ixtisoslashgan muassasalar:

- maktabgacha ta'lim muassasalari;
- umumta'lim muassasalari: maktab, gimnaziya, litsey, kollejar;
- kasb-hunar (boshlang'ich, o'rta, oliy) ta'lim muassasalari.

1.2. Maktabdan tashqari ta'lim muassasalari (maktab o'quvchilari va yoshlar uchun).

1.3. Ixtisoslashtirilgan muassasalar (avtomaktab, ta'lim muassasalari va hk).

2. Sogʻliqni saqlash va aholiga ijtimoiy xizmat koʻrsatish binolari.

2.1. Sogʻliqni saqlash muassasalari:

- stasionar boʻlinmali davolash muassasalari, tibbiy markazlar va hk.
- ambulatoriya-poliklinika va tibbiy-sogʻlomlashtirish muassasalari;
- dorixonalar, tez tibbiy yordam, qon quyish stansiyalari va boshqalar;
- tibbiy-reabilitatsiya muassasalari.

2.2. Aholiga ijtimoiy xizmat koʻrsatish muassasalari:

- stasionari boʻlmagan muassasalar;
- stasionari bor muassasalar.

3. Aholiga servis xizmatlarini koʻrsatish binolari.

3.1. Chakana va mayda ulgurji savdo korxonalari.

3.2. Umumiy ovqatlanish korxonalari.

3.3. Aholiga maishiy va kommunal xizmat koʻrsatuvchi korxonalar:

- aholiga bevosita xizmat koʻrsatish uchun moʻljallangan kommunal xoʻjalik muassasalari;

- fuqarolik marosimlari muassasalari.

3.4. Aholiga bevosita xizmat koʻrsatish uchun moʻljallangan aloqa muassasalari va korxonalari.

3.5. Aholiga xizmat koʻrsatish uchun moʻljallangan transport muassasalari:

- transportning barcha turlari uchun;
- yoʻlovchilarga (shu jumladan turistlarga ham) xizmat koʻrsatish muassasalari.

3.6. Sanitariya-maishiy vazifalar uchun moʻljallangan binolar.

3.7. Veterinariya muassasalari.

4. Aholining madaniy-hordiq chiqarish faoliyati va diniy marosimlar oʻtkazish uchun moʻljallangan bino-inshootlar.

4.1. Jismoniy tarbiya, sport va jismoniy tarbiya-hordiq chiqarish muassasalari.

4.2. Madaniy-maʼrifiy muassasalar va diniy tashkilotlar:

- kutubxonalar va oʻqish zallari;
- muzey va koʻrgazma saroylar;
- diniy tashkilotlar va aholi uchun diniy muassasalar.

4.3. Tomosha va hordiq chiqarish-koʻngil ochar muassasalar:

- tomosha muassasalari;
- klublar va hordiq chiqarish-koʻngil ochar muassasalar;
- delfinariy, akvapark, atraksionlar komplekslari va shu kabilar.

5. Vaqtinchalik istiqomat qilish binolari.

5.1. Mehmonxonalar, motellar va boshqalar.

5.2. Sanatoriy, pansionat, dam olish uylari, turizm muassasalari, bolalar va yoshlar uchun yil boʻyi ishlaydigan lagerlar va shu kabilar.

5.3. O‘quv muassasalarining yotoqxonlari va internatlarning yotoqxon korpuslari.

6. Loyiha tashkilotlari va boshqarmalar, ilmiy-tadqiqot muassasalari.

- 6.1. ITI va loyiha tashkilotlari binolari.
- 6.2. Arxivlar va axborot markazlarining binolari.
- 6.3. Boshqaruv muassasalarining binolari:
  - vazirliklar, idoralar, elchixonalar va konsulxonalar binolari;
  - viloyat, shahar, tuman va mahalla ma’uriyatlari binolari;
  - ishlab chiqarish korxonalarini ma’uriyatining binolari.
- 6.4. Ishbilarmonlik markazlari binolari:
  - byuro va ofislar;
  - notarial idoralar va yuridik maslahatxonalar;
  - ijodiy ustaxonalar va atelye binolari.

<p>1. Ta’lim-tarbiya vazifalari uchun mo’ljallangan binolar</p>	 <p>https://4youngmama.ru/wp-content/uploads/9/7/9/9790a36c4b62d8efc20dbd7214e006fa.jpeg</p>	<p><i>Maktabgacha ta’lim</i></p>
		<p><i>Umumta’lim</i></p>
		<p><i>Oliy ta’lim</i></p>
<p>2. Sog’liqni saqlash va aholiga ijtimoiy xizmat ko’rsatish binolari</p>	 <p>https://avatars.mds.yandex.net/get-altya/1811309/2a0000016e79b7e1441a315e22be4569e78c/XXXXL</p>	<p><i>Tibbiy markazlar</i></p>
		<p><i>Tez yordam ko’rsatish</i></p>
		<p><i>Diagnostika markazlari</i></p>
<p>3. Aholiga servis xizmatlarini ko’rsatish binolari</p>	 <p>https://amsrus.ru/wp-content/uploads/2018/07/service-station-mercedes-benz.jpg</p>	<p><i>Savdo korxonalarini</i></p>
		<p><i>Umumiy ovqatlanish korxonalarini</i></p>
		<p><i>Maishiy va kommunal xizmat korsatuvchi korxonalar</i></p>

<p>4. Aholining madaniy-hordiq chiqarish faoliyati uchun mo'ljallangan binolar</p>	 <p>https://static.tildacdn.com/tild6362-6539-4236-a437-376438393665/1.jpg</p>	<p><i>Kutubxonalar</i></p> <p><i>Sanatoriylar</i></p> <p><i>Muзейlar</i></p>
<p>5. Vaqtinchalik istiqomat qilish binolari</p>	 <p>https://avatars.mds.yandex.net/i?id=91d78087debb6a10a86659ac36608528f902cc69-9217732-images-thumbs&n=13</p>	<p><i>Yotoqxonalar</i></p> <p><i>Internatlar</i></p> <p><i>Motel va Hostellar</i></p>
<p>6. Loyiha tashkilotlari va boshqarmalar</p>	 <p>https://novate.ru/files/u39778/01-gosudarstvennyj-arhiv-rossijskoj-fede.jpg</p>	<p><i>Arxivlar</i></p> <p><i>Notarial idoralar</i></p> <p><i>Ustaxonalar</i></p>
<p>Turli vazifalar uchun mo'ljallangan jamoat binolari</p>		

1.3. Sanoat binolari

Sanoat binolari xalq xo'jaligining ma'lum bir qismi, ishlab chiqarish sohasiga ko'ra, sanoat korxonalaridan tashkil topadi. O'z navbatida sanoat korxonalarini ishlab chiqarish–texnologik jarayonlarini joylashtirish uchun, ya'ni to'g'ridan-to'g'ri biron bir mahsulot yoki yarim fabrikatlarni ishlab chiqarishga mo'ljallangan sanoat binolaridan iborat bo'ladi. Tarmoqlardan qat'iy nazar sanoat binolarini to'rt guruhga, ya'ni, ishlab chiqarish, energetika, transport, ombor xo'jaligi binolari turlarga ajratiladi. Tayyor yoki yarim fabrikat mahsulotlarni ishlab chiqarish uchun mo'ljallangan binolar

ishlab chiqarish binolari deyiladi. Ular ishlab chiqarish tarmoqlariga ko'ra: tikuvchilik, shtampovka–temirchilik, termik, asbobsozlik, ta'mir va shu kabi ko'pgina turlarga ajraluvchi binolardir. Xalq xo'jaligini elektr energiyasi, siqilgan havo, bug', gaz bilan ta'minlashda kerak bo'ladigan issiqlik va gidro elektr stanstiyalari, elektr va transformator yordamchi stanstiyalari, bug'xonalar va hakoza energetika binolari turlariga mansubdir. Transport–ombor xo'jaligi binolariga esa garajlar, tayyor transport omborlari, o't o'chiruvchilar deposi va hakoza kiradi. Ma'muriy idoralar, maishiy, ovqatlanish va tibbiyot punktlari joylashgan binolar yordamchi bino turlariga kiradi. Sanoat binolarining reja va o'lchamlari katta kichikligi va ularning konstruktiv yechimlari bino vazifasiga hamda unda kechadigan texnologik jarayon xususiyatlariga qarab belgilanadi.

Sanoat binolari vazifasiga va qanchalik kerakligiga qarab sifati, asosiy konstruksiyalarining uzoq muddat o'z vazifasini bajarib turishi va o'tga chidamlilik belgilariga ko'ra to'rt sinfga ajratiladi. Bunda birinchi sinfli sanoat binolariga maksimal (yuqori) talab qo'yilsa, 4 sinfdagi binolarga minimal (o'rtacha) talab qo'yiladi. Sanoat binolari uchun uzoq vaqt o'z vazifasini bajarib turish darajasi quyidagicha belgilanadi: birinchi darajali sanoat binolari uchun bu muddat 50 yildan kam bo'lmasligi va uchinchi darajali sanoat binolaridagi muddat 20 yildan kam bo'lmasligi kerak.

<https://sun9-16.userapi.com/c840321/v840321425/2e5de/wMSTYSR1GIL.jpg>

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=5ea521142715eb686009b229d55d5e9ddee2813c-12484384-images-thumbs&n=13>

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=2187c507bb0a296494a62bbd76430979d8a81b76-12941205-images-thumbs&n=13>

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=e07f2729e04efce67a7ac13d1255c86ddbfbf2d0-5439472-images-thumbs&n=13>

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=484964ccb21e1ed3679722e68f8b8510b1f0bb7b-12822923-images-thumbs&n=13>

<https://sun9-18.userapi.com/impf/c623227/v623227388/2849f/4Asv-UAJ0KS0.jpg>

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=3980f99ab90f93d63c6c87a633f44b8c0ce8eb1e-9231415-images-thumbs&n=13>

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=745ca7aec4a206b31e51fb7fcc160966bcfe614f-10929043-images-thumbs&n=13>

Sanoat binolari

II. TURAR JOY VA JAMOAT BINOLARI INTERYERINING DIZAYN YECHIMLARI

2.1. Interyer dizaynida uslub(stil)lar

Interyer – tashkil etilgan fazoviy kenglik sifatida faqat arxitektiiraning ajralmas qismi bo‘libgina qolmay, balki uni arxitekturaning boshlang‘ich asosi deb ham atashadi. Tarixiy tarzda to‘plangan tajriba va hozirgi vaqtdagi voqelikning guvohlik berishiga ko‘ra interyerning yechimi avval ham, bundan keyin ham arxitekturaviy faoliyatning ajralmas qismi bo‘lib qolaveradi.

O‘ziga xos ichki muhitni yaratishda turli sohalarida faoliyat yuritayotgan mutaxassislar – texnologdan boshlab rassom va dizaynerni o‘z tarkibiga birlashtirishdek vazifani bajarishda yetakchilik qilish roli interyerga tegishlidir.

Interyer muhit sifatida ichkaridan qabul qilinadigan arxitekturaviy shaklning estetik qonuniyatlariga asoslangan holda tashkil etiladi. Interyerning arxitekturaviy obyekt turiga (xona, bino va h.k.) bog‘liq bo‘lgan differensiallashgan tushunchasi muhitning ma‘lum bir turi ko‘rinishini joylashtirishning aniq usulini belgilashdan iboratdir.

Xonalarning interyerini o‘rganishda inson hayoti va faoliyati o‘tadigan muhitning estetik tashkil etilishi va rivojlanishining xarakterli jihatlari tushunib olish arxitektorlarning kasbiy faoliyati uchun juda foydalidir. Uslubni tanlash interyer dizaynini yaratishning eng muhim mezonlaridan biridir.

Unga nafaqat xonaning ko‘rinishi, balki qulaylik muhiti ham bog‘liq. Interyer uslublari juda xilma-xildir: unga klassikadan yuqori texnologiyalargacha, shuningdek, xorijiy uslublarning barcha turlari kiradi.

Zamonaviy dunyoda shartli ravishda ikkita asosiy uslublar guruhi mavjud - tarixiy uslublar va zamonaviy uslublar. Ko‘pincha ular klassik va zamonaviy deb ataladi.

Avangard

Interyerda avangard uslubining asosiy tamoyillari - yorqinlik, yorug‘lik va o‘ziga xoslikdir. Ular, bezak va dekorativ elementlardagi zamonaviy materiallar, zamonaviy maishiy texnika va dizaynerlik mebel-jihozlari bilan ajralib turadi. Rang va shakl bilan tajribalar qabul qilinadi.

Avangard xonasida yumaloq yashil divan yoki oshxonadagi asl shisha stol bo‘ladimi, kompozitsiya semantik aksan bo‘lishi kerak. G‘ayrioddiy va ijodiy shaxslar buni qadrlashadilar!

Asosiy xususiyatlari:

1. Nostandart tartib va zonalashtirishga ega keng xonalar.
2. Ko‘p yorug‘lik (katta derazalar, shuningdek, qandillar va lampalar

tufayli).

3. Dekoratsiyada to‘yingan, kontrast ranglar (bir xonadagi devorlar turli xil tonlarda bo‘yalgan bo‘lishi mumkin).
4. Buyurtma berish uchun original mebel.
5. Kichik dekorativ detallarning yo‘qligi (masalan, sham va shamdonlar).

https://st23.styapokupayu.ru/images/blog_post_images/000/239/305_large.jpg

Avangard

Ingliz uslubi

O‘zining uch yuz yillik tarixi davomida ingliz interyeri uslubi klassik xususiyatlar va etnik motivlarni o‘zida mujassam etadi. Bu namunali uy bo‘lib, undagi sir-sinoat oilaviy meros buyumlari kartina, portret, ko‘plab yog‘och va nosimmetrik tarzda joylashtirilgan mebellar ortida saqlanadi. Majburiy element - bu yashash xonasida qulay kaminning joylashishi. Agar siz ushbu muhitni yoqtirsangiz, oilaviy qasrga ega bo‘lishingiz shart emas. Elegant ingliz uslubi oddiy kvartiraning o‘lchamiga osongina mos keladi.

Xarakterli xususiyatlari:

1. Kamin va kutubxona.
2. Ko‘plab mebellar.

3. Teri va mato bilan qoplangan vintaj yumshoq mebellar.
4. Ipak va baxmaldan tayyorlangan to‘qimachilik mahsulotlari (parda, yostiqlik, mato)ning ko‘pligi.
5. Chiziqli yoki gulli gulqog‘ozlar.
6. Cheklangan ranglar: terakota, jigarrang, to‘q yashil.

<https://i.pining.com/originals/66/24/68/6624681ed95596513982f6200233cfcc.png>

Ingliz uslubi

Amerika uslubi

“Do‘stlar” seriyasidagi xonaning ramziy interyeri Amerika uslubidagi kayfiyatni mukammal tarzda ko‘taruvchi uslubdir. Bu keng, mehmondo‘st xona bo‘lib, u yerda bir vaqtning o‘zida uchta zona birlashtirilgan: oshxona, ovqat-tanovul xonasi va yashash xonasi. Podiumlar, kamar va ustunlar zonalashtirishga yordam beradi. Uy interyerining butun maydoni kengayish va keraksiz qismlarni tark etishga intiladi.

O‘ziga xos xususiyatlari:

1. Issiq ranglar (och ko‘k, zarg‘aldoq, terakota, jigarrang va yashil).
2. Gulli bezakning mahalliy qo‘llanilishi (masalan, devor gulqog‘ozi yoki to‘qimachilikda).
3. Yuqori sifatli, shu bilan birga arzon materiallar bilan tugatish.
4. Katta yorqin divanlar va kreslolar, o‘rnatilgan funksional

mebellar.

5. Yog‘ochdan yasalgan zamin (pol)lar.
6. Ko‘p darajali yoritish: ovqatlanish joyining ustidagi markazda katta qandil, zamin lampalari, yoritgichlar.

https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/project_modules/fs/0c206e72693299.5bf0029aa38dc.jpg

Amerika uslubi

Antik uslub

Ichki makonning antik uslubi qadimgi yunonlar va rimliklar me‘morchiligining timsolidir. Bu juda ko‘p joy talab qiladi, shuning uchun u katta uylar uchun juda mos keladi. Keng xonalar kamar va ustunlar bilan bezatilgan bo‘lib, ular yuk ko‘taruvchi bo‘lishi shart emas. Yakuniy chiziq nafis amforalar va freskalar bo‘ladi.

Xususiyatlari:

1. Yuqori shiftlar va derazalar.
2. Yerga osilgan og‘ir pardalar.
3. Dekoratsiyada faqat tabiiy materiallar: yog‘och, tosh, marmar, gips, loy va organik matolardan tayyorlangan to‘qimachilik dekorlar.
4. O‘ymakorlik va zargarlik bilan qoplangan yog‘och mebellar.

https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/project_modules/max_1200/9ee205105530965.5f7b5deed80be.jpg

Antik uslub

Ampir

Bu Napoleon Bonapart davrida paydo bo'lgan va uning hukmdor maqomini ta'kidlash uchun mo'ljallangan uslubdir. Keng xonalar uchun yaratilgan Ampir tor interyerga mos kelishi dargumon. "Imperatorlik uslubi" ko'pincha urush o'ljalarini namoyish etadi, shuning uchun devorlar odatda qalqonlar, qilichlar va zirhlar bilan bezatiladi.

Asosiy xususiyatlari:

1. Antik elementlar: ustunlar, kamarlar, barelyeflar, qoliqli naqshlar.
2. Shift - naqshlar, zargarlik yoki gravirovkali san'at asarlari.
3. Xonaning markazida ulkan qandil va devorlarda bronza qandil.
4. Ko'p sonli haykallar, rasmlar va zarhal bagetlardagi suratlar.
5. Noyob yog'ochdan yasalgan va baxmal yoki teri bilan qoplangan hashamatli mebel.

<https://kaminy-best.ru/img/kaminnyy-zal-v-dvorcovom-stile.jpg>

Ampir uslubi

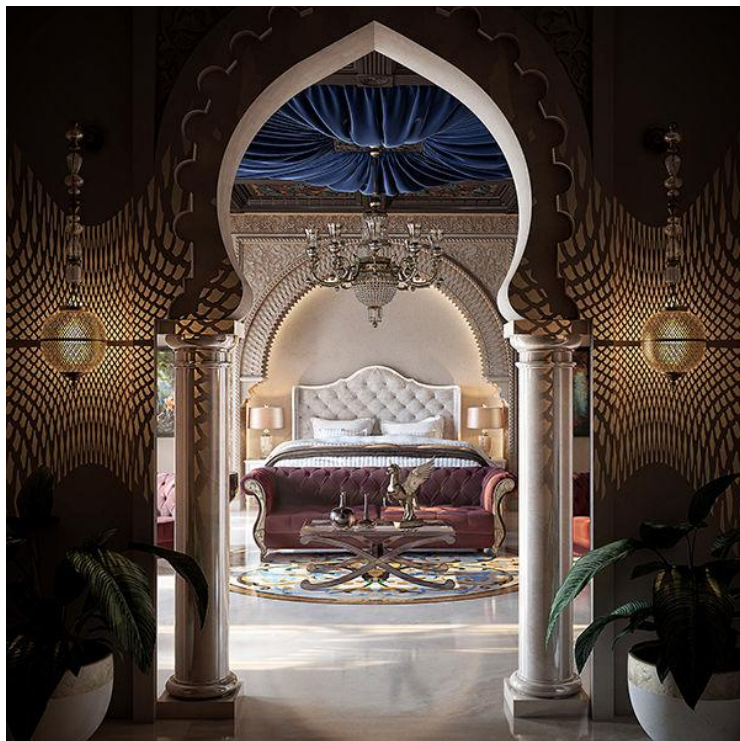
Arab uslubi

Xonaning ichki qismidagi arabcha uslub - bu Sharqning hashamati, qulay muhit va yuqori orzular uchun boy ranglar palitrasi. Xonalar, albatta, keng bo'lishi kerak.

Asosiy xususiyatlari:

1. Devor va zinapoyalardagi xarakterli mozaik grafikalar, geometrik shakllardan yasalgan vitrajlar.
2. Yoritilganlik (metall yoki xrustalldan yasalgan qandillar va lampalarga afzallik beriladi).
3. Tabiiy to'qimachilik mahsulotining ko'pligi: yostiqlar, kanoplar va choyshablar.
4. Zamin va devorlarni qoplaydigan qo'lda ishlangan gilamlar.

<https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/projects/original/90ac5653444327.Y3JvcCwyMjUI1LDE3NjUsMCMwYmJl.jpg>

Arab uslubi

Art Deco

1920-yillarda urush davrining astsetizm (keskinlik-qat'iylik) va g'amginligiga javoban paydo bo'lgan uslub. Art Deco avvalgi hashamatni nishonlaydi va shu bilan birga oldinga, farovonlik va taraqqiyotga intiladi.

O'ziga xos xususiyatlari:

1. Pliotka yoki parket qo'yishda geometrik chiziqlar, zigzag naqshlar.
2. Rang palitrasi - kulrang, jigarrang, qora, qizil va metall soyalari.
3. Ekzotik materiallarning ahamiyatsiz bo'lmagan kombinatsiyalari: zebra va timsoh terisi, fil suyagi.
4. Tabiiy yog'ochdan yasalgan laklangan mebel, trapetsiyasimon divanlar.
5. G'ayrioddiy lampalar (masalan, to'p va minoralar shaklida).
6. Quyosh nuriga taqlid qiluvchi massiv shisha va oynalar.

<https://i.pinimg.com/originals/aa/6a/3f/aa6a3f1366c88a0b3069c4a5effff3c0.jpg>

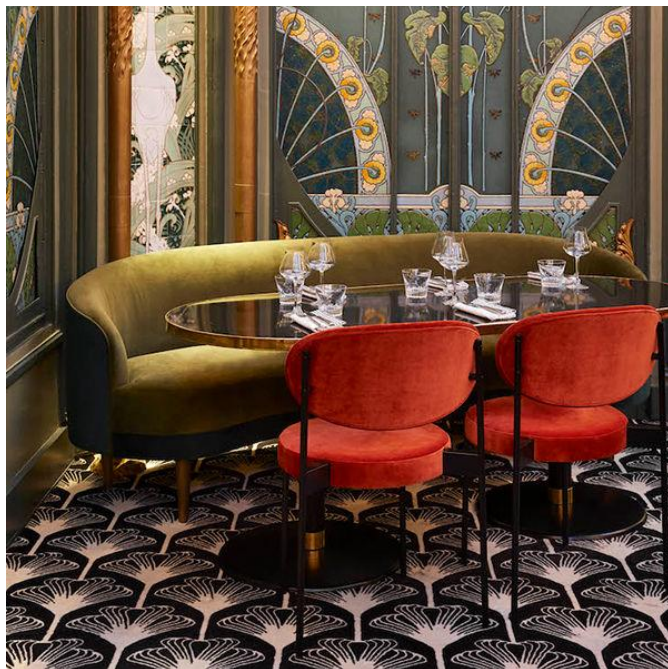
Art Deco

Ar Nuvo

Ar Nuvo uslubi - sanoat inqilobidan ilhomlangan uslubdir. Odamlarning tabiatga yaqinroq bo'lish istagi silliq, bezakli chiziqlar, aylana shakllar, tabiiy soyalar va tabiiy materiallarda ifodalangan. Dekorlar go'yoki inson aralashuvisiz yaratilganga o'xshaydi.

Xarakterli xususiyatlari:

1. Asimmetriyaga urg'u berish, kontrast zamin.
2. Murakkab egri chiziqlar va rasmlar bilan massiv spiral zinapoyalar.
3. Dekoratsiya va to'qimachilikda gulli bezaklar (masalan, devor qog'ozi va gilamlarda).
4. Yog'och va vitrajlarning uyg'un kombinatsiyasi.

https://mykaleidoscope.ru/uploads/posts/2021-03/1616658889_25-p-interer-art-nuvo-27.jpg

Ar Nuvo

Afrika uslubi

Interyerning Afrika uslubi eng o'ziga xos va tabiatga yaqin uslublardan biridir. Bu materiallar va ranglarni tanlashning o'ziga xos xususiyatlarini ifodalaydi. Bunda, pishirilgan loydan, yog'ochdan va toshdan yasalgan elementlarga ustunlik beriladi va eng mos ranglar qora, to'q sariq, oxra ranglaridir.

Xarakterli xususiyatlari:

1. Tabiiy mo'yna va teri, afrika naqshlari qo'llaniladigan matolar.
2. Dekor sifatida yog'och jihozlar, aborigen haykalchalari, sopol buyumlar, Afrika landshaftlari va hayvonlar tasvirlangan rasmlar ishlatiladi.
3. LED yoki lyuminestsent lampalar yo'q.

<https://master-decorator.ru/wp-content/uploads/b/2/3/b23fbb1720c8fa16adb5cc6e0051f59a.jpeg>

Afrika uslubi

Barokko

Barokko uslubi misli ko‘rilmagan hashamat, dabdaba va ulug‘vorlikni namoyish etadi. Masalan, ship va devorlar naqsh bilan bezalgan yoki yog‘och o‘ymakorligi ishlatilgan mebellar.

Asosiy xususiyatlari:

1. Barcha sirtlarda (hatto eshiklar, mebellar va dekoratsiyalarda) oltinrang yoki oq relyef dekorlar.
2. Oltin yoki bronzadan o‘yilgan mebel.
3. Dam olish uchun qulay mebellarning ko‘pligi (barcha turdagi divanlar, stul va o‘rindiqlar).
4. Ko‘p to‘qimachilik mahsulotlari: pardalar, matolar. Asosiysi - sintetik matolar yo‘q!

https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/project_modules/1400_opt_1/427dcb88490231.5dd78bf429f4d.jpg

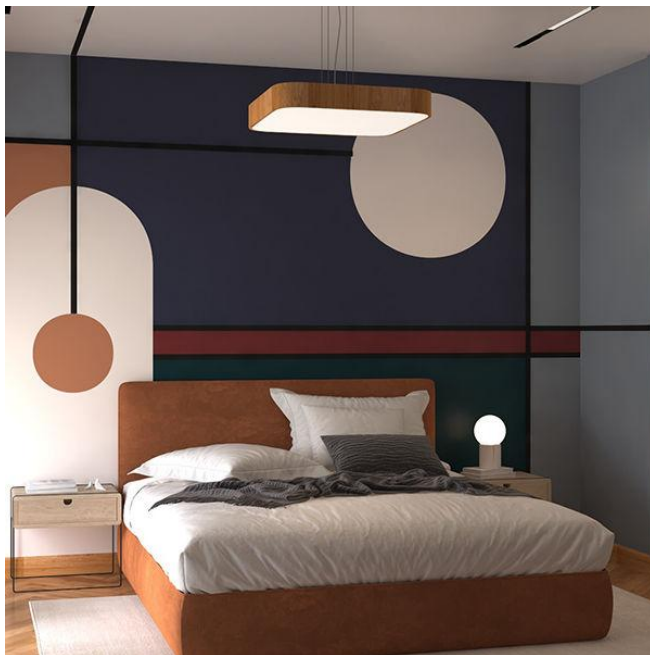
Barokko uslubi

Bauhaus

Bauhaus - asosiy g'oyasi makondan funktsional va samarali foydalanishdir. Haddan tashqari hashamat va ortiqcha dekoratsiya bu yerda begona va foydasiz.

Asosiy xususiyatlari:

1. To'rtburchak shakllar va to'g'ri chiziqlar.
2. Qarama-qarshiliklarning uyg'unligi va birikmasi. Neytral ranglar (oq, qaymoq, qora va kulrang) yorqin sariq, ko'k yoki qizil bilan to'ldiriladi.
3. Murakkab ko'p darajali shiftlar va eng oddiy yechimlar.
4. O'rnatilgan shkaflar, yig'iladigan va modulli mebellar.
5. Dekorning asosiy elementi, qoida tariqasida, funktsionallikdir (masalan, noodatiy chiroq yoki choynak).

https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/project_modules/fs/d88f63138414121.621d2a77e810f.jpg

Bauhaus

Bionika

Bu xona interyerining yangi va eng ilg'or uslubi. Uning asosiy g'oyasi dizaynni jonli tabiatga taqlid qiluvchi obyektlar bilan to'ldirishdir. Bionikada aniq zonalashtirish yo'q. Oshxona yashash xonasining organik davomi bo'lishi mumkin, bu studiya kvartiralarini bezash uchun juda mos keladi.

O'ziga xos xususiyatlari:

1. Bezatish va bezashda ochiq ranglar va tabiiy soyalar qabul qilinadi.
2. Ko'p yorug'lilik.
3. Sun'iy yoki haqiqiy o'simliklar va noodatiy gul vazalari.
4. Devorlarni bezash, mebel va dekoratsiyada tabiiy to'qimalarni taqlid qilish: chuqurchalar, pufakchalar, teshiklar.
5. Organik, plastik shakldagi mebellar, o'tkir burchaklarsiz, lekin u qulay va funksionaldir.

[https://sun9-](https://sun9-43.userapi.com/impf/kr1QcLTQ8v0gO5JwWHZX5tMpkNa1QW1yiUoKHQ/OR0z1BYo4d8.jpg?size=604x406&quality=95&sign=5f01898b6b9c9bdda24a54317ee198cd&cc_uniq_tag=x5CqBELaBPv0Y7Y0y9Z7pCMzX3B7gpp9d8NpSTTWTCo&type=album)

[43.userapi.com/impf/kr1QcLTQ8v0gO5JwWHZX5tMpkNa1QW1yiUoKHQ/OR0z1BYo4d8.jpg?size=604x406&quality=95&sign=5f01898b6b9c9bdda24a54317ee198cd&cc_uniq_tag=x5CqBELaBPv0Y7Y0y9Z7pCMzX3B7gpp9d8NpSTTWTCo&type=album](https://sun9-43.userapi.com/impf/kr1QcLTQ8v0gO5JwWHZX5tMpkNa1QW1yiUoKHQ/OR0z1BYo4d8.jpg?size=604x406&quality=95&sign=5f01898b6b9c9bdda24a54317ee198cd&cc_uniq_tag=x5CqBELaBPv0Y7Y0y9Z7pCMzX3B7gpp9d8NpSTTWTCo&type=album)

Bionika

Boxo

U bir-biriga mos kelmaydigan narsalarni birlashtiradi: bu yerda etnik naqshlar eko-uslubning yonida joylashgan va zamonaviy elementlar bilan kesishadi. Bularning barchasi bohoning soyalar, materiallar va to‘qimalarda qat’iy cheklavlardan voz kechishini tushuntiradi.

Xarakterli xususiyatlari:

1. Ushbu uslubdagi xonalar antikvar do‘konlar interyeriga o‘xshaydi. Qadimgi jihozlar, buyum, chiroq va vitraj oynalar.
2. Ranglarning xilma-xilligi. Binafsha, firuza, to‘q jigarrang, oltin va kumush ranglar aralashmasi bimalol qo‘llaniladi.
3. Tabiiy materiallar bilan ichki bezatish uyg‘unligi.
4. Ushbu uslubdagi xonaning o‘ziga xos belgisi - yumaloq chiziqdarga ega bo‘lgan katta baxmal divan.

<https://i.ytimg.com/vi/S8NVzLLwnu8/maxresdefault.jpg>

Boxo

Brutalizm

Buni bir soʻz bilan ifodalash mumkin: minimalizm. Brutalizmda materiallarning fakturasiga eʼtibor qaratiladi va beton, tosh va gʻisht devorlarini hech narsa bilan qoplamaydilar. Bu jihat Loft uslubida ham kuzatiladi.

Oʻziga xos xususiyatlari:

1. Oq, kulrang, qora ohanglar. Ushbu diapazonda katta xonalar yaxshi koʻrinadi.
2. Faqat qulay va funktsional mebellar.
3. Toʻqimachilik materiallarining minimal miqdori. Jalyuzilar derazalardagi pardalar uchun ajoyib muqobildir.

<https://i.pinimg.com/originals/3e/87/26/3e8726f564eb82c2133de47c47cb898d.jpg>

Brutalizm

Venetsiya uslubi

Uygʻonish davrida paydo boʻlgan bu uslub oʻzining noyob mahsulotlari bilan maqtanadigan eski savdo shahrining ruhi bilan singdirilgan. Siz zargarlik va yogʻoch oʻymakorligi orqali Italiyaning aristokratik ruhini his qilishingiz mumkin.

Xarakterli xususiyatlari:

1. Teksturali pardozlash materiallari. Devorlarga ipakli devor qogʻozi va Venetsiya gipsleri mos keladi.
2. Venetsiya uslubi uchun eng yaxshi yechim - tosh zamin. Anʼanaga koʻra, marmar hali ham bu maqsadlar uchun ishlatiladi, baʼzida uni tosh buyumlar bilan almashtiradi.
3. Qadimgi ibodatxonalarni eslatuvchi shiftlar.
4. Massiv yogʻoch ramkalarining koʻpligi.
5. Venetsiya uslubi uchun asosiy ranglar - qaymoq, och koʻk va pushti.

<https://f.otzyv.ru/f/12/09/110847/29705/2506141359163.jpg>

Venetsiya uslubi

Viktorian uslubi

Ichki makonning Viktorian uslubi xonani siz va mehmonlaringiz uchun qulay saqlash uchun turli yoʻnalishlarda tajriba va dizayn xonalaridir. Misol uchun, yashash xonasi - etnik uslubda, yotoqxona - rokokoda, ofis yoki kutubxona - gotikada. Uslublarning kombinatsiyasi Viktorian interyerining xususiyatlaridan birini ochib beradi.

Asosiy xususiyatlari:

1. Iloji boricha kamroq boʻsh joy. Mebel va dekor xonalarni toʻliq toʻldirishi kerak.
2. Massiv yaltiroq bagetlarda oynalar, rasmlar va gobelenlar.
3. Derazalarda - zich matolardan qilingan quyuq pardalar (masalan, baxmal va paxta).
4. Yorqin ranglar bilan ajralib turadi: koʻk, jigarrang va sariq.
5. Oʻyilgan yogʻoch yoki tabiiy toshdan yasalgan kamin.

https://suite.minibird.jp/home/wp-content/uploads/2019/10/room_1570939500-e1570939540153.jpg

Viktorian uslubi

Golland uslubi

Ushbu uslub uzoq vaqtdan beri dabdabali dizaynlardan qochadigan va aksincha, soddalik va qulaylikka intiladiganlar tomonidan yaratilgan. Ko'pchilik uchun Gollandiya lolalar mamlakati va dengizchilar haqidagi hikoyalardir. Demak, bu uslubda o'simlik va dengiz naqshlarini ko'rish tabiiy hol.

Asosiy xususiyatlari:

1. Devorlarni g'isht bilan bezash. Ushbu material yordamida zonalashtirish ham amalga oshiriladi.
2. Tabiiy toshga taqlid qilingan keramik plitkalar odatda yerga yotqiziladi.
3. Uslubning soddaligi mebelning kam bo'lishini talab qiladi.
4. Dengiz yoki gul mavzusiga oid aksessuarlar: rasmlar, dizayn lampalar, vazalar va gulli idishlar.
5. Shaxmatsimon naqsh yoki g'ishtli kamin.

https://cobrio.club/uploads/posts/2022-10/1665634021_35-cobrio-club-p-gollandskii-interer-dizain-krasivo-37.jpg

Golland uslubi

Gotika uslubi

Bu mistik o'rtta asr interyerining timsoli. Gotika baland shiftlarni va katta vitrajlarni yoqtiradi, shuning uchun u qishloq uylari uchun ko'proq mos keladi.

Asosiy xususiyatlari:

1. Tabiiy tosh va yog'ochli bezaklar (eman, archa).
2. Tabiiy yorug'likning ko'pligi. Agar bu yetarli bo'lmasa, devorlarni oq, qaymoq yoki och jigar rangda bo'yash tavsiya etiladi.
3. Xonaning markazida metall qandil va sham shaklidagi lampochkalar.
4. Gobelen (dekorativ mato)lar, sandiqlar va bronza shamdonlar Gotika interyerini yaratishda oxirgi chizgilar bo'ladi.

<https://www.svetlux.ru/images/pics1/products/5/b/f/5/5bf558241053617d8e35d8df88472eece.jpg>

Gotika uslubi

Grunge (Granj)

Bir qarashda, u loftga o'xshaydi, ammo unda sanoat naqshlari yo'q. Aksincha, grunge - bu ikki-uch xil interyer uslubi aralashmasining muvaffaqiyatli kombinatsiyasidir.

Xususiyatlari:

1. Qo'pol to'qimalarga ega bo'lgan materiallar bilan yakunlash: g'isht va tosh devorlar, ship fakturasi, beton o'z holicha qoldirilgan.
2. Dekordagi turli xil soxta elementlar: portret ramkalari, deraza panjaralari, zanjirlarda osilgan qandillar.
3. Grunge mebellari murakkab va bezakli detallardan mahrumdir.
4. Shkaflar, stullar va stollar massiv ko'rinmaydi. Yengilligi bilan ular devor va zaminning qo'pol tugashiga qarshi chiqadi.

https://bigfoto.name/uploads/posts/2022-01/1643212794_4-bigfoto-name-p-granzh-dizain-interera-14.jpg

Granj uslubi

Yunoncha uslub

Ushbu interyer uslubi yunon madaniyatining shakllanishi bilan bogʻliq. Uning shakllanishida bir necha bosqichlar mavjud. Ularning oxirigisi Rim hukmronligi davridir.

Xususiyatlari:

1. Asl yunoncha interyerda hamma narsa oq rangda: ship, zamin, mebel va hatto toʻqimachilik mahsulotlari ham. Koʻpincha koʻk va tabiiy ranglar bilan bezatiladi.
2. Haddan tashqari yorugʻlik moslamalaridan saqlanadi. Xona kichkina boʻlsa, bitta qandil yetarli.
3. Pardalar oddiy dizaynga ega. Asosiysi, ular oʻz vazifalarini bajaradilar va xonani yorqin quyosh nurlaridan himoya qiladilar.

https://a0.muscache.com/im/pictures/e9edcfd2-07c6-4e66-b373-4c8aaa81e189.jpg?aki_policy=large

Grek (yunon) uslubi

Jazz

O'tgan asrning 20-30-yillarida jazz madaniyatining shakllanish xususiyatlari bino interyerlarining o'zgacha badiiy va me'moriy dizayn yechimining yaratilishiga ta'sir qildi. Xona interyerining bu uslubi 20-asrning buyuk musiqachilari Lui Armstrong va Frank Sinatra bir vaqtlar ijro etgan klublarining atmosferasini beradi.

Asosiy belgilari:

1. Afrika va Yevropa madaniyatlarini aralashtirish ramzi sifatida qora va oq rangdagi interyer.
2. Jazz asboblari va mashhur musiqa ijrochilari bilan oq-qora fotosuratlar.
3. Yaltiroq yuzalar.
4. Devorda - geometrik naqsh ishlari.
5. Monoxrom taxta plitalari.
6. To'q rangli yog'och mebel.
7. Qora rangli lampalar va pardalar.

<https://i.pining.com/736x/37/1f/c8/371fc82d24575f325a5bcd0aa88964b0.jpg>

Jazz

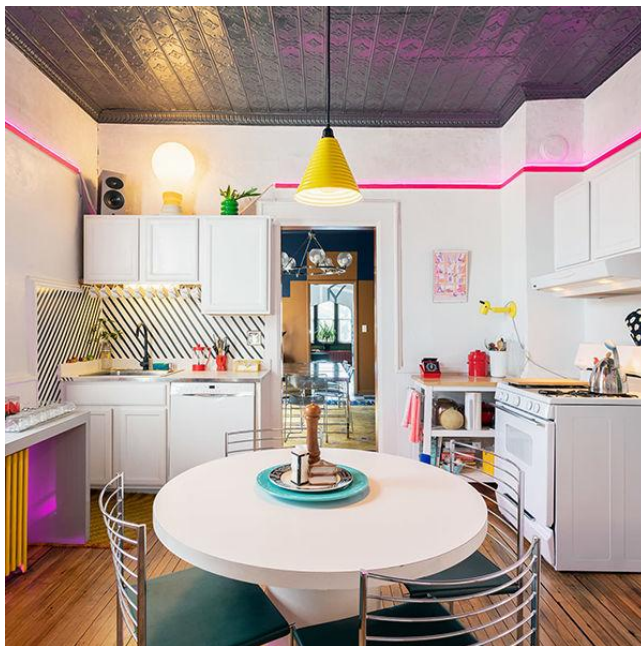
Disko

Bugungi kunda diskoteka musiqasining yuksalishi nostalji, ya'ni o'mishni emotsional xotirlash bilan ifodalanadi. Agar biz ushbu optimistik janrni interyerga o'tkazsak nima bo'ladi? Eski qandil o'rniga yoritilgan oynali sharni osib qo'ying - va sizning uyingiz qiziqarli ziyofat uchun ajoyib makonga aylanadi!

Xarakterli xususiyatlari:

1. Neon lentalarni mebel ostida, devorlar bo'ylab joylashtirish.
2. Kontrast chiziqli devor qog'ozi (oboy).
3. Ba'zan raqs maydonchasining yonuvchi chiroqlari vinil stikerlar bilan taqlid qilinadi. Asos sifatida tekis bo'yalgan devor mos keladi.
4. Yorqin mato bilan qoplangan divan va ottoman (yumshoq jihozlar)lar.
5. Yozuvlar va kompakt disklar xonaning ichki qismidagi ushbu uslub uchun eng mos dekor hisoblanadi.

https://mykaleidoscope.ru/uploads/posts/2022-08/1660028054_24-mykaleidoscope-ru-p-raznotsvetnie-stulya-na-kukhnyu-dizain-kra-24.jpg

Disko

Umuman olganda, XVIII-XX asr me'morchiligi va dizaynidagi turli xil uslublar bir-birini almashtiradi va bir-biri bilan uyg'unlashadi, kontseptual ravishda to'ldiriladi, jamiyat va madaniyatning holatini aks ettiradi, yangi bilim va kashfiyotlarni qo'llash uchun yechim izlab topishni taqozo etadi.

XX asr boshlarida tabiiy va texnik fanlar rivojlanishining yangi bosqichi vujudga kelishi bilan, qurilish materiallarini tashkil etish yondashuvlarini qo'llashda o'ziga xos inqilob kechdi. XX asrning ikkinchi yarmida me'moriy muhitni tashkil qilishda tub burilish sodir bo'ldi: yangi qurilish materiallari, yangi bilimlar, yangi tushunchalar va yangi loyihalar amalga oshirildi.

2.2. Interyer elementlari

Har qanday professional uyg'un tarzda loyihalashtirilgan interyer turli elementlardan tashkil topadi. Bunday elementlarning mavjudligi ichki makonning dizayn yechimi uchun asosiy unsurlar hisoblanadi. Ushbu

elementlarning malakali tanlovi, arxitektura segmenti, sirt tuzilishi, yorug'lik moslamasi yoki mebel qismi bo'ladimi, butun interyer uchun ohang va kayfiyatni o'rnatadi. Interyer markaziy elementining o'lchamini oqilona tanlash juda muhimdir. Agar u juda katta bo'lsa, u xonaning boshqa tarkibiy qismlarini bosib qoladi, agar asosiy element juda kichik bo'lsa, u holda u ko'rinmas bo'ladi va uning vazifasi ahamiyatsiz bo'ladi.

Bundan tashqari, dekorativ elementlar ichki makonga individuallik va o'ziga xoslikni berishga xizmat qiladi. Ichki makonning turli elementlaridan foydalanib, siz xonaning ichki qismini shunday to'ldirishingiz mumkinki, u o'ziga xos bo'lib qoladi va bu dekorativ tafsilotlar unga tugallangan ko'rinish beradi. Shuni ta'kidlash kerakki, interyerda dekorativ elementlarni loyihalash uchun normalar mavjud emas.

Elementlar har qanday interyer uslubining ajralmas qismidir. Interyerdagi elementlar - klassik va zamonaviy, mazmunli va mavhum, katta va kichik, dekorativ va funksional bo'lishi mumkin (7-8 rasmlar). Shuning uchun interyerda elementlarni loyihalash uchun son-sanoqsiz kombinatsiyalar mavjud.

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=39866bd3c5304b570ddd20ee89f16e5ffd063ce8-12377907-images-thumbs&n=13>

7-rasm. Interyer elementi

Interyerdagi elementning umumiy xususiyatlari va dizayni. Ichki makondagi elementni loyihalashda, **shakl; material; tekstura; rang; yorug'lik** asosiy komponentlar ekanligini esdan chiqarmaslik kerak.

Shakl. Turli holatlarda aks etadi va har doim u yoki bu shaklda inson oldida ko‘rinish beradi. Zamonaviy dizayn, uning maqsadiga qarab, fazoviy shaklning o‘lchamlari va individual elementlarini belgilaydi. Shakl statik, muvozanatli va dinamik, potentsial harakatni qo‘zg‘atuvchi holatlarda bo‘lishi mumkin. Shakl (Forma) – ichki makon tavsifining eng muhimlaridan biri hisoblanadi, funksional mazmuni me‘moriy kompozisiya tiliga o‘tkazishdir, bu yerda nafaqat bo‘lajak fazoviy formaning xarakteri, balki ularning plastik ishlanish prinsiplari, bo‘linishlar va ritmga keltirishlar, masshtab va koloristik yechimlari belgilanadi. Me‘moriy forma ikki obyektiv xususiyatga ega:

1. Shaxsiyligi uning geometriyasi, o‘lchov holati bilan aniqlanadi.
2. Insonning idroki bilan bog‘liq.

Interyerda forma makonni egallovchi obolochka (qobiq), so‘ngra shu makonni to‘ldiruvchi hajmlar sifatida tasavvur qilinadi. Insonning tashqi va ichki formalarni bilib olishi – bu uning tuzulish qonuniyatlarini bilishi demakdir.

<https://i.pinimg.com/originals/aa/a7/84/aaa78487b022bfa41193848f1828bb3c.jpg>

<https://mebel-complect.ru/wp-content/uploads/3/f/c/3fc9f3ecef4c42d768b3dd3f4aa97b93.jpeg>

https://avatars.mds.yandex.net/i?id=2526e75ff780be41bb3620916f15d5f2_1-4963036-images-thumbs&n=13

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=fa61dee6419776fc44b82f4e6304776f4a1d57b2-12193070-images-thumbs&n=13>

8-rasm. Turli shakldagi interyer elementlari

Bilish ikki pog‘onada amalga oshadi. Bevosita (hissiy-obrazli) va biror vosita orqali ko‘ringan (mantiqan namoyon bo‘luvchi) formalarning

oson anglab yetishini ko'zlovchi qonuniyatlar asosida tuzilgan formalar insonga ma'lum ko'nikishni beradi.

Shakl (Forma)ning tavsifi. Xonalar o'lchovining nisbati – ichki makon formasining muhim tavsiflaridan biri hisoblanadi. Funktsional sharoitlar va talablar formani yaratishga chorlovchi birinchi sabablaridan hisoblanadi. Fazoviy formaning o'lchovlari va alohida elementlari bajariladigan vazifaga qarab aniqlanadi. Ularning yordamida nima qilish kerakligi, nima bo'lish kerakligi aniqlanadi. Formani aniqlash va uyg'unlashtirish uchun mutanosiblik xizmat qiladi. Bu dizaynerga aniq shaklni, qismlar va yaxlitlikning qonuniyatli bog'lanishlarini topish imkonini beradi.

Forma turg'un, muvozanatli yoki qarama-qarshi o'suvchan deb tavsiflanishi mumkin. Kvadrat, aylana, ko'pburchak tarx (plan)da turg'un, muvozanatli makon formalarini tuzishni mo'ljallaydi. Bunday makonda inson o'zini ruhan sokin va mustaqil his qiladi.

Ba'zida, turg'un formalar tashkillashtiruvchi bo'lib, o'suvchan shakllarni o'ziga buysundirganday bo'ladi. Formalar plastik (egiluvchan), keskin burchakli bo'lishi mumkin.

Keskin formalar mantiqan va ratsional aniqlanadi. Plastik formalar murakkab ko'rish – sezish assotsiatsiyasi ya'ni hissiyot (tuyg'u) yordamida aniqlanadi. Zamonaviy me'morchilikka qaytarilmaslik izlanishlari xarakterlidir. Plastik formalar rejadagi egri chizikli ko'rinishni, bo'rttirilgan yoki osilgan shiplar, mebellar plastikasi, jihozlar, yorug'lik uskunalari jamoat binolari interyeriga xarakterli elementlar hisoblanadi.

Shakl (Forma)larning birikishi. Formalarning birikishini yig'ilgan tajriba asosida hamda formalarni solishtirish va taqqoslash yo'li bilan bajariladi. Bu solishtirishda kontrast birikmalar eng yorqin va ifodali bo'ladi. Kichik makondan kattaga, pastdan balandga, tug'ri burchakdan aylanaga o'tishlar - badiiy effekt berish hisoblanadi.

Interyerda kontrast formalardan farqli o'laroq, ritmik birikmalar ham bo'lishi mumkin – alohida formalarning tuzilishi asosida bir xil tamoyil va qonuniyat yotadi.

Alohida formalarning ritmik birikishlari printsiipi interyerning har xil elementlarini bir joyga yaxlit yig'adi. Bu jihozlar, mebellar, yorug'lik kabi elementlarga tegishli bo'lishi mumkin.

Xonaning rejadagi ko'rinishi shiplarning formasi, yorug'liklar teshigi, mebellar interyerndagi eng yorqin ifodalovchilari hisoblanadi.

Material va faktura. Tabiiy va sun'iy materiallar. Shakl o'z holicha mavjud bo'lmaydi. U moddiy, ichki makon devorining yuzasi har xil karakterlanadigan materiallarni tanlash bilan bog'liq. Me'mor interyer obrazini ifodalaganda materiallarning xususiyatlarini ongli ravishda bilib

foydalanadi. Ular quyidagilar bilan izohlanadi – issiq va sovuq, og‘ir va yengil (mustahkam), qattiq va yumshoq, faktura va rang kabilar.

https://mykaleidoscope.ru/x/uploads/posts/2022-10/1666409174_31-mykaleidoscope-ru-p-zona-otdikha-v-shkole-krasivo-31.jpg

Interyerda shakl kombinatsiyasi

Interyerda qo‘llaniladigan materiallarni tabiiy va sun‘iy larga bo‘lish mumkin. Tabiiy materiallar – yog‘och, tosh, granit, metall, beton, mramor, tuf va boshqalar.

Yog‘och, qimmatli dekorativ materialga aylanuvchi, ko‘pgina sifatlarga ega; har xil bezaklash imkoniyatini beradi, konstruktiv sifatlarga ham ega, boshqa bezaklash materiallari bilan yaxshi birikadi.

Tabiiy tosh, interyerda quyidagi ko‘rinishlarda qo‘llaniladi: tabiiy ishlov berilmagan (shag‘al yumaloq katta toshlar, plitalar, mayda toshlar); maydalangan (uvoqlar, harsangtosh); kesilgan (plitalar); qayta ishlangan (maydalangan toshlar + bog‘lovchilar); sun‘iy (beton, g‘isht) va imitatsiya qilib ishlangan va hk.

Ularning tovlanishi darz ketishi (sinishi), rangi, fakturasi (silliq, dag‘al) materialning estetik sifatlarini aniqlaydi. Ular ko‘pincha magazin, restoran, kafe, kinoteatrlar va hokazolarning interyerlarida ishlatiladi. Ishlov berilishiga qarab yuzaning ustki qismida har xil fakturalarni olish mumkin.

Marmar, granit va ohaktoshlarning tuzulishi hamma murakkablikni, turlilikni, ifodalilikni va o‘zining tabiiy kuchini, o‘z tuzilishida saqlab qoladi. Sun‘iy materiallar–plastiklar, har xil quymalar, kartonlar, smolalar, sun‘iy ranglovchilar o‘zining xilma-xilligida jamoat binolarida keng ko‘lamda qo‘llaniladi.

Faktura har xil rasmlı, eng nozik nyuanslardagi ranglarga ega bo‘lgan turli yuzalarnı aks ettiradi. Qurilish materiallarining og‘irligi va mustahkamligi ikki o‘zaro bog‘langan sifatlardan iborat bo‘lib, insonga nimagadir o‘xshashlik, takrorlanganlik taassurotini beradi.

Sovuq materiallar – granit, mramor, metall, tosh. Materiallarnı sovuq va ilıqqa ajratish ularning og‘irlik, issiqni o‘tkazish, issiqni qabul qilish xossalariga mos kelishi bilan amalga oshiriladi. Interyerda yog‘och materialidan foydalanish, unga ilıq va yumshoq ko‘rinishni beradi. Tabiiy tosh, granit, mramor, g‘isht, ochiq beton, shishalar qattiq materiallar bo‘lib, rasmiy xonalarda ishlatiladi. Bular – vokzallar, vestibyullar, xollar, magazinlar va hokazolar – odam kam vaqtini sarflaydigan joylar.

Bu yerda materialning qattıqligi kontrastni ta‘kidlab, taassurotnı kuchaytiradi.

Yumshoq materiallar – teri, yog‘och, bezak fanerasi, g‘ovak dam olishga mo‘ljallangan, sokinlik, tinchlik va zo‘riqishni tushiradigan xonalarda foydalaniladi.

Materiallardan interyerda foydalanish bir qator talablarga javob berishi zarur.

1) Materialning obyekt mazmuniga tug‘ri kelishi. Material bino ichidagi jarayonlarnı o‘tkazishga mos bo‘lishi kerak.

Sokin restoranlar-yog‘och va toshlardan foydalanishi.

Vestibyullar – ko‘chadan ichki makonga o‘tishni tashkil qiluvchi tabiiy toshlar.

2) Har xil materiallarning garmonik birikmasini topish. Bu interyerda bosh boshqaruvchi materialni tanlash kerak. Qolgan materiallarnı boshqaruvchi materialga mos qilib tanlash kerak. Bu yerda ilıq va sovuq materiallarning keskin solishtirish yoki iliqni ilıq bilan, sovuqni sovuq bilan solishtirish taqozo etiladi.

3) Konstruktiv mantiq talablari – og‘ir va yengil, mustahkam va joyiga qarab mustahkamligi kamroq bo‘lgan materiallardan turgan o‘rniga qarab foydalanish (konstruksiya nuqtai nazaridan).

Dizaynning uch turi mavjud:

1. Funktsional yoki utilitar, belgilangan obyektning maqsadi yoki insonning utilitar ehtiyojlari;

2. Konstruktiv, jismoniy, mexanik bilimlarnı talab qiluvchi, materialning kimyoviy, elektr va boshqa xossalari;

3. Yuqori badiiy didga mos keladigan estetik dizayn.

Sintez – har xil sifatlarnı yig‘ib mukammal obraz yaratish. Bu yerda bajarilishi murakkab bo‘lgan hislar assotsiatsiyasi majmuasiga asoslanadi. Shuning uchun badiiy obrazni yaratishda zaruriyat va yetarli degan talablardan kelib chiqish zarur. Xarakteristikalarini tanlash – makon, forma,

faktura, rang, materiallar o'qilona o'ylangan bo'lishi kerakki, yaratilayotgan obraz eng kam vositalar orqali to'la va ravshan tavsiyaga ega bo'lsin.

Sintezda miyaning vaqt davomida ishlashini hisobga olish zarur. Miya har bir aniq momentda qandaydir bitta hodisa kategoriyasini qabul qiladi, o'rganadi. Bu nerv sistemasining xususiyati interyerni ishlab chiqish, birlik tushunchasi va me'moriy asarning mukammalligi bilan tug'ridan-tug'ri bog'lik. Ichki makonni inson tomonidan qabul qilish muhitning sifatiga qarab har xil kechadi.

Kuzatuvchi bir-biriga bog'lik bo'lmagan yangidan-yangi taassurotlarni ketma-ket oladi. Bu interyer bir-biri bilan bog'lik bo'lmagan mukammallashgan har xil obrazlardan iborat bo'ladi. (Bunday interyer inkor qilinadi).

Ikkinchi holda agar hamma elementlar va detallar birin-ketin bitta mavzuni ifodalash uchun bo'ysindirilsa va bir g'oya bilan bog'langan bo'lsa, u holda interyer vaqt davomida bir butun holda qabul qilinadi. Vaqt davomida alohida inson miyasida ketma-ket qabul qilingan xarakteristikalarining birlashib ketishi natijasida bir butun ravshan mukammal obrazga yig'iladi. Bu hol badiiy obrazni yaratish sharti bo'lib, mohiyat jihatidan me'morchilikning eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Dam olish uchun kontrast muhitni yaratish. Aqliy faoliyatni, charchashni yo'qotish va ish qobiliyatini tiklash muammolari inson organizmini sog'lomlashtirishda muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Charchashga qarshi kurash yaxshi natija beradigan vositalardan biri taassurotlarni o'zgartirib turish hisoblanadi. Bu narsa ko'proq jamoat binolari me'morchiligida amalga oshiriladi.

Aqliy toliqish har xil sabablarga ko'ra bo'lishi mumkin. Bu toliqishni keltirib chiqaradigan ishning xarakterini bilish zarur.

1) Bir xil impulsda ishlaydigan ishlab chiqarishdagi taassurotlarni kun va yil davomida o'zgartirib turish zarur.

2) Aqliy mehnat bilan shug'ullanuvchilardagi toliqish asab energiyasini boshqa tomonga qaratishni talab qiladi.

Birinchi va ikkinchi hollar dam olish uchun kontrast sharoitlarni yaratish talab qiladi. Shuning uchun bino ichidagi dam olish sharoiti insonlarga har xil xarakterli ko'p yangi taassurotlarni berishi kerak.

Kontrast dam olish sharoitini yaratishda odamlarning yoshiga qarab xususiyatlari va mijozlarini hisobga olish kerak. Tomosha, sport, o'quv binolarida yuqoridagi talablarni hisobga olib bo'lmaydi. Sanatoriy, dam olish uylari, madaniyat saroylarida shaxsiy ishlarni hisobga olish kerak, albatta.

Tomosha binolarida ichkarida o'tkaziladigan jarayonning o'zi katta ahamiyatga ega. Bu yerda interyer odamlarni sahnadagi harakatiga va uni ma'lum darajada qiziqtirishga tayyorlashi kerak. (Me'moriy lakonizmni yaratish, yuqori kolorit, ko'tarinkilik kabilarni yaratish kerakki, toki

tomoshabin spektaklni hayajon bilan kutsin, muzeylarni qiziqish bilan tomosha qilsin va hokazolar).

Xonalarda – xollarda, mehmonxonalarda, kurortlar restoranlarida va ko‘rgazma zallarida kutilmagan qiziqishni tashkil qilish zarur. Ba’zi hollarda kundalik hayotimizda yetishmaydigan «Romantika» ko‘proq restoranlar, xalq qovoqxonalari, choyxonalarda romantik sharoitlarni yaratish bilan odamlarni kundalik tashvishlaridan va bir xillikdan (turg‘unlikdan) boshqa tomonga jalb qilmoq mumkin.

2.2.1. Interier elementlarining tasnifi

Konstruktiv elementlar - barpo etilgan binoning elementlari, uning barqarorligini, strukturaviy yaxlitligini, shuningdek foydalanish imkoniyatini ta'minlaydi. Bunga quyidagilar kiradi: poydevor va tayanchlar, yuk ko'taruvchi devorlar, mustahkamlovchi elementlar, tomning konstruksiyalari va shifllari kabilar.

Strukturaviy elementlar ichki qismning asosiy geometriyasini, shuningdek, uning bir qator muhim xususiyatlarini aniqlaydi. Qoidaga ko'ra, qurilish ishlari tugagandan so'ng konfiguratsiyalarni o'zgartirish mumkin emas. Strukturaviy elementlar ichki makon ekologik tozaligining eng muhim omili bo'lib, ularning joylashuvi deyarli har doim ichki dizaynning uslub

kontseptsiyasini tanlashni belgilaydi. Interyerning asosiy strukturaviy elementlari: zamin, ship (potolok), devorlar.

Funksional va dekorativ elementlar interyerning fazilatlarini, shuningdek uning estetik mazmunini belgilaydi.

Ulardan ba'zilar (muhandislik kommunikatsiyalari, zinapoyalar, bo'linmalar, podiumlar, shiftlar, kaminlar va boshqalar) - funktsionallik va estetikani teng darajada birlashtiradi, bundan tashqari (dekorativ qoplamalar) - estetika ko'pincha funktsionallikdan ustun turadi. Har qanday elementlarni sof dekorativ yoki aksincha, sof funktsional deb tasniflash kamdan-kam hollarda mos keladi. Masalan, sanoat interyeridagi elektr sim yoki suv quvuri nafaqat funktsional elementlar, balki badiiy tasvirning to'liq qismi ham bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, bir qarashda sof dekorativ rol o'ynaydigan bardoshli dekorativ devor qoplamasi, qoida tariqasida, asosiy gips qatlamining yo'q qilinishiga to'sqinlik qiluvchi qo'shimcha izolyatsion omil hisoblanadi. Yuqorida aytilganlarni hisobga olgan holda, elementlarga nisbatan "funktsional-dekorativ" ta'rifidan foydalanish juda oqlanadi.

Dekorativ elementlar - Dekor elementlari interyerning "bezaklari" dir. Ushbu elementlar tabiatan "dinamik" - ularni istalgan vaqtda ichki qismga qo'shish, ko'chirish yoki chiqarib tashlash mumkin, shu bilan birga ularning stilizatsiyasi asosiy dizayndan sezilarli darajada farq qilishi mumkin.

Dekorativ elementlarga quyidagilar kiradi:

- ***badiiy elementlar*** - (haykaltaroshlik, rasmlar, installatsiyalar, fotosuratlar, plakatlar, hunarmandchilik asarlari va boshqalar);

- ***sanoat dekorativ elementlari*** - badiiy qiymatga ega bo'lmagan iste'mol tovarlari (guldonlar, dekorativ buyumlar, haykalchalar, magnitli va boshqa bezaklar);

- ***jonli tabiat elementlari*** - (o'simliklar va gullar, minerallar, sun'iy hayvonlar);

- ***tarixiy (madaniy) elementlar*** – ob'ektlar yoki shaxsiy qiymatga ega bo'lgan kolleksiya buyumlari.

Dekorativ elementlar funktsional qiymatga ham ega bo'lishi mumkin (saqlash idishlari, buyumlar va boshqalar), lekin bu yerda funktsional rol ko'pincha ahamiyatsiz bo'ladi.

Ekspluatatsion elementlar - ekspluatatsion elementlarga quyidagilar kiradi:

- uy-ro'zg'or buyumlari (idishlar, choyshablar, gigiena vositalari va boshqalar);

- shaxsiy buyumlar va maishiy ehtiyojlar uchun ishlatiladigan boshqa mulklar.

<https://roomester.ru/wp-content/uploads/2018/01/ukrashenie-interera.jpg>

Interyerda badiiy elementlar

https://cdn.pixabay.com/photo/2016/01/12/22/43/at-the-castle-1136870_1280.jpg

Interyerda tabiat elementlari

<https://mebel-complect.ru/wp-content/uploads/4/7/0/47059786909850d6e1d70d33b9d86821.jpeg>

Sanoat dekorativ elementlar

<https://prigatour.ru/wp-content/uploads/6/a/5/6a5035e455e910cdc7ef008b5a9c3efb.jpeg>

Qiymatga ega bo'lgan kolleksiya elementlari

2.3. Interyerda rang va yorug'lik

Atrof-muhit, olam-koinotning turli mo'jizalari va tashqi dunyoning mukammal go'zalligini o'zida aks ettiruvchi ranglar tushunchasi kundalik hayotimizda ham huddi ana shunday muhim o'rinni egallaydi. Uy interyerida o'zaro mutanosib ranglar gammasidan foydalangan holda har bir xona uchun takrorlanmas va qulay muhit yaratish imkoni mavjud. Interyerdagi ranglar xonadon sohibu sohibalarining kun davomidagi kayfiyatiga ta'sir eta olishi ham ayni haqiqatdir.

Ranglarning ta'sir qilishi. Ranglar uyg'unligi qonuniyatlari, rangning interyer kompozitsiyasida qatnashishi – bu interyerni yaratishdagi muhim masalalardan biri hisoblanadi. Odamlarning ranglar birikmasini bilib olishi emotsional va estetik hayajonlanishning boshlanishidir. Rangning psixologik ta'siri omillaridan biri assotsiatsiya (his qilish, qabul qilish)

hisoblanadi. Odam tasavvurida har qanday rang yoqimli va yoqimsiz assotsiatsiyaga (hissiyotga) ega bo'ladi.

Ba'zi ranglarning assotsiatsiyasi ko'pchilikka mos keladi. Ular umumiy qabul qilingan baholash bilan bog'lik. Misol uchun ranglarning sovuq va iliq tonlarga bo'linishi tajribada tasdiqlangan. Bu guruhlar psixologik qarama-qarshilikda yotadi. Bu tonlar inson psixologiyasi va fiziologiyasiga qarama-qarshi ta'sir qiladi. Iliq tonlar quvvat beruvchi, sovuq tonlar tinchlantiruvchi sifatida ta'sir qiladi. Eng ko'p uchraydigan assotsiatsiyalarga qarab ranglarni bo'lish keng tarqalgan. Misol uchun qizil – uyg'otuvchi, zarg'aldoq – bayram, xursandchilik, issiqlik beruvchi – quyosh, yaltirash assotsiatsiyalanadi; yashil – tabiat rangi, tabiiy, yengillashtiruvchi havfsizlik bilan his qilinadi; moviy – keng osmon, aniqlik, sokinlik, ko'k – chuqurlashgan, bosiqlik idrok qilinadi; to'q qizil – kuchli, qudratli, baquvvat-qon, kuch, qudrat tuyg'ulari bilan asoslanadi.

Rang bilan alohida elementlarning ma'naviy belgisi ajratiladi yoki o'chiriladi. Ranglarni idrok qilishda ko'rishning ba'zi xususiyatlari ta'sir qiladi. Shuning uchun sovuq ranglar tomoshabindan uzoqlashtirilganday ko'rinadi, iliq ranglar unga yaqinlashtirilganday ko'rinadi.

Eng yaxshi sharoit neytral ranglar atrofida, ya'ni uch xil ranglarni his qiluvchi apparatlar bilan bog'langan yuklarni nisbatdan teng bo'lishda yaratiladi. Shunday qilib rangni idrok qilishning fiziologik va psixologik talablari, hamda ranglar garmoniyasi nazariyasi interyerni yaratish asoslaridan biri hisoblanadi.

Uyg'un birikmalar. Ranglar uyg'unligi insonning tabiiy ehtiyoji hisoblanadi. Interyerda uyg'unlashgan rang muhitini yaratish zarur hisoblanadi (9-rasm).

Ranglar uyg'unligi – bu insonda mavjud bo'lgan mutanosiblik hissiga mos tushadigan qarama-qarshi qo'yilgan ranglarning birligidir.

Ranglar uyg'unligi ikki guruhdan iborat.

Birinchisi, ranglarning qarama-qarshi qo'yilishiga asoslangan bo'lib, kontrast birikmani tashkil qiladi.

Ikkinchisi ranglarning yaqinlashishiga asoslangan. Bu nyuans birikmalarni beradi.

https://idei.club/raznoe/uploads/posts/2022-12/1671635575_idei-club-p-koloristika-v-dizaine-interera-dizain-vkon-3.jpg

9-rasm. Interyerda ranglar uyg'unligi va uni tanlash

Kontrast birikmalar o'zaro to'ldiruvchi, nafaqat to'ldiruvchi balki qo'shni ranglar bilan ham hamkorlikda tuziladi;

- Ikkita to'ldiruvchi rang va oradagi rangdan ham foydalaniladi.
- Ranglar uchligi – ranglar diagrammasi uzunligida teng turadigan ranglardan tuzilgan gamma.

Bu sxemalarga nozik farqli nyuans uyg'unliklarni solishtirib murakkablashtirilgan sxemalarni olish mumkin.

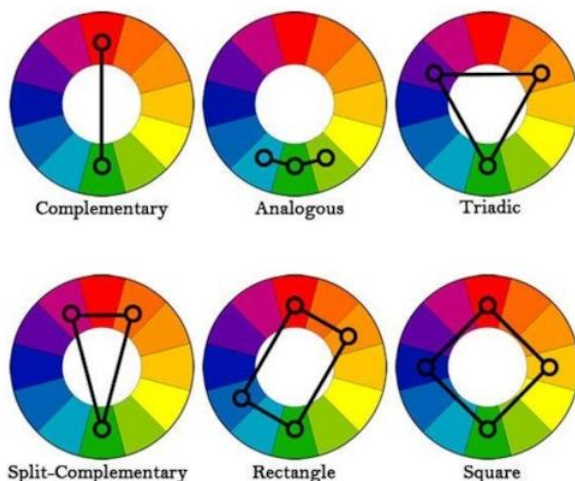
- Monoxromatik (bir xildagi och kulrang ranglar);
- Gamma (o'zaro uyg'un) bitta rang tusi (bu rangning turlicha ko'rinishi) atrofida yig'ilgan ranglar turi (och olovrang, jigar ranglar birikmasi);
- har xil rang tusidan yig'ilgan ranglar gammasi (qizil va olovli, ko'k va ko'k yashil moviy rangning qatnashishi bilan);
- Oraliqdagi ranglar gammasi, ulardan biri ikkita asosiy rangning qo'shilishidan tuzilgan (sariq, yashil);
- Axromatik gamma kulrang ranglarning birikmasi;
- Axromatik va xromatik ranglar birikmasi (kulrang va ko'k, kulrang va jigarrang, oq, qizg'ish-jigarrang);

Ranglar uyg'unligini tuzish ranglar turini tanlash bilan chegaralanib qolmaydi. Ranglar tavsiflari orasidagi moslikni topish, yorqinlik va

kuchaytirilganlik bo'yicha, rangning egallagan maydoni bo'yicha juda muhim hisoblanadi. Zamonaviy interyerga tabiiy materiallar bilan qo'shib polixromatik uyg'unliklarni tashkil etadigan yengil va yumshoq tusdagi ranglardan foydalanish xarakterlidir. Kuchaytirilgan yorqin tuslardan ulkan ta'sir kuchiga ega bo'lgan ranglar nisbatini yaratish mumkin. Shunday qilib, interyerni yaratish vazifalarida ranglar sifatini ham kiritish zarur bo'ladi.

Ranglar hayotimizning ajralmas qismidir. Shu sababli rang inson ruhiyati va uning idrokiga bevosita ta'sir qiladi. Shunday qilib, rang sxemasini tanlash muhim jarayondir. Birinchidan, keling, "rang sxemasi" tushunchasini ko'rib chiqaylik. Rang sxemasi nafaqat devor yoki shiftlar rangini tanlash, balki mebel va devorlardan dekorativ elementlargacha bo'lgan butun uy uchun ranglar tanlovidir. Olingan rang sxemasi o'zining maxsus atmosferasini va ma'lum bir uslubni yaratadi.

Rang sxemasi haqida to'xtaladigan bo'lsak, rang nazariyasida rang diapazoni turli badiiy va dizayn kontekstlarida ishlatiladigan ranglar tanlovidir. Masalan, qora matnli oq fondan foydalanilgan kompozitsiya "Axromatik" ranglarga yaqqol misolidir. Qolaversa, xromatik ranglar ham mavjud. Xromatik ranglarga axromatiklardan tashqari barcha ranglar kiradi. Bu ranglarning barchasi rang doirasini tashkil qiladi. Ma'lumki, palitralar rang doirasi yordamida tuziladi, bular: - yaqin ranglar palitrasi, qo'shimcha ranglar palitrasi, uch rangli palitra, alohida-to'ldiruvchi palitra, to'rt rangli palitralardir (10-rasm). Yuqoridagi palitralardan birini kuzatib, siz uyg'un dizaynga ega bo'lishingiz mumkin.

<https://cf.ppt-online.org/files1/slide/1/HJYSuOx8Tj4P67Bv0XyphFfaq5egDR2EM3li9GnZK/slide-33.jpg>

10-rasm. Ranglar palitrasi

Ma'lumki, oltin nisbat qoidasi deyarli hamma narsada qo'llaniladi va ideal nisbat deb ataladi. Ushbu qoida rang sxemasini tanlashda ham qo'llaniladi. Uni quyidagi formula bilan tavsiflash mumkin: 60:30:10+Q

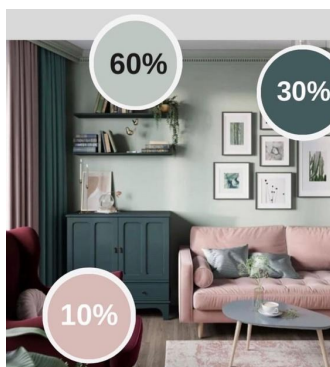
Ushbu formula rang maydonini uyg'un bloklarga ajratishga yordam beradi va muvozanatni yaratadi. Ushbu qoidadan foydalanib, siz ortiqcha yuklanishdan qochishingiz va yangi effekt olishingiz mumkin. Bu formulani "rang tanlash formulasi" deb ham atash mumkin.

Formulani batafsil ko'rib chiqadigan bo'lsak:

60% bir yoki ikkita rangdagi narsalar. Bularga devorlar, pollar va katta mebellar kiradi.

30% - o'xshash ranglar va uyg'unlashtiruvchi narsalar, shuningdek, asosiy rangni ta'kidlaydi. Masalan, aksent devor, pardalar va gilamlar va kichik mebellar.

10% - bir yoki ikkita kontrast rangdagi narsalar. Bu rasmlar, divan yostiqlari va dekorativ elementlar bo'lishi mumkin. +Q - hosil bo'lgan interyerga qo'shimcha bo'lgan kichik qora element (11-rasm).

https://sun9-23.userapi.com/-imgp/QfJZ86hksQ0KQf79eEJ_z16gLKuOd8-I8PQtay/mRkPvCaySV0.jpg?size=582x604&=album

https://bigfoto.name/uploads/posts/2021-12/1640419911_33-bigfoto-name-p-tsvetovaya-palitra-dlya-interera-poliklini-58.jpg

11-rasm. 60-30-10 formulasiga asosan yaratilgan interyerlar

Berilgan misollarda siz jonli va o'ziga xos atmosferani yaratadigan asosiy, qo'shimcha va urg'u ranglarini darhol ko'rishingiz mumkin. Yuqorida muhokama qilingan bilimlardan foydalanib, biz turar-joy binolarining xonalarini tahlil qilamiz. Keling, mehmonxona interyeridan boshlaylik. Mehmonxona - bu sizning uyingizning tashrif qog'ozi bo'lgan makon, uni unutilmas holga keltiring. Lekin bu xonada rang kontrasti bilan tajriba o'tkazmasligingiz kerak.

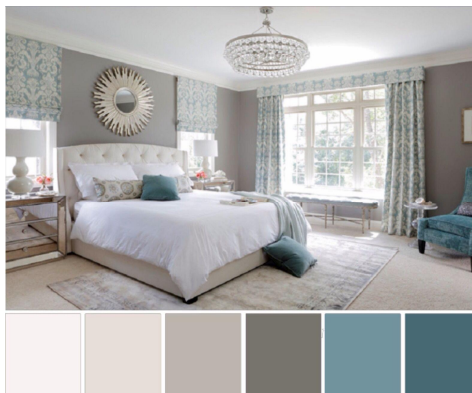
<https://i.pinimg.com/originals/0f/7d/dd/0f7ddd8f6a1248c3e99552ed99403cad.png>

12-rasm. Neytral tonlardagi mehmonxona interyeri

Mehmonxonada tinch, tasalli beruvchi muhit yaratish yaxshiroqdir (12-rasm). Ushbu interyerda yuqorida qayd etilgan 60:30:10+Q formulasidan foydalanilgan. Bundan tashqari, bu yerda yorqin joylar yo'qligiga e'tibor berishingiz kerak, lekin ayni paytda hamma narsa uyg'un va qiziqarli ekanligini ko'rishingiz mumkin. Bu ta'sir aylana va kvadrat shakllarning kombinatsiyasi, shuningdek, dekor elementlarining ko'p sonli qatlamlari orqali erishildi.

Yotoqxonaga keladigan bo'lsak, mehmonxonada bo'lgani kabi, bu yerda ham rang kontrasti bilan tajriba o'tkazmasligingiz kerak. Ranglarning monoxrom diapazoni yotoqxonada uchun eng yaxshi yechimdir (13-rasm).

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=7d709b3b96ef2615c165f2584afcce6ed8f3f994-12394646-images-thumbs&n=13>

13-rasm. Ranglarning monoxrom diapazoni (Yotoqxon)

Ushbu interyer monoxrom ranglarda yaratilgan bo'lib, ular mukammal uyg'unlashadi. Barcha dekorativ elementlar ham bir-biriga bog'langan. Shu bilan birga, faktura va teksturalarning yengil kontrasti tufayli xona yanada qiziqarli ko'rinadi. Agar siz uslub bilan qaltis tajribalarni xohlasangiz, unda vaqtinchalik xonalardan boshlash maqsadga muvofiq. Bunga quyidagilar kiradi: koridor, hojatxona, vestibul, tambur va oshxona.

Kontrast va yorqin ranglarda ishlangan oshxona interyerini ko'rib chiqamiz (14-rasm).

<https://homo-expertus.ru/wp-content/uploads/3/5/c/35c0f478ce32e56db922585ea9f4843.jpeg>

14-rasm. Kontrast va yorqin diapazon (Oshxona)

Ushbu misolda kontrast juda yorqin ko'rinadi va hamma uchun mos kelmasligi mumkin. Ushbu kombinatsiyani yumshatish uchun qarama-qarshi emas, balki o'ngda yoki chapda qo'shni ranglardan foydalanish yaxshiroqdir.

Qisqacha qilib aytganda, interyerdagi rang sxemasini tanlashda - bu masalaga mas'uliyat bilan yondashish kerak degan xulosaga kelishimiz mumkin. Har bir rang inson tomonidan turlicha qabul qilinadi. Ranglarning kombinatsiyasi esa turli xil effektlarni berishi mumkin, ham ijobiy, ham salbiy. Bundan tashqari, ma'lum bir xonada qanday atmosferani yaratishingiz kerakligini bilish va u yerdan qurishni boshlash muhimdir. Shuning uchun rang sxemasini tanlash har bir xona uchun individual bo'lishi kerak. Va aniq natijaga erishish uchun siz yuqorida aytib o'tilgan texnikaga rioya qilishingiz kerak.

Yorug'likning vazifalari. Yorug'lik – interyerning eng muhim tashkil etuvchilaridan biri hisoblanadi. Yorug'lik inson kayfiyatining turli holatini paydo qiladi. U inson kayfiyatiga g'amgin va yengillik beruvchi, uyg'otuvchi va sergak qilish kabi holatlarda ta'sir qilishi mumkin (15-rasm).

Interyer yorug'ligini loyihalashda quyidagi vazifalar birga yechiladi;

- funksional – xonada aniq ishni bajarish uchun kerak bo'lgan yorug'lik sathini ta'minlash;

- me'moriy – interyerning badiiy ifodaliligini yaratish;

- iqtisodiy – yorug'likni, funksional va me'moriy talablarga asoslanib optimal, eng qulay variantini aniqlash.

https://baulo.club/uploads/posts/2023-06/1687579116_baulo-club-p-dvukhetazhni-dom-bez-potolka-dizain-pinte-24.jpg

15-rasm. Interyerda yorug'lik

Yorug'likning uchala vazifalari tomonini jamlaganda – utilitar, psixologik va estetik, interyerning yorug'lik me'morchiligi paydo bo'ladi.

Yorug'likdan badiiy maqsadda foydalanish yangilik emas. Rus klassitsizmi me'morlari saroy zallariga serhashamlik, bayram va fazoviylikni berish uchun qandillar va oynalardan unumli va maqsadli foydalanishgan. Zamonaviy interyerdagi yorug'likning ahamiyati shunchalik ustunki, ko'p hollarda interyer arxitekturasini idrok qilish yorug'lik bilan aniqlanadigan bo'lib qolmoqda. Interyerni yoritish yo'nalishi tabiat yaratgan yorug'liklar yo'nalishi bo'yicha olingan nisbiy yorqinlikka qarab belgilanadi. Tabiatdagi yorug'lik ko'zni quvontiradi.

Mashhur rassom Pablo Pikasso tabiatdagi yorug'likning insonga psixologik ta'siri tug'risida shunday degan edi: «Inson xohlaydimi yo'qmi u tabiatning bo'lagidir. U insonga o'zining ko'rinishi va xarakterini ko'rsatadi. U bizning eng kuchlimizdan kuchliroqdir». Fransuz me'mori Le Korbyuzye esa: «Haqiqat shundaki, tabiat barcha sohada sizga yo'l ochib beradi, faqatgina undan nimani so'rashni bilsangiz bas».

Tabiiy yorug'likning xarakterli tomonlari - Ilgari odamlar o'z uylarining ichki qismini qatlamli pardalar orqasiga yashirgan paytlar bo'lgan. Bugungi kunda insoniyat yana bir bor tabiiy yorug'likdan eng faol foydalanishga qaytdi, chunki u qulaylik va farovonlik keltiradi. Bundan tashqari – tabiiy yorug'likdan unumli foydalanish elektr energiyasi sarfini 50-80 foizga kamaytiradi.

Zamonaviy binolarga tabiiy yoritilganlik bo'yicha quyidagi talablar qo'yiladi:

bahorning boshidan kuzning boshigacha uydagi barcha yashash xonalariga kuniga kamida 2,5 soat davomida to'g'ridan-to'g'ri quyosh nuri tushishi kerak;

uydagi xonalarning 60% yaxshi yoritilgan bo'lishi kerak;

deraza maydoni xonaning taxminan 1/5 qismini bo'lishi kerak;

derazaning yuqori qismini poldan 1,9 metr pastroqqa qo'yish mumkin emas (shift qanchalik baland bo'lsa, deraza shuncha baland bo'lishi kerak);

derazadan qarama-qarshi devorgacha bo'lgan masofa 6 metr dan oshmasligi kerak, derazalar orasidagi masofa esa - bir yarim metr bo'lishi tavsiya qilinadi.

Xonaning qaysi qismida ma'lum bir xonani joylashtirishni hal qilishda, yorug'likning intensivligini hisobga olishni unutmang. Shunday qilib, bolalar bog'chalari, yashash xonalari, o'quv xonalari va biz uyg'oq vaqtimizning ko'p qismini o'tkazadigan boshqa xonalar uchun derazalari janubga yoki sharqqa yo'naltirilgan ko'proq yoritilgan xonalarni tanlash afzaldir. Xonalarni zonalashtirishda funktsionallikka e'tibor qaratiladi: ish joylari, yozuv va ovqatlanish stollari xonaning eng yorqin joylarida joylashtirish, ammo dam olish joylari esa kamroq yoritilgan bo'lishi mumkin.

Tabiiy yoritish quyidagi turlarga bo‘linadi:

yonlama - binoning perimetri bo‘ylab devor orqali, ya‘ni oddiy derazalar orqali kiradi;

yuqori - devorlarning yoki tomning yuqori qismidagi derazalar orqali kiradi;

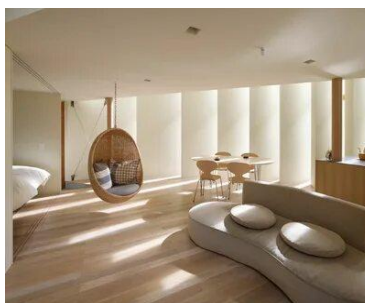
ikki bosqichli – tabiiy yorug‘lik tug‘ridan-tug‘ri tushmaydigan xonalarga boshqa xonalarda joylashgan derazalar tufayli tashkil etiladi.

Siz bir yoki boshqa yoritish strategiyasini faqat uyni loyihalash bosqichida tanlashingiz mumkin.

Biroq, tayyor uy yoki kvartira bilan ham, iloji boricha ko‘proq quyosh nurini olish uchun ishlashingiz lozim.

https://avatars.dzeninfra.ru/get-zen_doc/1066925/pub_5faedde31064d30b6cb37bc3_5fb0317f0f5da1bda019144/scale_1200

https://avatars.dzeninfra.ru/get-zen_doc/271828/pub_659fe0c5d19f310beab04a43_659ff9bae7c127fe9b4b8dd/scale_1200

https://avatars.mds.yandex.net/i?id=f8e08c7f7bb5a4f47ffb5fb85aff7685_1-4079525-images-thumbs&n=13

https://colodu.club/uploads/post/s/2022-11/1667562804_20-colodu-club-p-solnechnii-interer-pinterest-20.jpg

Interyerda tabiiy yorug‘lik

<https://image.winudf.com/v2/image/Y29tLnNreWxpZ2h0c2Rlc2lnbnMuaGR3YWxscGFwZXJzX3NjcmVlbl80XzE1Mjc4MTA2MTZfMDY4/screen-4.jpg?fakeurl=1&type=jpg>

2.4. Interyer perspektivasi va uni qurish metodikasi

Loyihalashning ijodiy jarayonida perspektiv chizmalar va interer perspektivasi muhim o‘rin tutadi. Interer perspektivasi to‘g‘ri qurilgandagina plan, fasad, qirqim kabi ortogonal chizmalarga aniq metrik tasvirlar sifatida kerakli qo‘shimcha bo‘lib xizmat qila oladi. Maketlar ham binoning ichki muhitini, ya‘ni bino ichki hajmi, devorlar, jihozlar fakturasi, ranglarini perspektiv tasvirlardek ko‘z oldingizda namoyon eta olmaydi. Katta chizmalarning umumiy ko‘rinishini shakllantirishda hatto aksonometrik tasvirlar ham bizga biroz qiyshiq bo‘lib ko‘rinadi va faqatgina perspektiv proeksiya real tasvirga yaqinlashib, ob‘ekt to‘g‘risida aniq tasavvur o‘yg‘ota olishi mumkin.

Turar joy binolari va jamoat binolari intererlari o‘ziga xos jihatlari bilan bir-biridan tubdan farq qiladi. Ya‘ni ular kichik (oilalar) va katta jamoalarga (bir necha o‘n yoki yuz kishiga) mo‘ljallanganligi uchun ichki o‘lchamlari, ko‘lami, funksiyasiga qarab jihozlanishi turlicha bo‘ladi. Nisbatan katta va jihozlari ko‘p bo‘lgan jamoat binolari intererlari, mis uchun oshxona va restoranlar, faollar zali, teatr, konsert zallari perspektivasini qurish talabidan chuqur bilim, qunt va mehnatni talab qiladi. Shuning uchun

dastlab kichikroq bo'lgan intererlarning perspektivasini bir necha bor qurib o'rganish talab etiladi.

Perspektiva qurish usullari. Arxitektorlar usuli. To'rlar usuli. Ularni interererga qo'llash. Perspektiva haqida umumiy tushuncha.

Bino va inshootlarning ortogonal proeksiyalari ya'ni boshqa ko'rinishlari bilan uning qanday ko'rinishda bo'lishini to'liq tasavvur qilish uchun ortogonal proeksiyasi bo'yicha uning perspektivasini chizish kerak bo'ladi.

«**Perspektiva**» - fransuzcha «**Perspective**» so'zidan olingan blyib «**uzoqqa qarash, uzoqni kuzatish**» degan ma'noni anglatadi.

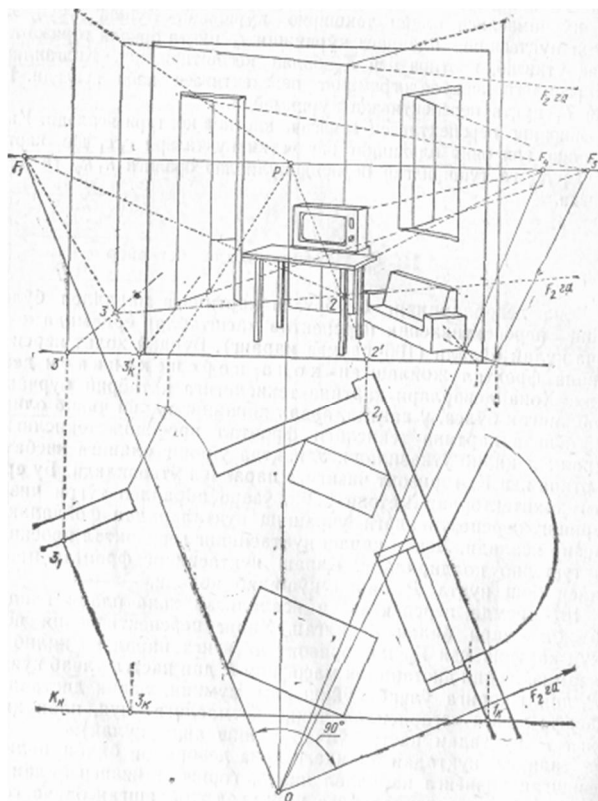
Perspektiv tasvir, perspektiva markaziy proeksiyalashga asoslangan bo'lib, ko'rish nuqtasi markaz ya'ni kuzatuvchi bitta nuqtadan qaraydi. Perspektiva tasviriy san'atda ko'p qo'llanilganligi sababli, rassomlar badiiy asarlar yaratishda perspektiva nazariyasiga asoslanadilar. Shuning uchun perspektiva tasviriy san'atning gramatikasidir. Arxitektura va muxandislik qurilish ishlarida perspektivadan keng qo'llaniladi. Binolar va ularning kompozitsion yechimi perspektivada tekshiriladi va kerakli o'zgartirishlar kiritish mumkin.

Interyer perspektivasini qurish metodikasi. Xona devorlarining birortasi kartinaga parallel bo'lsa, uning perspektivasini perepektiv nashtablar yordamida yasash ancha qulay bo'ladi. Bunday holat perspektivada frontal joylashgan xona perspektivasi deyiladi. Xona devorlari kartina tekisligiga ixtiyoriy burchakda joylashgan bo'lsa, u vaqtda, avval xonaning plani chizib olinadi, so'ngra kartina tekisligi frontal proeksiya tekisligiga parallel qilib o'tkaziladi. U vaqtda uyning planiga nisbatan kartina izi gorizont chizig'iga parallel o'tkaziladi. Bu yerda ham arxitektorlar metodi kabi, o'zaro parallel to'g'ri chiziqlarning perspektivadagi uchrashish nuqtalaridan foydalanib, tasvir yasaladi. Lekin qarash nuqtasining gorizont proeksiyasi tushirib qoldiriladi. Qarash nuqtasining frontal proeksiyasi bosh nuqta S bilan qo'shilib qoladi.

A-rasmda perspektivasi yasaladigan xona plani ichidagn uy jihozlari bilan berilgan. Uning perspektivasini yasash uchun kartina izini gorizont chizig'iga parallel qilib o'tkazamiz. Keyin distansion masofani S dan pastga o'lchab qo'yamiz (S dan yuqoriga o'lchab qo'yish ham mumkin, lekin distansion masofa chizma chegarasidan chiqib ketmasligi uchun, plan hisobiga F nuqtadan pastga o'lchab qo'yish ancha qulay).

Endi, O' nuqtadan plandagi xona devorlari bilan polning kesishgan chizig'iga parallel chizb, gorizont chizig'i bilan kesishtirsak, xona devorlariga parallel joylashgan barcha gorizont chiziqlarning uchrashish nuqtalari F1 va F2 hosil bo'ladi. Uy burchagi, deraza, eshik, divan va televizorlarning xona devori bilan polning kesishgan chiziidagi asoslarini perspektivada aniqlashda, kartinaga perpendikulyar joylashgan gorizont

chiziqlardan foydalanamiz. Eshik tavaqasining ochiq holatini perspektivada tasvirlash uchun O' nuqtadan unga parallel chizik o'tkazib, gorizont chizig'idagi uchrashish nuqtasi F_3 ni topamiz. Bu uchrashish nuqtasi F_3 eshik tavaqasiga parallel bo'lgan barcha gorizont chiziqlarning uchrashish nuqtasi hisoblanadi. Eshik tavaqasining chegarasini perspektivada kartinaga perpendikulyar chiziq bilan topamiz. Deraza tavakasining perspektivadagi ochiq holati, eshik tavaqasining perspektivada yasashiga o'xshaydi. Televizor korobkasining perspektivasi gorizont chizig'idagi F_4 orqali bajariladi. Stol va divanlarning sxematik tasvirini ham o'zaro parallel hamda kartinaga perpendikulyar chiziqlarning gorizont chizig'idagi uchrashish nuqtalaridan foydalanib yasaymiz. Bu yerda kartinaga 45° burchakdagi o'zaro parallel chiziqlarning gorizont chizig'idagi uchrashish nuqtalaridan foydalanib perspektiv tasvir yasash ham mumkin.

A-rasm
Interyerni qurish bosqichlari

Interyer perspektivasini qurish asosan to‘rt bosqichda bajariladi:

1. Tayyorlanish bosqichi;
2. Interyerni chiziqli shakllantirish bosqichi;
3. Interyerni oqqa qalamda ko‘chirish bosqichi;
4. Interyerni tonal ranglash bosqichi;
5. Yakuniy bosqich: interyerni anturaj, staffaj elementlari bilan

boyitish va tugallash.

1. Tayyorlanish bosqichida talabalar mavzuga binoan topshiriq dasturini o‘rganishlari, o‘qituvchi taklif etgan maxsus adabiyotlar, uslubiy qo‘llanma va ko‘rsatmalar, kafedra fondidagi namunali loyihalar va maketlarni ko‘rib chiqishi, zarur hollarda ulardan namunalar olishi va grafik materiallar yig‘ishi lozim. Mavzu bo‘yicha yig‘ilgan materiallarni o‘rganish, bir-biriga qiyoslash va tahlil qilish zarur.

2. Interyerni chiziqli shakllantirish bosqichida talabalarning tayyorlanish bosqichida to‘plangan materiallarga, egallagan bilim va tushunchalariga asoslanadi. Bu bosqichda asosiy e‘tibor intererni berilgan plan va b.ortogonal chizmalardan foydalanib, millimetrovkada chiziqli, geometrik asosda shakllantirishi talab etiladi.

3. Interyerni oqqa qalamda ko‘chirish bosqichida chizilgan interer perspektivasi oqqa ko‘chiriladi, kamchiliklar bartaraf etilib, chiziqli chizma maromiga yetkaziladi. Kompozitsiya yaxlitligi va qismlar orasidagi mutanosibliklar, masshtablilik, bo‘linishlar va ritmlar qayta ko‘rib chiqiladi. Bu bosqichda talabalar muayyan masshtabga keltirilgan chizmalarni qog‘oz tortilgan planshet (taxta)ga joylashtirish va uni oqqa ko‘chirish ustida ishlaydilar.

4. Interyerni oqqa qalamda ko‘chirish va tonal ranglash bosqichida qalamda tugallangan chizmani tonal ranglashning qonun-qoidalari asosida ranglashga kirishiladi. Ranglashda yarim soya, soya (o‘z soyasi, tushgan soyasi) va eng yorug‘ – refleks, aks yorug‘ – bliklari kabi effektlariga ehtiyotkorona ishlov beriladi.

5. Yakuniy bosqichda interyer anturaj, staffaj elementlari va matnlar bilan boyitiladi, kurs ishiga yakun yasaladi. Tugallangan kurs ishlari ko‘rgazmaga qo‘yiladi, professor-o‘qituvchilardan tuzilgan komissiya tomonidan baholanadi.

Quyida plan asosida berilgan interyerning perspektivasini qurish bir necha bosqichlarda ko‘rsatilgan.

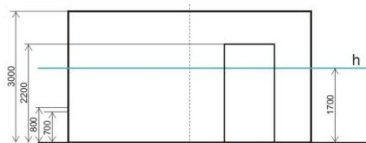
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyeryerining perspektivasini yasash

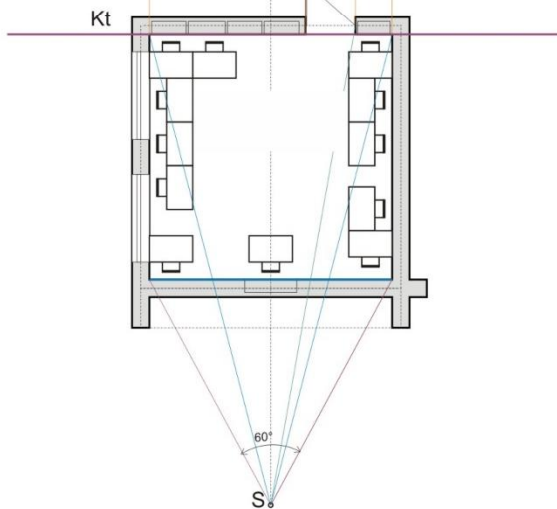
1-bosqich

Berilishi

Xonaning orqa devori

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жонкулов тайёрлаган

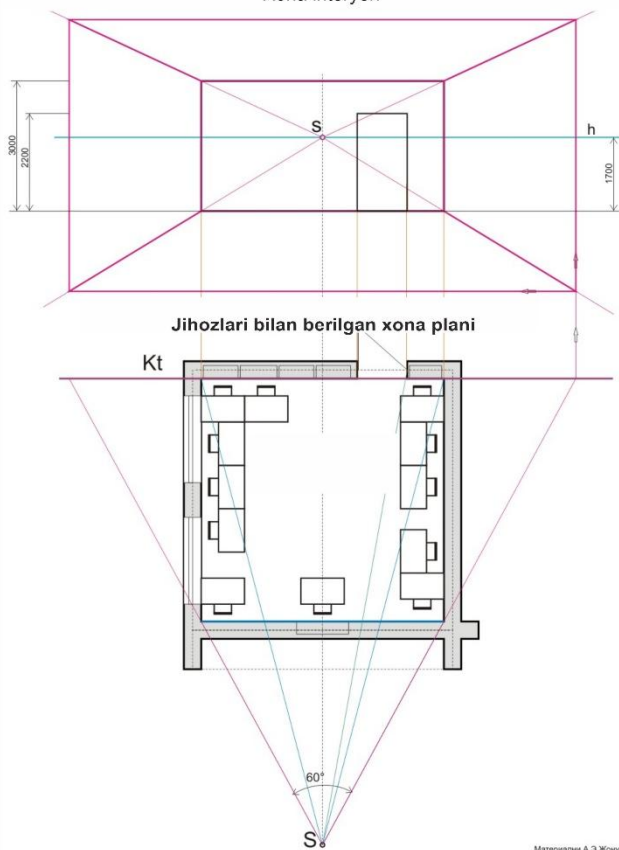
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

2-bosqich

Devorlar, zamin, shift qurilishi

Xona interyeri

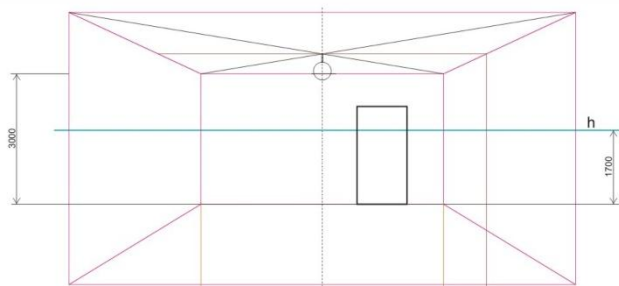
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

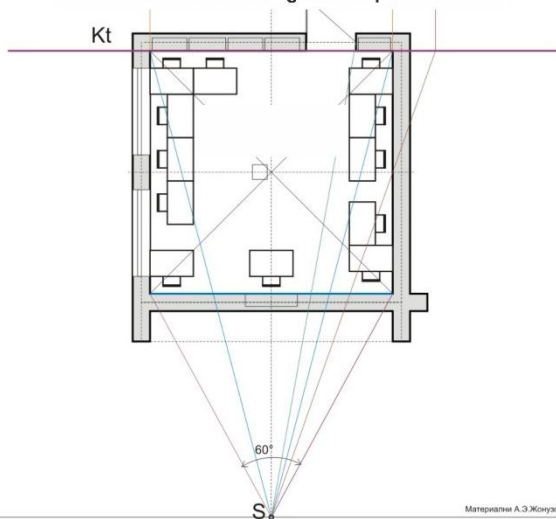
3-bosqich

Shiftdagi lampaning qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жоқозов тайёрлаган

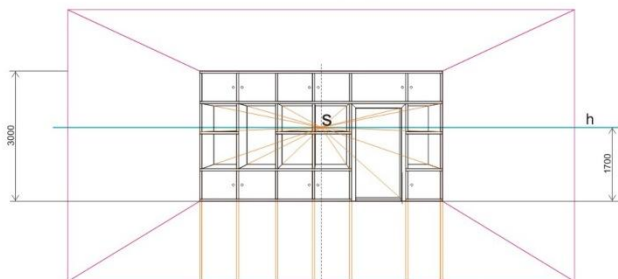
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyeryerining perspektivasini yasash

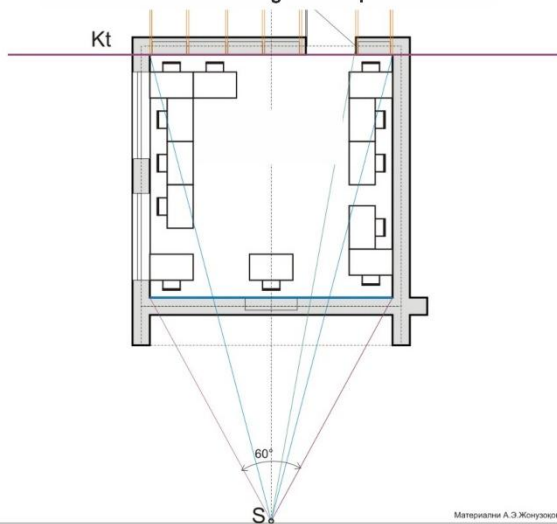
4-bosqich

Eshik va tokchalar qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жонкулов тайёрлаган

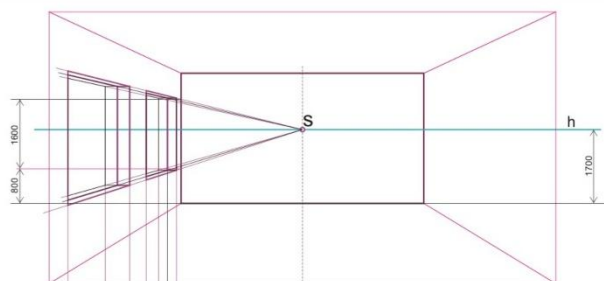
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyeryerining perspektivasini yasash

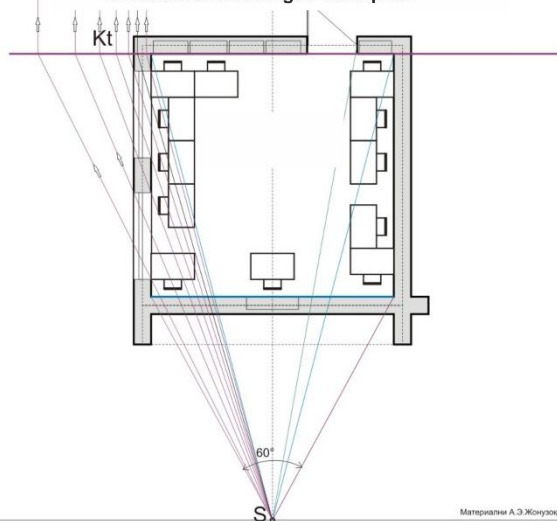
5-bosqich

Derazalar qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жонкулов тайёрлаган

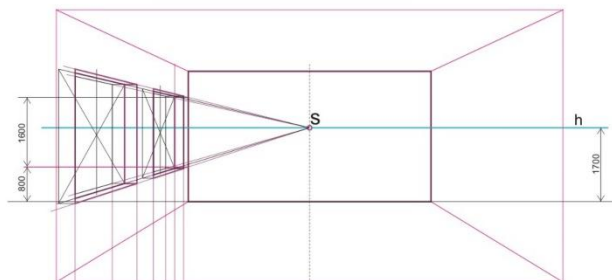
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyeryerining perspektivasini yasash

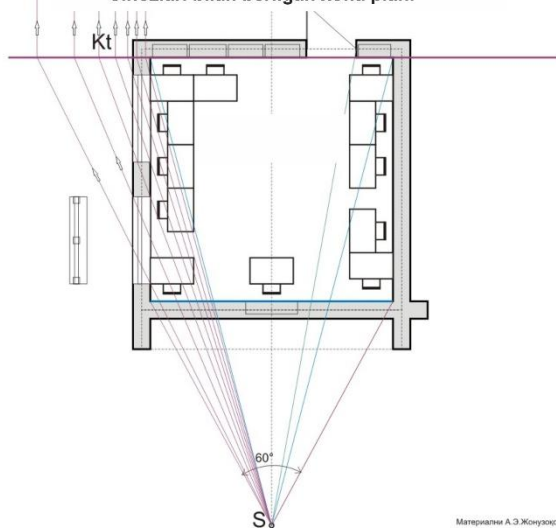
5a-bosqich

Derazalar (detallari) qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жоқозов тайёрлаган

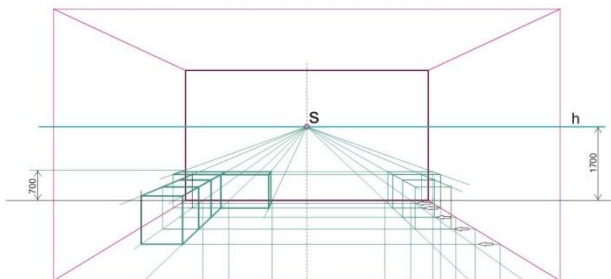
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

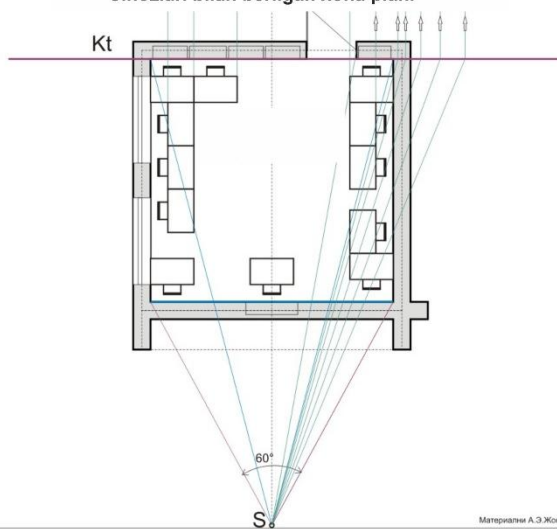
6-bosqich

Jihozlar (stol) qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жонкулов тайёрлаган

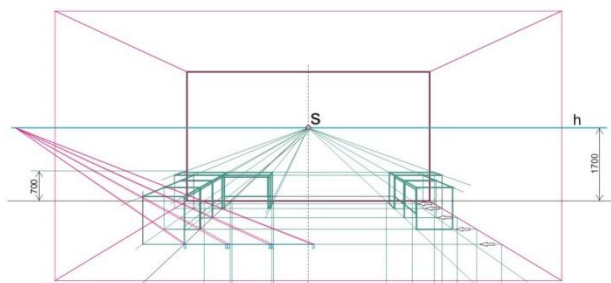
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

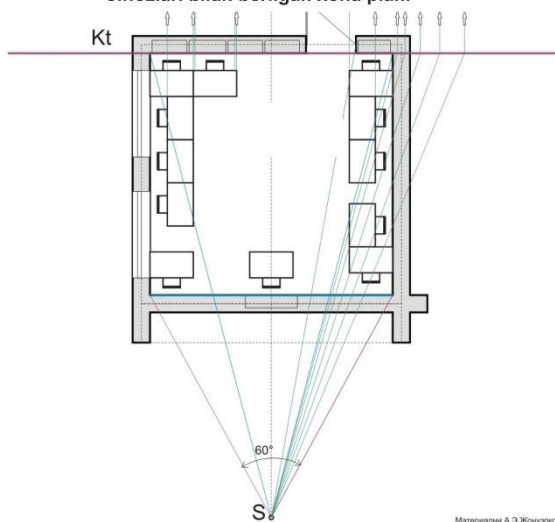
6a-bosqich

Jihozlar (stol) qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жонкусов тайёрлаган

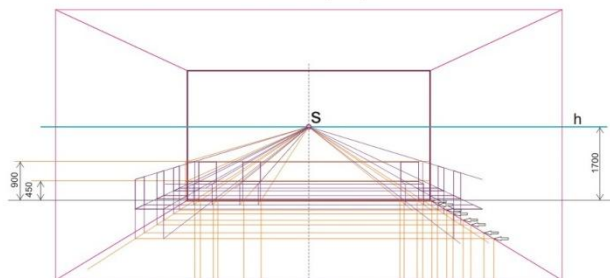
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

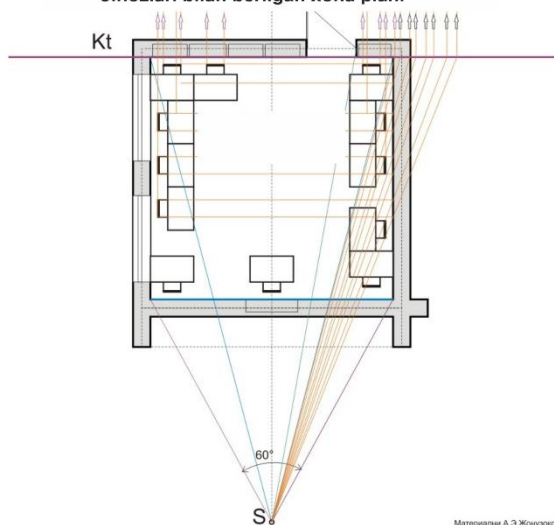
7-bosqich

Jihozlar (stullar) qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

Материални А.Э.Жоқорзов тайёрлаган

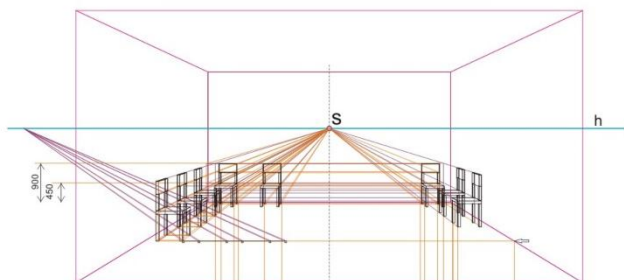
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

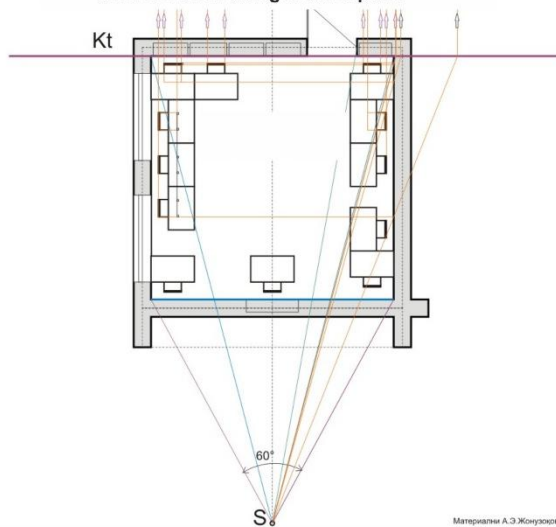
7a-bosqich

Jihozlar (stullarning aniqroq) qurilishi

Xona interyeri

Jihozlari bilan berilgan xona plani

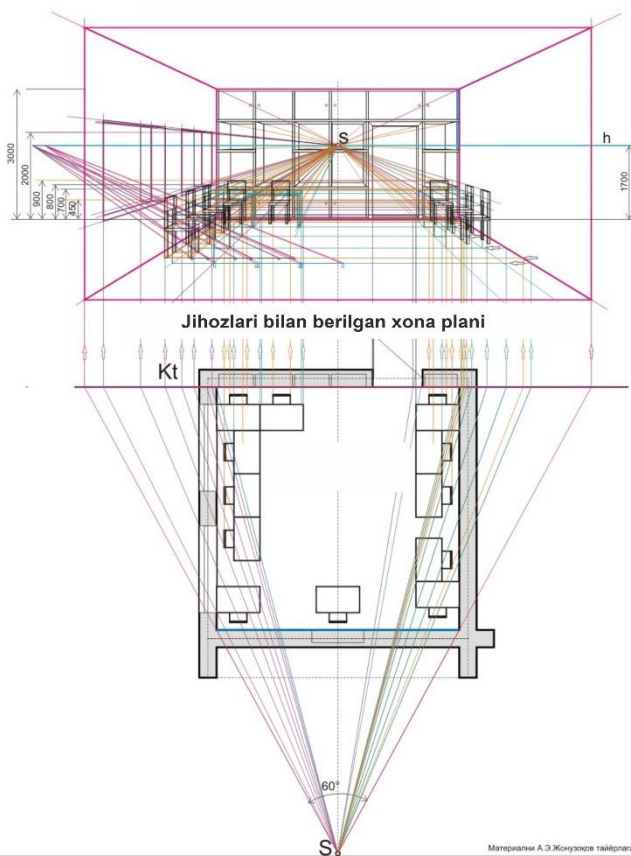
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

8-bosqich

Interyerning tugallangan holatidagi chiziqli ko'rinishi

Xona interyeri

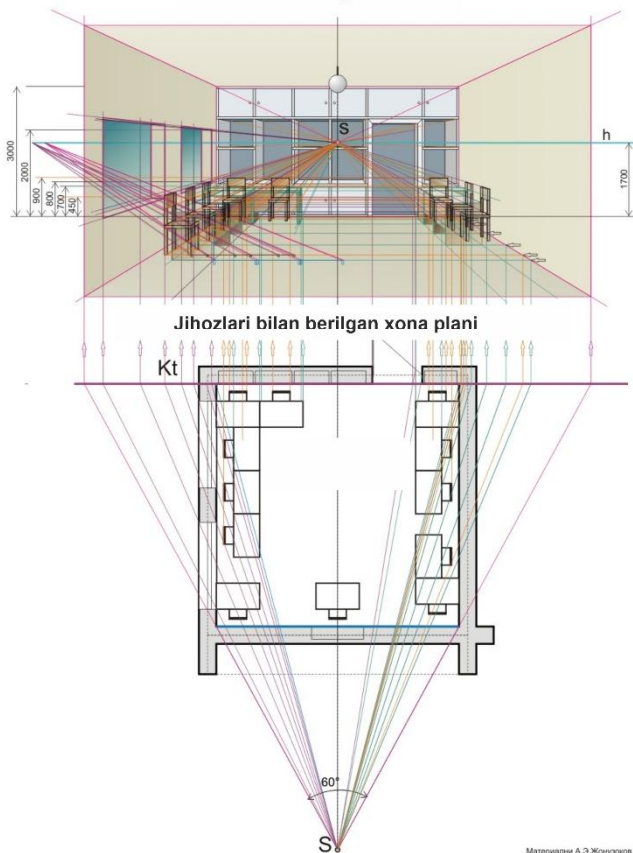
INTERYER PERSPEKTIVASI

Jamoat binolari inyererining perspektivasini yasash

9-bosqich

Interyerning tugallangan holatidagi rangli ko'rinishi

Xona interyeri

Материални А.Э.Жонкузов тайёрлаган

III. INTERYERNI LOYIHALASH TARTIBI VA TARKIBI

3.1. Konseptual tahlil va texnik vazifalar

Noyob va betakror interyer dizaynini yaratish mashaaqqatli dastlabki ishlarni talab qiladi, bu loyihani batafsil o'rganishdan iborat bo'lib, unga ko'ra xonadagi barcha ishlar amalga oshiriladi. Binolar turidan qat'iy nazar, uning dizayn loyihasi bir necha bosqichda amalga oshiriladi.

Dizayn loyihasini ishlab chiqishning birinchi, dastlabki, bosqichi xona dizaynining uslub yo'nalishi, estetik yechimlari va kelajakdagi interyerning funksional xususiyatlariga nisbatan mijozning barcha istaklari va talablarining eng batafsil tavsifini o'z ichiga olishi kerak bo'lgan texnik vazifani tayyorlash (16-rasm).

Ushbu bosqichda, barcha mumkin bo'lgan variantlar (mijozlar so'rovnomasi) bo'yicha harakat qilish uchun mijozdan iloji boricha ko'proq ma'lumot olish juda muhimdir.

Dizayn loyihasining narxini va uni amalga oshirishni hisobga olish ham muhimdir - taxminiy miqdor (yoki ushbu parametr bo'yicha cheklovlarning yo'qligi) ushbu bosqichda allaqachon aks etishi kerak.

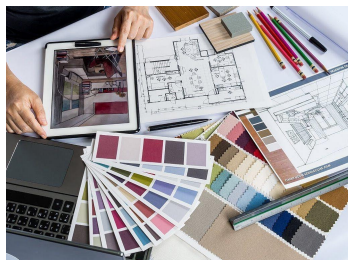

<https://avatars.mds.yandex.net/get-ydo/5621364/2a000001866e85b26cccaf4fd905888c9a64/diploma>

<https://mbvag.ru/wp-content/uploads/4/5/f/45faa80e71ded499f89fa5940483e53b.jpeg>

Konseptual tahlil va tasavvur (moodboard)

https://avatars.dzeninfra.ru/get-zen_doc/1545908/pub_60ab83adfaaad2dd83f4bad_60ab83b5b9ff4e00dedf6dd1/scale_1200

<https://vitakuhni.ru/cked/uploads/a2109ebca0e4ec1c2f4f844808d07d50.jpeg>

<https://mbvag.ru/wp-content/uploads/3/0/5/30522afc7162fc45f235a1e782f24d96.jpeg>

<https://architecture-and-design.ru/wp-content/uploads/3/5/6/356ff776cd288cffda4bf34fe0c1bc87.png>

16-rasm. Texnik vazifalar

3.2. Eskiz loyiha

Interyer dizayn loyihagini rivojlantirishning navbatdagi bosqichi xona, uning parametrlari va xususiyatlari bilan tanishish bo'lib, kelajakda muayyan yechimlar taklif etiladi. Ushbu bosqichda makonning xususiyatlaridan kelib chiqib, uch o'lchovli rejalashtirish yechimi ishlab chiqiladi - shiftlarning balandligi, umumiy maydoni, derazalar, eshiklar va boshqa parametrlar soni shular jumlasiga kiradi.

Loyihadan oldingi tadqiqot - bu eskizlar ustida ishlash, uslub va kompozitsiyadan farq qiladigan turar-joy interyerining uchta obyektini tahlil qilish. U A-4 formatida referat shaklida chiqariladi, analoglar, ularning tavsifi va tahlili haqida illyustrativ ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

Dizayn loyihasingin qoralama eskisi A3 formatidagi varaqlarda (420x297mm) amalga oshiriladi. Dastlabki dizayn asosiy tarkibiy, funktsional, ergonomik va estetik talablarni hisobga olgan holda ishlab chiqilgan bo'lishi kerak. Unda ishlab chiqilayotgan obyektning yuqoridan ko'rinishi, mebel va jihozlarning joylashuvi, ichki detallar va zamin dizayn yechimlari aks etadi.

https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/project_modules/max_1200/ba2ed328452057.55c0eef8bf72.jpg

https://gas-kvas.com/uploads/posts/2023-01/1674443435_gas-kvas-com-p-eskiz-interera-risunok-17.jpg

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=854a46043fb71f9b9b85a62c968be32479de0ccf-7801542-images-thumbs&n=13>

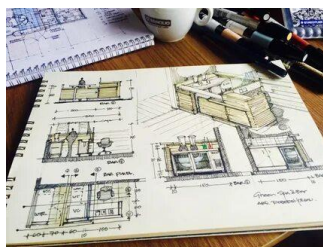
Eskiz loyihalar

Eskiz loyiha dizayni quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

1. Uslub (Stil)ning tanlanishi, tushunchasi, zonalashtirish. Mebel va jihoz tanlash uchun maslahat, santexnika, zamin, devor, ship qoplamalar.
2. Xonalarni rejalashtirish yechimlari variantlarini ishlab chiqish (17-rasm).

<https://portal-kolonna.ru/wp-content/uploads/e/d/8/ed8c61432b04c406a0f4729281475b7d.jpeg>

https://pro-dachnikov.com/uploads/posts/2021-10/1633751973_129-p-chertezh-interera-foto-140.jpg

<https://i.pinimg.com/originals/5a/31/5f/5a315fb30c813df3dd9e5221e064091.jpg>

<https://avatars.mds.yandex.net/?id=986feae62e3e9ebb5f9c4d0bfd9b4b5f23abe185-12518569-images-thumbs&n=13>

<https://avatars.mds.yandex.net/?id=64bd6939d15b40b0a4e5b5df224d147a1384a892-8969202-images-thumbs&n=13>

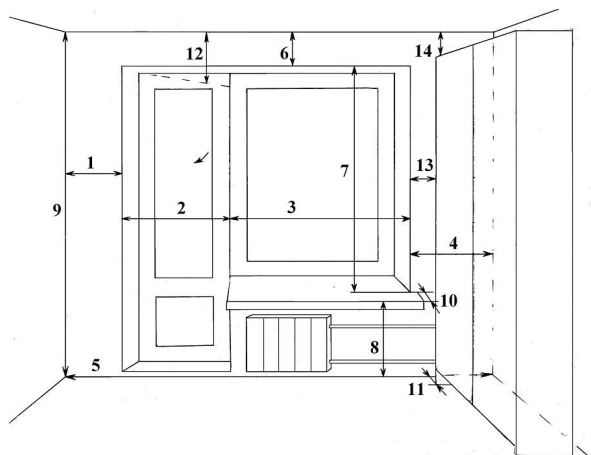

<https://avatars.mds.yandex.net/?id=4f262a3b488d4ec809fcdeb0eae1b0d06cdfa9a-9146954-images-thumbs&n=13>

17-rasm. Xonalarni rejalashtirish yechimlari

3. Eskiz loyiha chizmalarini ishlab chiqishda pardozlash materiallari, santexnika, konditsionerlarni va montaj ishlarini ham hisoblash zarur:

- o'Ichov rejasi (demontajdan oldin xonalarning rejasi) (18-rasm)
- montaj rejasi (demontaj qilingan va o'rnatilgan qismlar rejasi)
- mebel va jihozlarni joylashtirish rejasi (sxematik ravishda) (19-rasm)
- zamin (pol) rejasi (zamin material turini ko'rsatadigan reja) (20-rasm)
- ship (potolok) rejasi (o'lchamlar va kesimlarni ko'rsatmasdan) (21-rasm)
- lampalar, rozetkalar, o'chirib-yoqqich (vkluyuchatel)larni joylashtirish rejasi
- 3D - mijoz tomonidan tanlangan asosiy g'oyaning uch o'lchovli vizualizatsiyasi (xonalarning rangli, yuqori sifatli 3D eskizlari) (22-rasm)

<https://stroy-tusa.ru/wp-content/uploads/4/c/6/4c636f4aba97edf987b3dbaa7a44ab6b.jpeg>

18-rasm. O'lchov ishlari

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=5f008a8780049151c5eb2ee5534a5f1dc2cc4ef4-5284012-images-thumbs&n=13>

19-rasm. Jihozlarning joylashishi

<https://cdn.freelance.ru/img/portfolio/pics/00/22/4C/2247850.jpg?mt=8c22024d>

20-rasm. Zamin (pol) rejasi

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=981a4e7491330514ca6896f4ee0fe1967e7768e1-12656895-images-thumbs&n=13>

21-rasm. Ship (potolok) rejasi

<https://avatars.mds.yandex.net/get-ydo/9710801/2a00000189ca6ae473dddfbc9a2a9990480f6/diploma>

22-rasm. 3D Vizualizatsiya

3.3. Ishchi loyiha

Ishchi loyiha (u odatda IA – ya’ni Interyer Arxitekturası deb ham ataladi), dastlabki eskiz dizayn loyihasi asosida ishlab chiqiladi.

Ishchi loyiha quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

1. Sarlavha sahifasi (loyiha nomi, mijoz tafsilotlari, ijrochi).
2. Chizmalarning eksplikatsiyasi (loyihaga kiritilgan chizmalar ro‘yxati)
3. Interyer reja (obmer)si
4. Kommunikatsiyalar rejasi
5. Jihozlarning joylashuv rejasi
6. Zamin va ship (pol, potolok) yechimi (dizayni va qurilish materiali)
7. Elektr tarmoqlari ko‘rsatilgan reja
8. Devorlar yoyilmasi
9. Rang katalogi

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=e1c2ee7a9e3407ce3e06a5318358c6e196bcb1d9-12420990-images-thumbs&n=13>

Devor yoyilmasi

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=1110c8ad1c18bef5820bb9c90c3d21b9a6de21b8-11402271-images-thumbs&n=13>

Rang katalogi

3.4. Interyer maketini yaratish

Interyer maketini bajarishdan maqsad, bo'lg'usi ijodkor me'mor va dizayner mutaxassislarning hozirgi zamon texnologiyalari yangi pog'onalarini egallash, yaratilgan va yaratilayotgan asarlarni badiiy ta'sirchanligini anglash, interyerni arxitektura bilan bog'lashni his etish va uning badiiy g'oyasini oshirish, rivojlantirish yo'nalishlarini belgilab olish bo'yicha nazariy bilimlarini shakllantirishdan iboratdir.

Malakali arxitektor va dizayner tayyorlashda loyihalash va maketning ahamiyati muhimdir. Shuningdek, talabalarga hajmiy-fazoviy shakllarni

qurish qonuniyatlari asosida arxitekturaviy muhitlar, interyer model va maketlarni yuksak darajada bajarishni o'rgatishdan iborat.

“Maketlash va modellashtirish”ning asosiy vazifasi talabalarga arxitekturaviy muhit va interyerlar yaratishda hajmiy-fazoviy shakllarni qurish qonuniyatlarini, ularning turlari va xususiyatlari, binolar va bino interyerlarida arxitekturaviy – badiiy yaxlitlikni ta'minlovchi vositalar, uslub va qoidalardan foydalanishga o'rgatish, ularga bu uslub va qoidalarni maketlash va moslash jarayoniga samarali qo'llash ko'nikmalarini singdirishdir.

Interyerni maketlash va modellashtirishni o'rganish jarayonida, bakalavr yo'nalishidagi talabalar:

- Maketlash va modellashtirishning loyihalashdagi ahamiyatini;
- Hajmiy fazoviy shakllarni qurish qonuniyatlarini;
- Ijodiy-badiiy va texnik fikrlashni;
- Shaxsiy va ijodiy mualliflik uslubini yaratishni;
- Murakkab hajmlar, sirtlar chizmalari va yoyilmalarini bajarishni;
- Hajmiy shakllardan ochiq va yopiq muhitlar yarata olishni;
- Bino va bino interyerlari maketlarini yasashni;
- Jihozlar, mebellar, kichik shakllar va badiiy elementlar modellarini

bajarishni;

- Model va maketlarni rangda bajarishni;
- Model va maketlarni yasashda zamonaviy texnik vositalar, asbob-uskunalar va materiallardan foydalanishni bilishlari zarur.

Fazoviy predmetlarning modellashtirish va maketlashda badiiy fikrlash va juda faol aktiv faoliyatdagina o'zining muammoli yechimlarini topgan bo'ladi. Modellashtirishda esa biror bir obyektning o'lchamlarini chegaralarini konfiguratsiyalarini aniqlashda yordam beradi. Maketlash esa g'oyani amalda ko'rgazmali ko'nikma tarzida amalda yaqqol ko'rsatib beradi. Maketlashda ijodiy yondashuv o'z o'rnini ko'rgazmali tarzda tadbir etadi. Maketlash o'z g'oyasini taraqqiylashtiradi o'z layoqatini tashqi tarafdin baholash yechimini beradi. Interyer muhitini maketlashda ko'p bosqichlarni dizayn yechimini ko'rsata oladi. Modellar variantini maketlashda shakllar badiiyligi jarayonida arxitektura va loyihalash bosqichlarini ta'lim yo'nalishining barcha bosqichlarida namoyon etishi mumkin.

Har qanday maket ortogonal chizmalar asosida yaratiladi.

Arxitekturaviy maket - maket turlaridan asosiysi hisoblanadi. Maketda me'moriy sxemalarning quyidagi turlari ajratiladi:

- Obodonlashtirish maketi (sxemasi) - obodonlashtirishga tobe bo'lgan bino va uning atrofidagi makon.
- Interyer maketi - ichki makon sxemalari, bezaklari, ranglari, mebellari va bezaklarini ko'rsatadigan model.

https://sun9-48.userapi.com/impf/LgpJE-Jqlfp8LCg00EYo9VrviPbliYQGmLFPnw/lfH1qE27SVc.jpg?size=604x403&quality=96&sign=e1bc07d73d49917055fc74d2ff29945b&c_uniq_tag=xikF113QLwxlKsCuJ8_NsfNCPiqaX7YK9Np24FHPPc&ype=album

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=65f0a0a1eb175c2d597fc844cf3b0b5ab5e4e396-12588502-images-thumbs&n=13>

• Landshaft maketi – yo‘laklar, ko‘priklar, daraxtlar, gul naqshlari va bezaklar yordamida landshaft dizaynini ishlab chiqish sxemalari. Peyzaj sxemalari odatda umumiy maydonlarni ko‘rsatadi va ba’zi hollarda binolarning modellarini o‘z ichiga oladi.

• Shahar maketlari - bu, qoida tariqasida, turli masshtablarda (1:500 va undan kichikroq: 1:700, 1:1000, 1:1500, 1:2000, 1:10,000, 1:20,000) bir nechta choraklarni ifodalaydi. Shaharlar, ba’zan butun shaharlar yoki

qishloqlar, katta kurort, sanoat obyekti, harbiy bazalar, portlar va boshqalar.

Shaharsozlik maketlari hududlarni rivojlantirishni rejalashtirishning muhim elementidir.

https://renderart.ru/sites/1_fb93206d/1_d647d8b3/200/images/articles/vray-render/6.jpg

Obodonlashtirish maketi

Interyer maketi

3.5. Interyerni loyihalash bo'yicha amaliy mashqlar

1. Ranglar yordamida interyerni kengaytirib ko'rsatishga erishish.
2. Ranglar yordamida interyerning toraytirib ko'rinish olishini ta'minlash.
3. Bir tonli ranglar gammasi yordamida interyerda ritmni tashkil etish.
4. Och – to'q, issiq-sovuq ranglar orqali interyerda rang tonlari balansiga erishish.
5. Interyerda psixologik faollikni stabillovchi holatni yaratish.
6. Interyerda ranglar yordamida yengillikni bildiruvchi holatni yaratish.
7. Issiq tonlar yordamida interyerda ko'tarinki ranglar yechimini ishlash.
8. Sovuq tonlar orqali interyerda rang yechimini bajarish (mashqda tegishli funksionallik talab qilinadi).
9. Kontrast ranglar yordamida interyer yechimini topishga mo'ljallangan mashq.
10. Nyuans ranglar yordamida interyer yechimini yaratishga mo'ljallangan mashq.
11. Qizg'ish – issiq rangli badiiy asar yoki dekorativ elementni ko'rsatish uchun unga mos fon topish.
12. Sariq rangni ko'rsatish uchun unga mos fon tanlash.
13. Past xonalarni baland ko'rsatishga qaratilgan mashq.
14. Tor xonalarni kengaytirib ko'rsatishga mo'ljallangan mashq
15. O'quv binosi xonalarining rang yechimlari:
  - a) vestibul rang yechimi

- b) foye yechimi
- c) zinapoya rang yechimi
- d) Koridorlar rang yechimi
- e) O'quv xonasi rang yechimi
- f) Maxsus xonalar rang yechimi

16. Umumiy ovqatlanish korxonalarining rang yechimlari:

- a) asosiy zal rang yechimi
- b) oshxona rang yechimi
- c) bar burchagi rang yechimi

17. Kasalxonalar interyerlari rang yechimlari

- a) Qabulxona
- b) Foye
- c) Vestibyul
- d) Koridorlar
- e) Xonalar rang yechimi

18. Yopiq yoki ochiq sport inshootlari (suv havzasi) interyeri rang yechimi:

- a) suzish basseyni rang yechimi
- b) kiyinish yechinish xonasi rang yechimi
- c) foye rang yechimi
- d) vestibyul rang yechimi
- e) koridorlar rang yechimi

19. Bolalar bog'chasi interyerlari rang yechimi

- a) Vestibyul rang yechimi
- b) O'yin xonasining rang yechimi
- c) Dam olish xonasining rang yechimi
- d) Koridorlar rang yechimi

20. Koloristik yechim bo'yicha mashqlar to'plami:

- a) o'quv xonalari, ofislar
- b) Qabulxona
- c) vestibyul
- d) foye
- e) zinalar marshi
- f) koridorlar

21. Nyuans, kontrast ranglar, uzoq yaqin ranglar, obrazli ranglar, simvolik ranglar, ranglar garmoniyasini tashkil etish.

Interyerni jihozlash bo'yicha mashqlar

1 – bosqich mashqlari

Berilgan: 1. Umumiy xona plani (jihozlar bilan); 2. Umumiy xona interyeri

Mashq sharti: 1. Xona plani va interyeriga xontaxta va gilam chizmasini qo'shib chizish; 2. Interyerda devorlar va jihozlar ranglarini mos ravishda toping va uni interyerga qo'llang.

Izoh: 1. Bitta interyerda (va planida) birona jihozni aniqlab chizishni talab qilinsa; 2. Eni aksincha bo'lib bo'sh interyerga bitta jihozni joylashtirish so'raladi (masalan: televizor va stol planda beriladi. Interyerda chizish talab qilinadi).

Talab: Berilgan plandagi televizorni (tagligi bilan birga) interyerga joylashtiring.

(Shunday tarzda har bir jihozni interyerga joylashtirish talab qilinishi mumkin).

2 – bosqich mashqlari

Berilgan: Vannaxona plani, jihozlari bilan.

Mashq sharti: Planda va interyerdagi yordamchi chiziqlardan foydalanib interyerni to'liq shakllantiring.

3 – bosqich mashqlari

Berilgan: Birona xona, umumiy xona yoki mehmonxona plani (jihozlari bilan).

Mashq sharti: Berilgan plan va xona jihozlarini interyer bilan birgalikda perspektiva qurishning biron usulidan foydalanib shakllantiring.

4 – bosqich mashqlari

Berilgan: Birona xona, oshxona yoki yotoqxona plani va uning interyeri (jihozlari bilan).

Mashq sharti: Berilgan interyerni jihozlari bilan birgalikda mos ranglarda bo'yang.

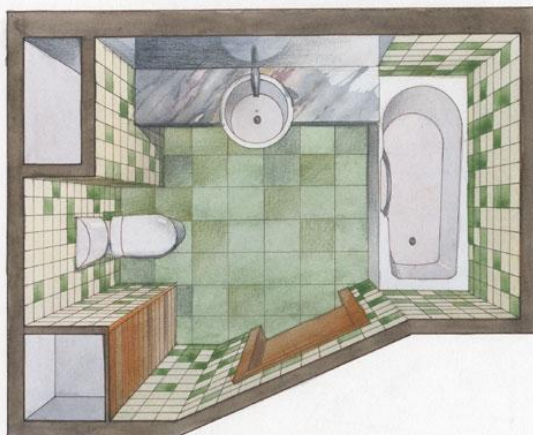
1-variant – issiq ranglarda

2-variant – sovuq ranglar jamlamasida

3-variant – kontrast ranglarda

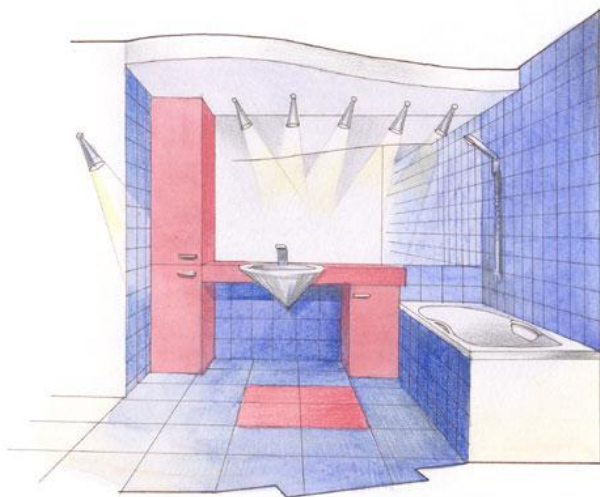
Turar-joy interyeri uchun kontseptual yechimni ishlab chiqish
Monolitli turar-joy binosida umumiy maydoni 80 m2 bo'lgan kvartiraning
ichki dizayn eskizi.

Planlar

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=6cb31b8ff826446625d404332d08e158-5235290-images-thumbs&n=13>

Yuvinish xonasi. Variant 1

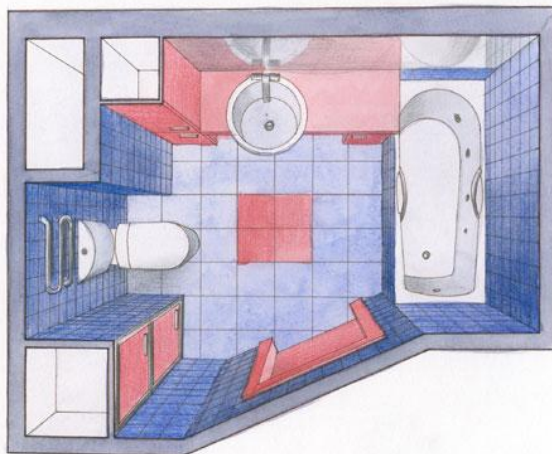
https://otvet.imgsmail.ru/download/03c93e83c417dada493bf082b6008ae6_i-57.jpg

Yuvinish xonasi. Variant 2

<https://i.pinimg.com/736x/d8/b1/76/d8b1767f60e098b74fcd459f118a15f7.jpg>

Yuvinish xonasi. Variant 3

<https://ceramica-sp.ru/wp-content/uploads/b/f/5/bf54e4d1516eb3d2eca52dcf772bcdbd.jpeg>

Yuvinish xonasi. Variant 4

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=21f63718e8f5e5607a5d6249a0b6f5ed-5362633-images-thumbs&n=13>

Yotoqxona

https://3.bp.blogspot.com/_D6vDGaxswVk/S_usAOWxOnI/AAAAAAAAABo/NWSj-NcOowQ/s1600/%C3%90%C2%BA%C3%90%C2%B2%C3%90%C2%B0%C3%91%C2%80%C3%91%C2%82%C3%90%C2%B8%C3%91%C2%80%C3%90%C2%B0.jpg

Bolalar xonasi

<https://vip-1.gl.ru/vipberrr/2718bf29cee6bbf9e08ec8a5081b80d81417.jpg>

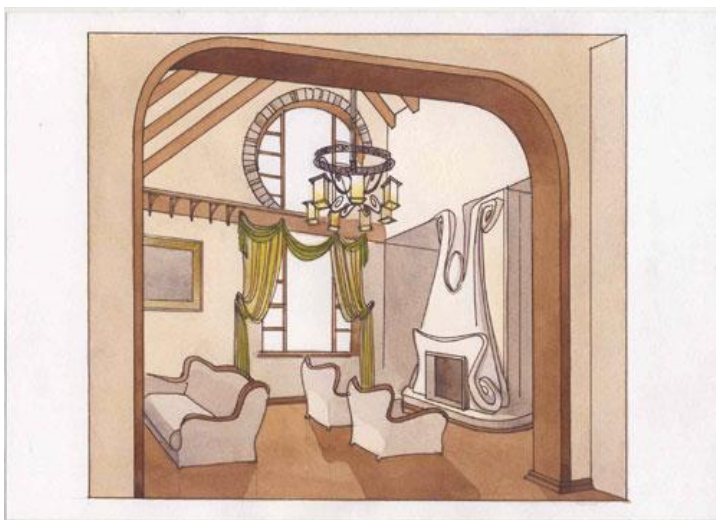
Mehmonxona

Shahar tashqarisidagi uy interyeri dizayni

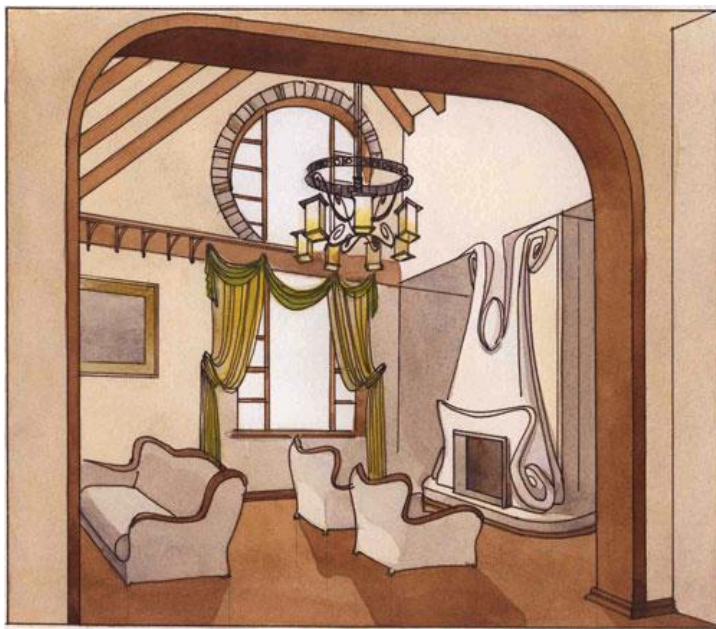

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=2b72623ef2f561b2c78af9ee00c4d12b-4010805-images-thumbs&n=13>

<https://i.pinimg.com/originals/c2/b6/58/c2b658423e60712a56f30a4c6a151b76.jpg>

https://ask-signal.ru/storage/app/uploads/_thumbs/wmark/public/5fa/0a5/5c1/5fa0a55c1c853359228093.jpg

Individual yondashuv

Oddiy loyihalardan voz keching. Sizing uyingiz - sizning turmush tarzingizning ko'rinishidir. Interyer muhiti yaxshi kayfiyatni yaratishi kerak, deb hisoblaymiz. Bizning ishimiz har doim mijozning xohish va istaklarini chuqur o'rganishdan boshlanadi. Ha, biz nimani yaxshi ko'rishingizni, nima bilan shug'ullanayotganingizni va nimani orzu qilayotganingizni bilishni xohlaymiz, chunki bu siz qayta-qayta qaytishni xohlagan joyni yaratishning yagona yo'li.

Biz binolarni o'zimiz o'lchaymiz, asosiy joylarni diqqat bilan suratga olamiz va keyin siz bilan birga texnik xususiyatlarni tuzamiz. Birinchi bosqichda, texnik xususiyatlarni o'lchash va tuzishdan so'ng, biz sizning istaklaringizni amalga oshirishning taxminiy vaqtini ko'rsatishimiz, shuningdek, loyihani o'z vaqtida bajarilishini ta'minlash uchun nima qilish kerakligi haqida tavsiyalar berishimiz mumkin.

Hammasi rejalashtirish yechimi va funktsional aloqalarni aniqlashdan boshlanadi. Bu bosqich makonning barcha imkoniyatlarini ko'rsatish uchun zarur. Biz siz uchun 2-3 ta variantni tayyorlaymiz, shunda biz birgalikda eng yaxshisini tanlashimiz mumkin.

Kontseptual yechimni ishlab chiqishda biz byudjet, texnik imkoniyatlar va vaqtga qarab loyihani amalga oshirishning turli variantlarini tahlil qilamiz. Siz bilan birgalikda biz uslub bo'yicha ustuvor yo'nalishlarni va mumkin bo'lgan texnik echimlarni aniqlaymiz va texnik xususiyatlarni aniqlaymiz. Ushbu mashaqqatli ishning natijasi arxitektura, stilistik va rangli echimlarni namoyish etadigan 3D vizualizatsiyadir.

Yakuniy bosqich - bu kelajakdagi interyerni amalga oshirish uchun asos bo'ladigan chizmalar albomini tayyorlash. Dizayn loyihasi hayotga tatbiq etish uchun zarur bo'lgan barcha harakatlar ushbu albomda batafsil bayon qilinadi. Qoida tariqasida, malakali ishchilarga dizayn loyihasi hayotga tatbiq etish uchun faqat chizmalar va vizualizatsiya albomi kerak.

Texnik xususiyatlari

Dizayn loyihasi kiritilgan echimlar joriy GOST va SNiPlarga asoslangan. Qoidaga ko'ra, turar-joy interyerlari, masalan, jamoat joylari uchun zarur bo'lgan darajada texnik yechimlarni sezilarli darajada ishlab chiqishni talab qilmaydi, lekin agar kerak bo'lsa va siz bilan kelishilgan holda, biz isitish, shamollatish va boshqa sohalarda texnik mutaxassislarni jalb qilishimiz mumkin.

Eskiz va klauzuralar

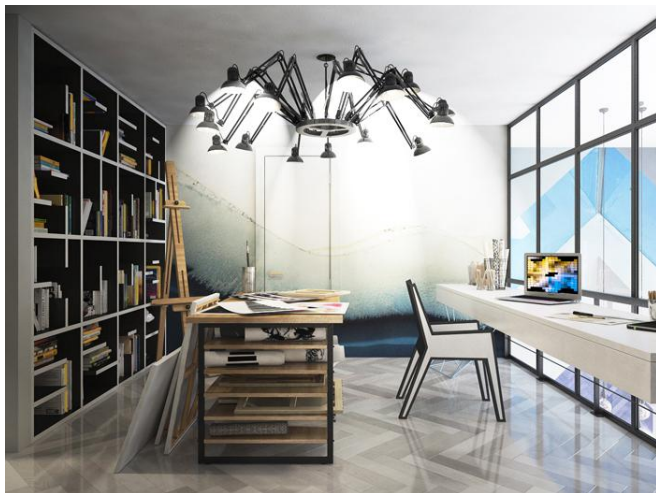
https://gas-kvas.com/uploads/posts/2023-03/1677805583_gas-kvas-com-p-risunok-na-temu-kukhnya-legko-21.jpg

Oshxona interyeri eskizi

<https://i.pining.com/736x/1c/00/91/1c0091fab31e9eb183aa8bec1af5d8d8.jpg>

Umumiy xona interyeri eskizi

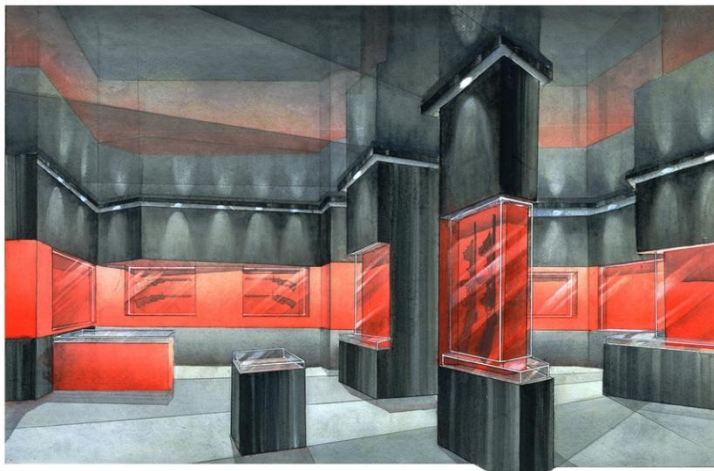
<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=88cdc5f538d8d57828d11fc799f7b5a3-4919870-images-thumbs&n=13>

Ishchi xona interyeri eskizi

<https://i.pining.com/736x/R/2b/cc/f02bcc2feb3030c8202538c74a2f353.jpg>

Yuvinish xonasi interyeri eskizi

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=1bf5246ad37f43096d9bc87abc983cf7-5318461-images-thumbs&n=13>

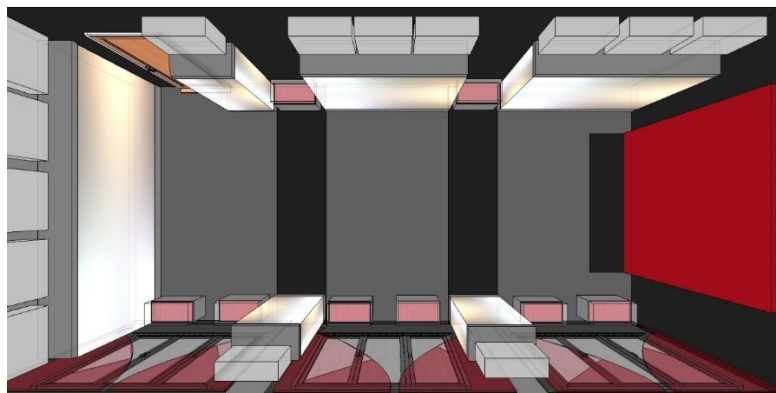
Interyerda kontrast yechim

<https://stolyar39.ru/wp-content/uploads/2017/04/10-371.jpg>

Interyerda kontrast elementlar

<https://cdn.freelance.ru/img/portfolio/pics/00/1E/E1/2023868.jpg?mt=3f7aed03>

Interyerda kontrast elementlar

<https://avatars.mds.yandex.net/get-altay/902827/2a00000168189b5813c5c9f04651a206d562/XXL>

Interyerda jihoz eskizi

ORALIQ NAZORAT SAVOLLARI

1. Interyerni mazmuni nimadan iborat?
  2. Binolar tipologiyasini mohiyati nimadan iborat?
  3. Funksiya nuqtai nazaridan maqsadga muvofiqlik qanday amalga oshiriladi?
  4. Funksiya degani nima?
  5. Ijtimoiy mazmuni qanday tushunasiz?
  6. Ijtimoiy talablarning shakllanishi?
-
1. Tarixiy davrlar va kompozitsion usullarga nimalar kiradi?
  2. Ijtimoiy mazmun va kompozitsion usullarning bog'liqligini ko'rinishlari?
  3. Interyerda optimal hayotiy sharoit yo'llari qanday amalga oshiriladi?
  4. Interyerda tabiat elementlarini ishlatilishi?
  5. Interyerni tashqi tabiat me'moriy elementlari bilan bog'lash usuli qanday amalga oshiriladi?
  6. Shaharsozlik sharoitlarining ichki makonni, shahar makoni bilan bog'lashga ta'siri?
  7. Qabul qilish xissining tarkibi nimalardan iborat?
  8. Analiz degani nima?
  9. Sintez degani nima?
  10. Kontrast muhit degani nima?
  11. Qanday xollarda kontrast muhit yaratiladi va u qanday amalga oshiriladi?
  12. Tonus degani nima?
  13. Tonusni arxitektura yordamida ko'tarish yo'llari?
  14. Ijobiy emotsiya nima va u qaysi sharoitlarda paydo bo'ladi?
  15. Me'moriy asarning yaratishdagi qarama-qarshiliqlar nimadan iborat?
  16. Ichki makon tizimi nima?
  17. Ichkariga rivojlanadigan makonning yo'nalishi?
  18. Interyerlarda bo'ylama rivojlanish nimalardan iborat?
  19. Konsentrik rivojlanadigan makonning ko'rinishlari?
  20. Makonning erkin tuzilishi qanday ko'rinishda bo'ladi ?
  21. Me'moriy asarning yaratishdagi qarama-qarshiliqlar nimadan iborat?
  22. Ichki makon tizimi nima?
  23. Ichkariga rivojlanadigan makonning yo'nalishi?
  24. Interyerlarda bo'ylama rivojlanish nimalardan iborat?
  25. Konsentrik rivojlanadigan makonning ko'rinishlari?

26. Makonning erkin tuzilishi qanday ko‘rinishda bo‘ladi ?
27. Murakkab makon deganda nimani tushunasiz ?
28. Yaxlit, erkin va ajratilgan makonlari birikish usullari?
29. Ichki makonning birikish usullari nimadan iborat?
30. Makonning mutloq o‘lchovlari bilan kompozitsiyalarning o‘zgarishidagi bog‘liqliklar?

GLOSSARIY

Absolyut o'Icham (mutlaq o'Icham) – faqat ma'lum chegaralardagi o'Ichovlarda bo'ladigan o'zgartirishlar.

Alohida yacheykali makon – mayda xajmli xonalar.

Alohida turuvchi jihozlar – to'siqlar konstruksiyasi bilan bog'lanmagan jihoz.

Binolar tipologiyasi – aniq bir ijtimoiy jarayonlarni o'tkazish uchun optimal sharoitni yaratishga mo'ljallangan bino turlari.

Bolalar xonasi – bolalarning dam olish, uxlashi va o'ynashi uchun ajratilgan xona.

Vestibiyul - binoni tashqi muhit bilan bog'lovchi makon.

Daxliz – kiyim shkafi va kirish vestibyuli uchun ajratilgan joy.

Dinamik forma – insonning biror bir harakatni kutishga, yuksalishga, intilishga undovchi me'moriy forma.

Yotoqxona – dam olish, ishlash va uxlash sharoitini yaratib beruvchi xona.

Yorug'lik fronti – xonalarga tabiiy yorug'lik tushishini ta'minlovchi devorlarga qo'yiladigan bo'shliqlar.

Yorug'liklar o'rni – kvartiraning xonalarini tabiiy yorug'lik bilan yoritish usuli.

Joyida qurilgan jihozlar – to'siqlar bilan konstruksiya orqali bog'langan jihozlar.

Interyerda tizim – hamma bog'lanishlarning jami va uni aniqlovchilarning mantiqan tuzilishi.

Interyer kompozitsiyasi vositasi – makon tizimida va uning jihozlari elementlarida qatnashuvchi materiallarning dekorativ-badiiy xususiyatlari.

Iqlim sharoiti – ob-havoning tabiatdagi o'zgarishi.

Kvartira makoni – xonalarning soni va ularning o'zaro bog'lanishi.

Kvartiraning qismlari – xonalarning o'lchamlari, yuzasi, konstruksiyasi va hokazolari.

Kompozitsiyaviy yaxlitlik – stilistik birlik. Aniq uyg'unlik. Qismlar bo'linishining karakteri, elementlarning umumiy bog'lovchi belgilarning ma'lum bir g'oyaga bo'ysundirib xizmat qilishi.

Konstruksiya – bino qismlarining tarkibi va o'zaro joylanishi.

Keskin forma – mantikan va ratsional aniqlanadigan burchakli keskin formalar.

Kontrast birikish – alohida formalarning kichikdan kattaga, pastdan balandga, to'g'ri burchakdan aylanaga o'tadigan aniq badiiy effekt beruvchi formalar.

Kiyim xona – kiyim poyafzallar, jomadonlar va hokazolar saqlanadigan xona.

Qabul qilish – hissiy aks formasi, tashqi va ichki dunyoning ko‘rinishlarini qabul qilish, ajratib o‘zlashtirish va obrazga keltirish.

Qisman o‘zgartirish – yonma-yon xonalarning siljiydigan to‘siqlar yordamida o‘zgartirish.

Masshtab (nisbiy o‘lcham) – binoning ichki va tashqi elementlarini o‘zaro bog‘lovchi, uyg‘unlashtiruvchi nisbiy o‘lcham.

Makonni idrok qilish – makonni idrok qilish kirishdagi taassurot, harakat davomida va oxirgi mo‘ljalga yetgandagi holatlarda akslanadi.

Monoxramatik gamma – bir buyoq atrofida tanlangan ranglar toni.

Moddiy makon – hayotiy jarayonlarni o‘tkazish uchun chegaralangan makon.

Muhit bog‘lanish – kvartiraning atrof-muhit bilan yorug‘lik orqali bog‘lanishi.

Me‘moriy elementlar – badiiy obrazni yaratishda foydalanadigan har xil forma va detallar.

Oshxona – oziq-ovqatlarni va oshxona uskunalarini saqlash, mahsulotlarni tozalash, ovqat tayyorlash, ovqatlanish va yig‘ishtirish tugunlaridan iborat bo‘lgan xona.

Plastik forma – hissiyot yordamida aniqlanadigan, kelishgan chiroyli forma.

Plastika – chiroyli san‘at asari.

Rang – biron narsaning yorug‘lik toni, intererning ichki ko‘rinishini yaratuvchi va uning badiiy obrazini talqin qiluvchi elementlardan biri.

Ritm – bir-biriga mos tushgan tartibda qo‘yilgan bir xil elementlar, ustunlar qatori yordamida amalga oshuvchi tuzilish.

Ritmik birikish – alohida formalarning tuzilishi asosida bir xil prinsip, bir xil qonuniyat.

Rekreatsiya–xonalarining joylashishini va odamlarning dam olishini tashkil qiluvchi makon.

Sun‘iy mikroklimat – ichki makonda qulay sharoit yaratish.

Sun‘iy yorug‘lik – atrof-muhitni ko‘radigan qiluvchi nurli energiya, yorug‘lik manbai. Bino ichki ko‘rinishiga badiiy mukammallikni kirituvchi vositalardan biri.

Sun‘iy materiallar – plastiklar, har xil kuyilmalar, kartonlar, sun‘iy ranglovchilar va boshqalar.

Stil (badiiy birlik) – me‘moriy elementlarni va jihozlarni badiiy ijodiy birlikka keltirib ishlangan yakuniy holati.

Statik forma – makonda muvozanatga keltirilgan forma.

Seksiyali jihoz – bir tipda ishlangan va umumiy kompozitsiyaga keltirilgan jihozlar yig‘indisi.

Stellajli jihoz – bir xil konstruktiv yechimda yig‘ilgan jihozlar

Tabiiy materiallar – yog‘och, tosh, granit, marmar va boshqalar

Tabiat elementlari – suv, o‘simlik, tabiiy materiallar (ishlov berilmagan)

Tetiklantiruvchi ko‘zg‘ovchilar – arxitekturaning kuchli yorqin obrazlari, sovuq va issiq ranglar, sovuq materiallar, fakturalar va hokazolar.

Tozalik tuguni – tozalik va gigienani saqlash joyi.

Uy - turar joy muhitini asosiy tuzuvchi yacheykasi bo‘lib, u yerda yashovchilarning talabini qondiruvchi hisoblanadi.

Uyning funksiyasi – individual hayot o‘rni va umumoilaviy muloqotlar joyi.

Uyning tuzilishi – uyning funksiyaviy aloqalar tizimi.

Umumiy xona – oila a‘zolarining umumiy muloqotda bo‘ladigan joy.

Funksiya – binoning ichida bajariladigan vazifa.

Foye – tomoshabinlarning tanaffus vaqtida dam oladigan makon.

Forma – bu funksional mazmuni me‘moriy kompozitsiya tiliga o‘tkazish.

Faktura – material yuzasining o‘ziga xos xususiyatda ishlangan sifati.

Funksiya – bu turar joy muhitini tashkil qiluvchi va shakllantiruvchi omil.

Funksional zonalash – uydagi asosiy jarayonlarni bir-biriga bog‘liq bo‘lmagan holda tashkil qilish.

Xona funksiyasi – bir jarayon uchun aniq makon sharoitini yaratish.

Yaxlit makon – bitta katta hajmda yechilgan umumiy makon.

TEST SAVOLLARI

1. Masshtab nima

- a) bog'lovchi
- b) nisbiy o'lcham
- c) badiiy obrazni yaratish
- d) taqqoslash

2. Turar joy va jamoat binolari qaysi bino turlariga mansub

- a) Ishlab chiqarish binolari
- b) Qishloq xo'jalik binolari
- c) Sanoat binolari
- d) Fuqaro binolari

3. Turar joy binolari to'g'ri keltirilgan javobni toping

- a) Kam qavatli, o'rta qavatli, ko'p qavatli va undan yuqori qavatli
- b) Kam qavatli va ko'p qavatli
- c) Kam qavatli, o'rta qavatli
- d) Kam qavatli, o'rta qavatli, ko'p qavatli va savdo markazlari

4. Transport inshootlari to'g'ri keltirilgan javobni toping

- a) Tunel, cherkov, aeroport, vokzal
- b) Ko'prik, tunel, metro, vokzal, aeroport
- c) Aeroport, tunel, ko'prik, stadion
- d) Metro, masjid, tunel, vokzal

5. Shaklning ikki tomoni bir xil bo'lgan tasvir nima deb ataladi

- a) Assimetriya
- b) Kontrast
- c) Nyuans
- d) Simmetriya

6. «Interyer» so'zi nimani anglatadi

- a) binolar ichki muhitini
- b) binolar tashqi muhitini
- c) mebellarni loyihalash
- d) sanoat binolari muhitini loyihalash

7. Quyidagi geometrik shaklning qaysi biri turg'unlik (statik) tasavvurini hosil qiladi

- a) Aylana
- b) Kvadrat

- c) Ellips
- d) Prizma

8. Funksiya nima

- a) bajariladigan vazifa
- b) ijtimoiy asos
- c) binoning elementlarini ishlash
- d) binoning konstruksiyasini yechish

9. Ishlab chiqarish binolariga qaysilar kiradi

- a) Turar joy va jamoat binolari
- b) Sanoat binolari va qishloq xo'jalik binolari
- c) Jamoat binolari va fuqaro binolari
- d) Barcha javoblar to'g'ri keltirilgan

10. Savdo markazlari va bozorlar qaysi bino turlariga mansub

- a) Ma'muriy binolar
- b) Tomosha ko'rsatish binolari
- c) Umumiy ovqatlanish binolari
- d) Maishiy xizmat ko'rsatish binolari

11. Jamoat binolaridagi dam olish joyining nomini ayting

- a) Vestibul
- b) Rekreatsiya
- c) Oshxona
- d) Foye

12. Kontrast nima

- a) Obyektlarni boshqasi bilan taqqoslaganda sifatlarining (shakli, rangi fakturasi va b.) bir-biridan kuchli farq qilmasligi
- b) Bir-biriga o'xshash shakllar sifatleri (shakli, rangi va b.)dagi katta o'zgarishlar
- c) Bir xil shakllarning ikki xil interval (masofa) bilan takrorlanmasligi
- d) Obyektlarni bir-biri bilan taqqoslaganda sifatlarining (shakli, rangi fakturasi va b.) bir-biridan kuchli farq qilishi

13. Geometrik kub (shakl) nechta ko'rinishga ega

- a) 4
- b) 6
- c) 2
- d) 5

14. Loyihalash jarayoni qanday bosqichlardan iborat bo'ladi

- a) Loyiha oldi bosqichi
- b) Eskizlar ustida ishlash
- c) Badiiy konstruktiv loyihalash
- d) Barchasi to'g'ri

15. Antropometriya nimani o'rganadi

- a) inson tanasining o'lchamlarini
- b) texnik vositalari bilan munosabatni
- c) inson organlarini
- d) inson psixologiyasini

16. Analog so'zining ma'nosini ayting

- a) namuna, o'xshash
- b) taklif, loyiha
- c) eskiz, maket
- d) maket, model

17. Atlant nima

- a) Erkak shaklidagi ustun
- b) Qurilish
- c) Qirqim
- d) Bosh reja

18. Kariatida nima

- a) Dorik orderining ko'rinishi
- b) Ayol shaklidagi ustun
- c) Toskan orderining ko'rinishi
- d) Erkak shaklidagi ustun

19. Eksteryer so'zining ma'nosi

- a) Bino qirqimi
- b) Binoning tashqi ko'rinishi
- c) Bosh reja
- d) Binoning ichki ko'rinishi

20. Tik holda turgan, xonalarni ajratib turuvchi konstruksiyaning nomi nima

- a) mansard
- b) shift
- c) cherdak
- d) devor

21. Derazaning vazifasi nima

- a) xonani yoritish va shamollatish
- b) dekor
- c) xonalarni bog'lash
- d) to'g'ri javob yo'q

22. Anturaj nima

- a) binoning o'lchov tizimi
- b) loyihani jonlantirish uchun binoning atrofi va fonini grafik bezash uslubi
- c) binoning dizayn yechimi
- d) binoni plastikasi

23. Reysshina nima

- a) 45 gradusli lineyka
- b) planshetga ip orqali tortiladigan lineyka
- c) 35 gradusli lineyka
- d) uzunligi 50 santimetrli lineyka

24. Perspektiva nima

- a) binoga qaraganda hajmning qisqarib borishi
- b) bir – biriga paralel chizma
- c) binoga perpendikulyar qarash
- d) chizqlarning bir – biri bilan kesishishi

25. Evakuasiya deganda nimani tushunasiz

- a) binoning ko'p yoki kam qavatligi
- b) favqulotda holatda binodan chiqishni
- c) binolarning turlarga bo'linishi
- d) bino eshiklarini tor yoki kengligi

26. Standart g'ishtning o'lchamlari

- a) 30x21x8 sm
- b) 25x12x6 sm
- c) 25x10x6 sm
- d) 30x12x6 sm

27. Quyida qanday masshtab ifodalangan - M1:1

- a) Kattalashtirilgan
- b) Kichraytirilgan
- c) Haqiqiy
- d) Soddalashtirilgan

28. Installyatsiya so‘zining ma’nosi

- a) (nemischa, installation – bajarish-loyihalash)
- b) (inglizcha, installation – o‘rnatish-joylashtirish)
- c) (fransuzcha, installation – loyihalash-chizish)
- d) (lotincha, installation – xayol surish-joylashtirish)

29. Interyer so‘zi qaysi tildan kelib chiqqan

- a) ingliz tilidan
- b) nemis tilidan
- c) fransuz tilidan
- d) rus tilidan

30. Transformatsiya so‘zining ma’nosi

- a) badiiylik
- b) o‘zgarish
- c) loyihalash
- d) jalb qilish

Interyer dizaynda qo‘llaniladigan kompozitsiya qonuniyatlari

Interyerni jihozlash va loyihalashda ishlatiladigan kompozitsion elementlar:

Simmetriya, assimetriya, ritm, dominant, statika, dinamika. Simmetriya va assimetriya atrofimizdagi shakllarning mukammalligi va go‘zalligining eng muhim belgilaridir. Turar-joy binolarining interyer dizaynini yaratishda, mebel elementlarini joylashtirishda, ularning tekislikda yoki fazoda nosimmetrik va assimetrik joylashishi ba‘zi bo‘shliqlarning muhimligini va boshqalarning ikkinchi darajali ahamiyatini ta’kidlash imkonini beradi. Nosimmetrik yechimlar kompozitsiyada ikkita teng elementlar guruhi - bitta asosiy va bir nechta ikkinchi darajali elementlardan foydalanilganda yoki markazni ta’kidlash kerak bo‘lganda maqsadga erishilgan bo‘ladi.

<https://adrush-5ka-games.ru/wp-content/uploads/3/4/e/34e6ebfb3d82d054082a1edc18aa5bd1.jpeg>

Interyerda simmetriya

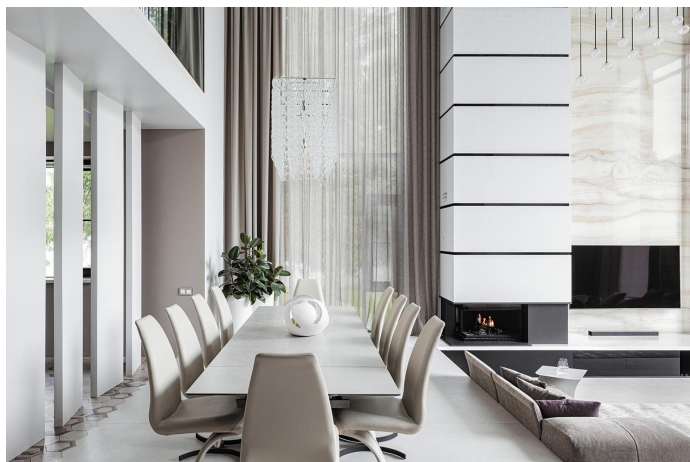

<https://i.pinimg.com/originals/45/a4/88/45a4886379c5726fd6f552ef5d27456d.jpg>

Interyerda assimetriya

Assimetriya ham disgarmoniya emas aslida, balki murakkab va makonni loyihalashning noaniq usulidir. Biroq, buning uchun, simmetriyaga kelsak, ichki makonda obyektlarning vizual yukini muvozanatlash muhimdir.

Ritm - bu harakatning, ba'zan esa yaratilishning timsolidir, ya'ni cheksizlik taassurotlaridir.

https://avatars.dzeninfra.ru/get-zen_doc/230865/pub_6509ea95773b9e2084ede5e0_6509ebe077a3b503d57dd4e8/scale_1200

Interyerda ritm

Dominant - monoton interyerda yorqin nuqta va bir qarashda diqqatni tortadi. Rangdan tashqari, u ham keng ko'lamli bo'lishi mumkin.

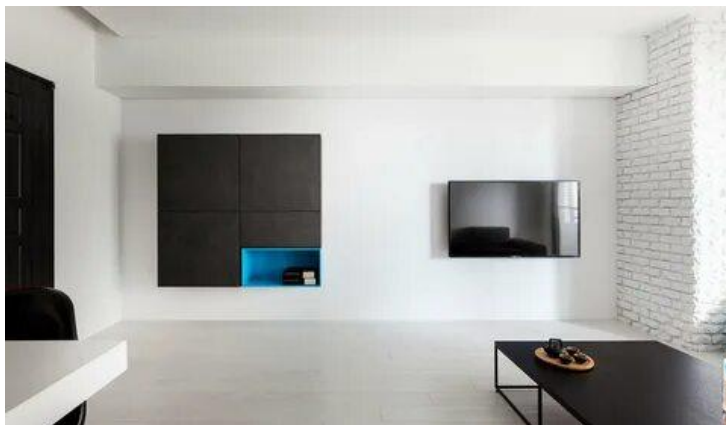
https://idei.club/raznoe/uploads/posts/2022-12/1671550904_idei-club-p-interer-plaza-dzerzhinskii-dizain-vkontakt-74.jpg

Interyerda dominant

Har holda, bu dominant rolini o'ynaydigan obyekt, markaz bo'lib, qolgan hamma narsa unga bo'ysinadi. Lekin u boshqa obyektlar bilan aloqani yo'qotmaslik kerak, aks holda bu oddiy yechim bo'ladi. Buning uchun dominant xonadagi boshqa narsalarni eslatuvchi rang yoki shakldagi elementlarga ega bo'lishi kerak. Shu bilan birga, dominant element har doim ham xonaning markazida joylashgan bo'lishi shart emas. U xonaning qaysi qismida bo'lishidan qat'iy nazar, ko'pchilikning e'tiborini tortadi.

Statika - uning o'zi xotirjamlik va muntazamlikni ifodalaydi. Bunga past va keng mebellarni gorizontall joylashtirish orqali erishiladi. Bunday ichki makon uchun barqarorlik va muvozanat kabi ta'riflar mos keladi.

Interyerda dinamik kompozitsiyani amalga oshirishda illyuziyaning ahamiyati katta. Bu joy shovqinli va quvnoq kompaniyaning tez-tez yig'ilishlari uchun javob beradi. Texnikalardan biri - assimetriya, muntazam geometrik konturli mebel, markazda katta joy, g'ayrioddiy vertikal chiziqalar mamnuniyat bilan qabul qilinadi, ular shiftning balandligini oshirish istagi haqidagi taassurotni qoldiradi.

https://pro-dachnikov.com/uploads/posts/2023-01/1672831590_pro-dachnikov-com-p-statchnii-interer-foto-22.jpg

Interyerda statika

https://baulo.club/uploads/posts/2023-03/1679222410_baulo-club-p-dinamichnii-interer-vkontakte-61.jpg

Interyerda dinamika

Ta'kid yoki urg'u - kompozitsiya texnikalaridan biri bo'lib, uning elementlaridan birini ta'kidlash, kuchaytirishdan iborat. Urg'u tufayli xona yanada jonli bo'ladi, obyektlar teksturalanadi va vizual fazoviy hajm vujudga keladi.

https://avatars.mds.yandex.net/i?id=d01e34b32cf9a7dd5751138dda7fbc67_1-9849146-images-thumbs&n=13

Interyerda ta'kid va urg'u

Kontrast - ko'pincha shakl va ranglarning aniq farqi va chalg'ituvchi kompozitsiyani qurishda foydalaniladi.

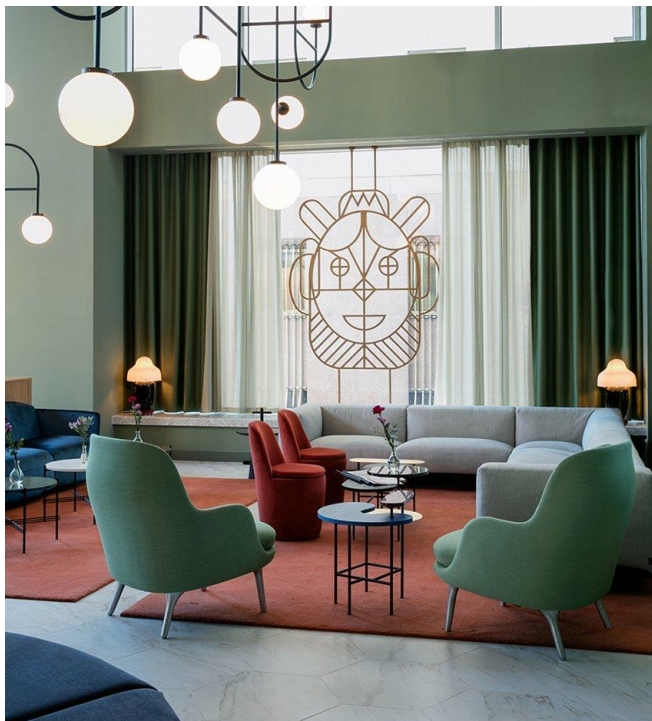

https://mykaleidoscope.ru/uploads/posts/2021-03/1616616445_39-p-sine-zheltii-interer-41.jpg

Interyerda kontrast

Nyuans – kontrastning aksi. Bir-biriga yaqin ranglar va shakllar.

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=4cf91682f5abf9410656caeb724656ec-4032228-images-thumbs&n=13>

Interyerda nyuans

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. B.I. Inog'amov. Zamonaviy bino va inshootlarni loyihalash. O'quv qo'llanma. T.: 2010. 3bet.
2. A.S. Uralov, T.F. Kushmanov Binolar tipologiyasi. KHK lar uchun darslik. T. 2012. 178 bet. 5 bet.
3. Qodirova Surayyo Adilovna/Jamoat binolarini loyihalash/o'quv qo'llanma., T.2015.
4. M.M. Miralimov Sanoat binolari arxitekturasi/5340200–Bino va inshootlari qurilishi (Sanoat va fuqaro binolari) O'quv qo'llanma, T. 2019.
5. Hidoyatov T. A., Kadirova S. A., Abdurahmonov Y. I. Zamonaviy jihozlash va interyer/O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Toshkent Arxitektura va qurilish inslituli. – T.: O'zbekiston faylasuflar milliy jamiyati nashriyoti, 2012. – 168 b.
6. <https://www.yapokupayu.ru/blogs/post/vse-stili-interiera-100-stiley-s-opisaniem-n-foto>
7. M.I. Razikberdiyev, O.S. Qosimov//Bino Interyer Jihozlari va arxitektura qismlarini qoyihalash/T., Faylasuflar., 2014.
8. A.E. Jonuzakov., Interyer perspektivasi. Uslubiy qo'llanma. 2016 yil., SamDAQI
9. Архитектурная бионика. Под ред. Лебедева Ю. С. – Москва.: Стройиздат, 1990.
10. G'oyibov B.I. Bionika. - Toshkent, 2012.
11. Михайленко В.Е., Кащенко А.В. природа, геометрия, архитектура. Киев.: Будивельник, 1981.
12. Nuritdinovich, B. O. (2021). Bionic ideas in architectural environment and landscape design. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 1301-1304.
13. Nuritdinovich, B. O. Forms That Are Transparent and Reflect the Environment in Modern Architecture. *International Journal of Innovations in Engineering Research and Technology*, (1), 1-5.
14. Babakandov, O. N. (2021). Bionics and patterns in architecture. In *Молодежь и наука: шаг к успеху* (pp. 330-331).
15. Бабакандов, О. Н., Исамухамедов, Б., & Наркулов, О. О. (2017). Основные композиционные задачи создания интерьера. In *Молодежь и XXI век-2017* (pp. 197-199).
16. A.S. Uralov., T.F. Kushmanov “Binolar tipologiyasi” T.2013 y.
17. Markelj V. Footbridge Studenci over the Drava River in Maribor, Slovenia //Structural Engineering International. – 2010. – T. 20. – №. 4. – C. 454-457.

18. Панкина М. В., Захарова С. В. Опыт включения в содержание дизайн-образования вопросов устойчивого развития //Материалы ежегодной научно-практической конференции Экологическое образование в интересах устойчивого развития. – Образовательное частное учреждение высшего образования" Академия МНЭПУ", 2015. – Т. 2. – С. 700-704.
19. Кононов С. А., Максимова М. В. Многофункциональность архитектурных стеклопакетов //Н34 Наука XXI века: опыт прошлого–взгляд в будущее [Электронный ресурс]. – 2017.
20. A.S. Uralov. Arxitekturada sinergetika: me'moriy dunyoqarashning yangi imkoniyatlari. Arxitektura qurilish dizayn. Ilmiy-amaliy jurnal. 3-4, 2017., 2-bet
21. Прозрачный дом в Японии: оригинальное сооружение японских архитекторов [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.etoday.ru/2012/05/dom-na-v-tokio.php>
22. Ahmedov. M.Q. O'rta Osiyo me'morchiligi tarixi. Oliy o'quv yurtlari uchun qo'llanma. T; O'zbekiston., 1995. 134 b
23. Ahmedov V. Tarixdan saboqlar. T.: "O'qituvchi", 1994. 305-b.
24. Ahmedov M.Q. Me'moriy meros. - T.:, "fan va texnologiya", 2011.
25. Тулебаева, А. Б. (2021). Выбор цветового решения в дизайне интерьера.
26. <http://www.ziyonet.uz/> (Axborot ta'lim tarmog'i).
27. Фрида Р. Будьте как дома! Полное руководство по дизайну интерьера. – М.: Колибри, Азбука-Аттикус, 2020. - 85 с.
28. Wikipedia [electron manba]. URL: https://wikichi.ru/wiki/Color_scheme (murojaat sanasi: 21.03.2023).
29. Фрида Р. Будьте как дома! Полное руководство по дизайну интерьера. – М.: Колибри, Азбука-Аттикус, 2020. - 89 с.
30. Стиль. Тысячи приемов и хитростей для оформления любого интерьера/ Эмили Хендерсон, Анжелика Борскис. – 2-е изд. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2018. – 71 с.
31. Whiton, S. (2013). *Elements of interior design and decoration*. Read Books Ltd.
32. Ayalp, N. (2012, July). Environmental sustainability in interior design elements. In *7th WSEAS conference on Energy and Environment, Kos Island*.
33. Al-Zamil, F. A. (2017). The Impact of Design Elements on the perception of spaciousness in Interior Design. *International Design Journal*, 7(2), 177-187.
34. Tanner, C. K., & Langford, A. (2003). The Importance of Interior Design Elements as They Relate to Student Outcomes.

35. Ching, F. D., & Binggeli, C. (2018). *Interior design illustrated*. John Wiley & Sons.
36. Kim, J. K. (2005). A Study on the Elements of Interior Design in Victorian Style. *Archives of design research*, 18(4), 25-34.
37. Rafsanjania, A. D., & Rezaeib, M. (2021). Design Elements in Interior Architecture: Examination and Analysis.
38. Ravshanovna, M. N., & Sherzadovna, S. L. (2023). Interyerda dekorativ elementlarning qo'llanilishi: epoksid smolasi haqida. *journal of engineering, mechanics and modern architecture*, 2(5), 21-25.
39. Nortojoyevna, B. M., & Dilshodovich, D. D. (2022). Interyer (binoning ichki dizayni) haqida umumiy ma'lumot. *Journal of new century innovations*, 11(3), 117-119.
40. Maftuna, J., & Saida, B. (2023). 3D Texnologiyalar sohasida dunyo tendensiyalari tahlili. *so'ngi ilmiy tadqiqotlar nazariyasi*, 6(4), 182-188.

O'quv qo'llanma

Babakandov O.N.

TURAR JOY VA JAMOAT BINOLARI INTERYERI

Subscribe to print 13/09/2024. Format 60×90/16.

Edition of 300 copies.

Printed by "iScience" Sp. z o. o.

Warsaw, Poland

08-444, str. Grzybowska, 87

info@sciencecentrum.pl, <https://sciencecentrum.pl>

ISBN 978-83-68188-11-0

